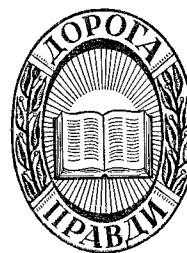

ІВАН БАРЧУК

ХРИЩЕННЯ ПО ВІРІ

Накладом
Християнського Видавництва "Дорога Правди"

Чікаго — 1962 — Вінніпег

Ця книжка виходить у світ при фінансовій допомозі
брати й сестри Івана і Анастасії Юнко з Чікаго

Printed by The Christian Press Ltd., Winnipeg, Canada

ВСТУП

Тяжко збагнути, чому так сталося, але святе хрищення викривлене людьми так само, як і інші Божі заповіді. Окрім того, що на зміст святого хрищення є багато поглядів, то ще й виконують його над людьми різного віку, цебто одні христять дітей, інші знову — дорослих.

У цій праці бажаємо подати найясніший виклад про хрищення, оснований на Слові Божому. Во їх хрищення, це Христова заповідь (Матв. 28: 19-20), а Божих заповідей не годиться перекручувати. Тому треба безстронньо розглянути науку Святого Писання щодо хрищення, щоб належно зрозуміти зміст, форму і практичне його застосування.

Усі ж ми розуміємо, що коли Господь наказує щось виконувати, то цього наказа треба виконати, і виконати не свавільно, не перекрученено, а так, як Господь наказав. Божого наказа не можна пристосовувати до наших розумінь і наших вигод. Господь, знаючи людський нахил до перекручування, рішуче заборонив робити це з Його заповідями (Матв. 15: 1-9, 2 Кор. 2: 17; 4: 2, 2 Петра 3: 16, Об. 22: 18-19). І це цілком зрозуміле, коли взяти під увагу, що навіть помильна людина не хоче, щоб її розпорядження хтось переіначував; і коли хтось щось зробить по-своєму, то його інколи змушують зроблене переробити. І це, знов таки, зрозуміле, бо коли б так ніхто не слухався жодних розпоряджень та наказів, а робив кожний по-своєму, тоді не було б жодного ладу, жодного порядку й жодного прогресу. Був би повний хаос і анархія. Люди мусіли б тоді залишити всяку співпрацю і розійтися як під час будови Вавилонської башти (1 М. 11: 6-9).

Так само воно є і в щарині духа. Коли люди не слухаються Бога, а перекручують Його заповіді

як кому бажається, тоді від того постає великий хаос в духовному житті й духовне “розсіяння”. Тому то Господь і не дозволяє переіначувати Його заповідей, а хто це самовільно зробить, таких Господь змушує переробити те, що зроблене не за думкою Божою.

Але дітохрищенці — хитруни, вони роблять по-своєму, а потім підшукують різні тексти зо Слова Божого, щоб ними боронити свою вигадку. Тому необхідно висвітлювати всі такі заплутані проблеми. Бо ж кожен хіба розуміє, що заповідь Христова про хрещення одна, а тимчасом понять про хрещення є багато, а це й є доказом, що різні християнські церкви і в цьому відношенні зійшли з простої євангельської дороги на людські манівці та видумали собі свої способи хрещення, розуміється найлегші і найвигідніші. І ніхто з таких людей не хоче широко признатися, що він перекрутів Божу заповідь, але всіма способами намагається доказати правильність свого погляду. Так створюються різні науки про хрещення.

А, тимчасом, наука Євангелії не є такою трудною, щоб її не можна було однаково розуміти. Треба тільки відкинути всяке своє упередження та накинуті з дитинства поняття й широ, в простоті серця, пильно простудіювати науку Слова Божого й воно нам вияснить все не тільки про хрещення, але й інші проблеми.

Нам інколи кажуть, що ми багато часу присвячуємо на “пропаганду” хрещення дорослих і що вважаємо цей свій погляд за єдину правильний, і що той свій погляд ми “з великою впертістю накидаємо іншим”.

Не варто було б цього закиду згадувати, але хочемо показати несумлінність наших обвинувачувачів. Найперше мусимо підкреслити, що ця “пропаганда” хрещення дорослих, вірніше — віруючих, наказана Самим Господом (Матв. 28: 19) і вона належить до “початкових наук Христових” (Євр. 6: 1-2), а тому вона дійсно повинна була б проповідуватись частіше та енергічніше. А справді, цій

“пропаганді” чомусь присвячується найменше часу. Звичайно про хрещення говориться тільки під час хрещення. А це ж кожен розуміє, що під час хрещення мусять бути відповідні проповіді, так само як і при інших урочистостях. Тому не є правою, ніби ми на проповідь про хрещення присвячуємо багато часу.

Але є правою те, що ми свій погляд вважаємо за правильний так само, як і дітохрищенці вважають свій погляд правильним. І проте це не є фанатизмом, бо фанатизм — це сліпа віра, без доказів. А ми наш погляд готові ствердити доказами. Ми його не приховуємо, а кожному пропонуємо його перевірити, скритикувати та доказати нам, що він неправильний. Але якщо дотепер цього ніхто ще не довів, тому цілком логічно й послідовно, що ми повинні його триматися. Бо коли б ми не мали певності, що наш погляд правильний, ми б його покинули й пошукали б правильного. Бо який сенс був би нам триматися фальшу? Але наш погляд оснований на ясній науці Євангелії та на історії хрещення. І, якщо мільйони т. зв. християн, не маючи жодної підстави для хрещення дітей, тримаються свого погляду й навіть фанатично вважають його за “єдину правильний”, то тим більше ми маємо на це право.

Але далі знову є неправдою, ніби ми хрещення дорослих, накидаємо іншим і то ще “влізливо”. Ні, ми його віділяємо новонаверненим з великою оглядністю. Ми кандидатам до хрещення перевіряємо докладний іспит, особливо намагаємося збагнути, чи кандидат дійсно навернений та відроджений, чи його життя відповідає християнській гідності, а потім допускаємо його до хрещення. Коли ж церква не має певності, що кандидат готовий до хрещення, йому пропонується зачекати, “учинити гідний плід покаяння”, а тоді прийняти хрещення. Бували випадки, що деяким кандидатам кілька разів відмовлялося хрещення. То як же таку обережність можна назвати “накиданням та впертою влізливістю”?

А коли б ми, поруч з іншими доктринами, проповідували й про хрещення, то й це було б в порядку. Бо, якщо хрещення належить до "початків Христової науки", то належиться його ясно та енергійно проповідувати, а особливо незнаючим людям.

Евангельсько-баптистському рухові були також ставлені зауваги, що "проповідь перехрищування в Україні більше відпихала людей від евангельського християнства, ніж привела і багатьох упереджуvala та відстрашувала".

Отже, підкреслюємо ще раз, що такої "проповіді перехрищування" баптисти не практикують, зате практикують проповідь покаяння та навернення до Бога і тільки навернених христять без найменшого примусу. І дійсність показала, що це не тільки нікого не відпихало й не відстрашувало, а навпаки, люди масово горнулися до Христа. Напр., наші обвинувачувачі, евангелики-дітохрищенці, мали з Західній Україні кілька соток членів, тоді як прихильники хрещення дорослих мали не менше 30 тисяч. На Великій Україні евангеліків-дітохрищенців майже не було, тоді як охрещених дорослими було біля мільйона. За два з половиною роки під час німецької окупації України, було там охрещено дорослими понад 50 тисяч, тоді коли евангелики-дітохрищенці не осягнули майже нічого.

Ці факти показують, що наші люди глибші шукачі Божої правди, ніж дітохрищенцям думається, і вони навертаються до Бога повністю.

Дітохрищенці-протестанти роблять єв.-баптистському рухові ще один цікавий закид, а це, так би мовити, порівняльний закид. Вони кажуть, що протестантів, які христять дітей, є багато більше від тих, що христять дорослих. На який же, мовляв, підставі меншість сміє свій поглядувати пра-вильним?

Але ті, що бороняться більшістю, самі добре знають, що правда не узалежнена від більшості. Пророків завжди було менше, ніж священиків, але правда була з пророками. Апостолів було менше,

ніж фарисеїв та саддукеїв, але правда була з апостолами. Католиків більше, ніж протестантів, а буддистів та браманістів більше, ніж католиків. Коли б правда була на боці більшості, тоді християни повинні бути поганами. Але не тільки життєві факти ще заперечують, а й Слово Боже свідчить, що правда не там, де більшість (2 Мойс. 23: 2, Мат. 7: 13-14, Лук. 12: 32).

Вище згадані закиди й були причиною до написання цієї книжки.

I.

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ХРИЩЕННЯ

1. Що таке хрищення?

Хрищення по-грецьки “*baptidzein*” і означає занурення. А Євангелія була написана стародавньою грецькою мовою і скрізь в ній там, де в нашій мові стоїть слово “хрищення”, в оригіналі написано “*baptidzain*” чи “*baptizma*”, що означає занурення. Тодішній грек назав би цим словом кожне занурення. Тому, для перекладачів на нашу мову видавалося, що перекласти це слово дослівно, буде недобре, тому вони дали зовсім нове слово — хрищення, яке походить від слова — Христос. Отже, по-нашому христити, означає християнізувати, робити когось християнином, зодягнути в Христа (Гал. 3: 27). Це гарне слово й гарне його значення, але воно втратило своє оригінальне значення — занурення. А цього забувати не можна тому, що сьогодні різні церкви поступово виводять форму занурення при хрищенні, а замінюють легчими й вигіднішими формами: обливанням чи навіть тільки покропленням. І сучасні теологи, щоб боронити цей вигідний та легкий спосіб хрищення, який вкрався до церкви, пробують пояснювати, що давнє грецьке слово “*baptidzain*” означає, мовляв, не тільки занурювання, але й обливання та змочування.

Ми не знаємо стародавніх мов і не беремося дискутувати з теологами, але нам дивно, що сьогоднішні теологи думають, що вони краще розуміють старо-грецькі слова, ніж ті, що жили в стародавній Греції. А історія нам свідчить, що вдавнину християни навіть не знали якоїсь іншої форми хрищення, як тільки через занурення. Митрополит Ук-

райнської Православної Церкви в Канаді Іларіон, людина глибоко обізнана з церковною історією та практикою, свідчить, що Вселенські Собори не знали форми обливання чи покроплення (“Таїнство хрищення”, ст. 37). Символіка хрищення, як похорону свідчить тільки про занурення. Апостол Павло каже: “Ви з Христом поховані в хрищенні” (Кол. 2: 12). Василій Великий, отець церкви з IV-го століття каже: “Під час хрищення тіла хрищених ніби погребаються в воді” (Іларіон: “Таїнство хрищення”, ст. 38). Отже, символом до поховання може бути тільки занурення, а не обливання.

І так воно було аж до VI-го віку, і тільки від того часу на заході починає появлятися поруч з зануренням і обливання; а з бігом часу, через свою вигідність, обливання поширюється щораз більше, аж поки воно не стало єдиною формою хрищення в католицькій церкві. Отже, шість століть християни не знали обливання, а тільки занурювання і перші діячі християнської церкви не додумались, що “*baptidzain*” означає також і обливання. Але ви думаємо що вони добре знали свою рідну грецьку мову.

Так, вони знали мову і знали, що “*baptidzain*” означає, але вони також знали духа Святого Писання й символіку хрищення, тому вони хрестили правильно — через занурення. Тому, митрополит Іларіон признається, що “погруження трудніша форма, обливання — форма проста й легка, а тому вона через свою зручність поширилась на заході. Людська неміч виробила цю форму” (“Таїнство хрищення”, ст. 39).

Отже, чи ж можна вважати за правильне те, що “виробила людська неміч?” Адже ж та “людська неміч” багато-чого накоїла такого, що воно ані трохи не подібне до Христової науки, то чи ж ми маємо того триматися?

Далі митрополит Іларіон інформує, що в Україні форму хрищення через обливання узаконив митрополит Петро Могила допіро аж у XVII столітті (“Таїн. хр.” ст. 40).

Але людське лінівство пішло ще далі й замінило обливання ще простішою формою, — потрійним ороєнням, або обливанням самої тільки голови дитини. І митрополит Іларіон хоч щиро признається, що то “людська неміч виробила цю форму”, але протестантські дітохрищенці свою “неміч” намагаються виправдати навіть Словом Божим. Вони беруть такі тексти, як 1 Кор. 10: 2 або 1 Петра 3: 20-21 і кажуть: “Ось, євреї хрестилися в морі, а вони ж не були зовсім у воді, а навпаки, в воді були єгиптяни. Також Ной не був у воді, а в воді був погибаючий світ. А це, мовляв, значить, що для того, щоб охриститись, цілком не треба бути зануреним у воду, бо не кількість води, уживаної для хрещення, є важливе. Важливе те, що значення символу дотримане”.

Але й це є типове зловживання Слова Божого, щоб виправдати свою людську неправду. Безпіречно є в Св. Писанні згадки про різні хрещення, які мають своє власне значення й свою власну форму та символіку. Однак, жодне з них хрещень не могло бути замінене одне одним. Для Ноя, напр., води не розступилися, щоб він міг перечекати потоп на суші, а єреям розступились. Притім, хоч Ной був і в ковчезі, проте вода так лила, що той ковчег був буквально в воді (1 Мойс. 7: 11-12). Також про єреїв написано, що вони хрестилися не тільки в морі, але й у хмарі (1 Кор. 10: 2). Отже, вони були занурені в хмарі.

Далі, Спаситель сказав учням: “Чи можете хреститися хрещенням, що Я ним хріщуся?” (Мар. 10: 38-39). І це було вже по хрещенні, яке Христос прийняв від Івана Хрестителя. І ось Він каже, що Він знову хреститься. Яким хрещенням і навіщо удруге? Притім, Христос ужив слова в теперішній формі “хріщуся”. Ясно, що тут іде мова про хрещення служінням Богові, за яке вони мали б сісти по правиці Христовій. Проте це хрещення не могло замінити попереднього.

Далі Спаситель ще згадує одне хрещення, яким Він мав бути охрещеним (Лук. 12: 50). Це

мало бути хрещення мук і страждань. А проте й це хрещення не могло замінити попередніх. З цього ясно, що не можна значення й форми одного хрещення переносити на друге. І, якіщо хрещення, наказане нам, є символом похорону, то яким чином може бути “дотримане значення символу” через покроплення?

2. Що не є хрещенням?

Обливання чи покроплення не є хрещенням. Ми довели в попередньому підрозділі, що хрещення є символом похорону й мусить доконуватись через занурення. Ми довели, що старо-грецьке слово “баптізайн” означає занурення й так його розуміли всі ті християни, які говорили тією старо-грецькою мовою. Але покроплення не є зануренням, тому воно не може вважатися за хрещення. Бо ж не можна сказати, що мертвий уже похованний, коли б йому на голову посыпали трохи землі, так само не можна вважати людину охрещеною, цебто зануреною, якщо її тільки покроплять водою.

З цього цілком ясно, що всі покроплені в дитинстві, не є охрещені, бо вони не виконали вимог, які ставляться перед кандидатом до хрещення й не були занурені, цебто не виконано над ними символу похорону й воскресіння. А коли хрещення виконано неправильно, то воно не важне. Тому, коли віруючі за Євангелією хрестять новонавернених, вони іх не “перехрищують”, як кажуть дітохрищенці, але хрестять їх уперше правдивим і єдиним євангельським хрещенням, згідним з вимогами Слова Божого. Бо ж не хрещених не можна перехрищувати. Бог не рахується з людською сваволею й не признає того, що люди видумують або що переіначують. Він вимагає, щоб Його ясні вимоги дослівно виконувались. А тому, немає сумніву, що всі люди, які ніби то охрещені, але незгідно Слова Божого, в дійсності охрещеними не є.

Наприклад, хрещення Івана Христителя й хрещення Христове по своїй формі були однакові. Іван для хрещення потребував “багато води”, бо треба було занурювати в ній людину (Ів. 3: 23). Так і в Христовому хрещенні, щоб похоронити людину, то треба “багато води”. І справді, звернім увагу, навіщо Іванові потрібно було багато води, коли б хрещення можна було виконувати тільки покропленням? Далі, як при Івановому хрещенні треба було ввійти до води (Мат. 3: 16), так і при Христовому хрещенні входилося до води (Дії 8: 38). Але символіка хрещення Іванового й Христового не були одинакові. Тому апостол Павло вважав за неохрещених тих, хто був охрещеним Івановим хрещенням і хрестив їх удруге (Дії Ап. 19: 1-5).

І які ж в дійсності були причини, що апостол Павло мусів “перехристити” тих віруючих в Єфесі? Перша — формальна: хрещення їхне не було звершене в ім’я Святої Тройці. Друга — духовна: ті віруючі не знали, чи є Дух Святий. Отже, вони були мало освідомлені духовно, хоч і були, безпекенно, віруючими й ширими шукачами правди. І, якщо невистачаюче духовне знання зробило їхне хрещення неважним і апостол мусів їх удруге хрестити, то яким чином може бути важним хрещення, яке виконується не по-евангельському і над не-відповідними особами, що не тільки нічого не знають про Святого Духа, але і взагалі нічого не знають, навіть не знають того, що з ними люди роблять? Чи ж не ясно, що таке хрещення не може бути важне й тому всі ті, що так похрищені, не є ще охрещеними.

3. Чим хрещення не є?

1) Воно не є знищеннем “первородного гріха”. Дітохрищенці посилаються на Слово Боже з Рим. 5: 12, де сказано: “Як через одного чоловіка ввійшов до світу гріх, а гріхом смерть, так увійшла й смерть на всіх людей через те, що всі згрішили”.

З цього вони роблять висновок, що, мовляв, і немовлята грішні гріхом батьків, одідиченим від Адама. А тому вони мусять бути очищені від нього, бо іначе погинуть.

При цьому дітохрищенці посилаються на 124 канон Картагенського Собору, що відбувся 318 р., який наказує хрестити дітей такими словами: “Хто відкидає необхідність хрещення малих дітей, нехай буде на того анатема!” Бо, мовляв, “діти заражені первородним гріхом, і тільки одне хрещення звільнє їх від нього”.

Отже те, що гріх Адама перейшов на всіх людей, це правда, але не є правдою те, що від нього звільняє “тільки одне хрещення”. Святе Писання навчає, що так, як гріх Адама перейшов на всіх людей, так і заслуга другого Адама — Христа перейшла на всіх людей. Тому первородний гріх знищений жертвою Христовою, принесеною за все людство, яка очищає нас від усіх гріхів (Рим. 5: 15-19). Тому ясно, що Христос є не тільки Спасителем всіх грішників, що грішать свідомо, але та-кож Спасителем дітей, яким присвоюється несвідомий “первородний гріх”.. Тому всі діти без винятку, поки не грішать свідомо, вони вільні від первородного гріха, який раз і назавжди був знищений Христовою смертю. І від тієї хвилини, коли Христос приніс Свою жертву за гріх і знищив усякий гріх, діти не тільки вільні від гріха, а навіть родяться святыми в тих родинах, де хоч одне з батьків дійсно є віруючою людиною (1 Кор. 7: 14).

Подумаймо самі: ось на світі є переважаюча більшість дітей, що вмирають без хрещення. Що з ними буде? Адже ж вони так само несвідомі свого положення, як несвідомі й ті, що похрищені. То невже ж Бог був би настільки несправедливий, що одних несвідомих пошле на вічну погибель не за їхню власну вину, а за вину батьків, а других несвідомих забере до раю не за їхню віру, а тільки за те, що над ними автоматично, без їх відома, виконано якийсь обряд і то незгідний зо Словом Божим?

Ні, не можна Бога так понижувати! Бо якщо у Бога є ласка для дітей, яка, власне тому, що вони несвідомі, відкриває йм Царство Небесне, то цей акт ласки не є узалежнений від такого чи іншого обряду. Це просто нерозумно уявити собі таку самолюбну ідею, що, мовляв, тільки наші діти будуть спасені без віри, без свідомості, без покаяння й без нічого, а тільки ми іх насильно покропимо та вимовимо певні сакраментальні слова й все. А всі інші діти, хоч і не гірші від наших, але не покроплені, то погинуть.

Ми вже довели, що Христос помер за первородний гріх всіх людей (Рим. 5: 18). А тому, ніякі діти, чи то хрещені чи не хрещені не потребують гинути за первородний гріх. Коли людина підросте й почне грішити свідомо, вона буде суджена й то не кожна за однаковим принципом. Бо ж спасіння куплене Христом для всіх людей, але не всі люди про Христа знають. Тому, грішники з поган будуть суджені за їхнім власним сумлінням (Рим. 2: 12-16). І допіро ті, які почують вістку про Христа, але не повірять їй, вони будуть суджені більш суверо, ніж погани (Лук. 12: 47-48) і то не за дідичні, а навіть не за власні гріхи, а за те, що не повірили в Христа й не прийняли Його до свого серця (Ів. 16: 7-9). Отже, не хрещення, а Христос є Спасителем від усіх гріхів (Мат. 1: 21).

2) Далі дітохрищенці доводять, що хрещення взагалі очищає людей від усіх гріхів. Ось, напр., митрополит Іларіон, у цитованій уже книжці, під назвою “Тайнство хрещення”, ст. 3 пише: “Хрещення є тайнство, в якому охрищений в Святу Тройцю очищується Божою благодаттю від усякого гріха, і стає оправданим і освяченим”.

Далі, митрополит Іларіон пише, передруковуючи в часописі “Віра й Культура” послання патріархів східної вселенської церкви ще з року 1723-го. В тому посланні в члені 16 порушується “тайство хрещення” і де знаходимо й такі слова: “Усякий гріх, що є або був до хрещення, знищується, і вважається таким, ніби він не існує або ніколи не

існував. Усі образи, під якими подається хрещення, вказують очищальну його силу... Це видно з самих назов хрещення. Коли воно є хрещенням духом і вогнем, тоді зовсім ясно, що воно дає повне очищення, бо Дух очищає повністю. Коли воно є світло, то вся темрява проганяється ним. Коли воно є відродження, то все старе минає, а це старе є ніщо інше, як гріхи”.

I, накінець, митрополит посилається також на “Символа віри”, де також сказано, що ми хрестимося “на відпущення гріхів”.

Усі, вище наведені думки неправильні й ми це доведемо, але на цьому місці хочемо показати неправдивість твердження, ніби хрещення очищає від усіх гріхів.

По-перше, в Св. Писанні ясно написано, що кров Ісуса Христа очищає нас від усякого гріха (Євр. 9: 14, 22, 1 Ів. 1: 7). Також написано, що Христос Собою, цебто жертвою Своєю очистив нас від гріхів (Тит. 2: 14, Євр. 1: 3, 10: 10-12, 1 Ів. 1: 9). І ще написано, що Слово Боже нас очищає (Ів. 15: 3, Єф. 5: 25-26). Є ще загадка, що віра очищає серця (Дії 15: 8-9), а також надія на побачення Бога (2 Кор. 6: 17-7: 1, 1 Ів. 3: 2-3). Але немає ні одного слова, щоб від гріхів очищало нас хрещення.

Що ж до слів з “Символа віри”, що ми, ніби, хрестимося “на відпущення гріхів”, то не хочемо понижувати отців Вселенських соборів, але, на жаль, вони багато дечого запровадили, чого в Євангелії немає. Так і “Символ віри” був складений аж в IV столітті, коли вже було багато неправильних поглядів і, між іншим, був уже досить широко поширений погляд про хрещення немовлят, тому нічого дивного, що неправильну думку вставлено й до “Символа віри”.

А тим більше, що при поверховному читанні Нового Заповіту, зустрічаємо два тексти, які можуть дати підставу для подібної думки. Отож, у Діях Ап. 2: 38 написано так: “Покайтесь, і нехай же охриститься кожен із вас у ім’я Ісуса Христа на відпущення ваших гріхів...”

Ці слова, очевидно, й лягли в основу “Символа віри”. Але ж тут мова про хрещення правдиве, яке довершується над людьми, що слухали Слово Боже й увірували в нього (Дії 2: 37), прийняли те слово (Дії 2: 41) і покаялися (Дії 2: 38), словом, виконали всі умови, що попереджують хрещення. Тому ясно, що не саме хрещення дає “відпущення гріхів”, а все те, що хрещення попереджує. Подумаймо, чи могло б доконатись відпущення гріхів, коли б люди сказали: “Гаразд, ми готові прийняти хрещення й усе інше, але покаятись не хочемо”.

Це ж ясно, що ім би, по-перше, хрещення не дали б, а по-друге, Бог не дав би ім ані прощення, ані Духа Святого.

Але, хрещення належить до Христових заповідей. І хто його виконує, той виявляє покору й послух Божим заповідям. Тому, хоч саме хрещення звершено над свідомими людьми, хоч і не дає відпущення гріхів, то проте ті, які б його відкинули, вони відкинули б Христову заповідь, спротивилися б Христовому наказові. А це знову означало б, що така людина не покірна, а Бог тільки покірним дає ласку. Відкидаючи свавільно хрещення, ми цим самим доказуємо, що ми не прийняли слова Христового, не покаялись, а тому й гріхи нам не відпущені. Отже, цілком ясно, що хто повірить у Слово Боже й свідомо прийме його до свого серця та покається у своїх гріяхах, той, безперечно, і хрещення прийме й тоді таке хрещення є “на відпущення гріхів”. Але саме тільки хрещення без віри й без покаяння не дасть нічого.

Другий текст бренить так: “Уставай й охристися й обмий ти гріхи свої, приклікані ймення Його” (Дії 22: 16).

З цього дітохрищенці й творять теорію, ніби, хрещення обмиває гріхи. Але, приглянувшись краще до самого тексту, а також і до того, до кого ці слова були сказані, ми бачимо правдиве їх значення. Слова ці були сказані до Савла, який стався апостолом Павлом, після того, як йому явився Христос.

Отже, Савл вірив тепер у Христа, покаявся; він три дні постив і молився (Дії 9: 9, 11), щебто, в його душі вже було доконане все те, що попереджує хрещення. Притім, сам текст показує, що не хрещення обмиває гріхи, а приклікання Господнього імення.

Ще, правда, є й третій текст, в якому хоча й нема мови про очищенння, але посередньо можна і його зловживати. Ось він: “Того образ, хрещення — не тілесної нечистоти позбуття, але обітниця Богові доброго сумління, — спасає тепер і нас воскресінням Ісуса Христа” (1 Пет. 3: 21).

Тут дітохрищенці роблять такий висновок: “хрещення спасає”. “Отже, — кажуть вони, — якщо хрещення спасає, то від чого? Ясно, від гріха. А то значить, що воно й очищає нас від гріха!”

Але приглянеться уважніше до цього текста й ми побачимо, що не хрещення спасає, а те, що діється в серці при хрещенні й те, що визнають уста “при хрещенні”, щебто, “обітниця Богові доброго сумління”. І то не сама ще й “обітниця” спасає, але спасає вона “воскресінням Ісуса Христа”. Це означає, що коли б Христос не воскрес, то жодні наші рішення й обітниці не помогли б. Бо написано ще в іншому місці так: “Бо коли ти устами своїми визнаватимеш Ісуса за Господа й будеш вірувати в своїм серці, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасешся” (Рим. 10: 9). З цих слів бачимо, що коли б людина тільки не вірила б у воскресіння Христа, то не спаслась би, а що було б, як би Він справді не воскрес? Тому ясно, що наше спасіння остаточно залежить від воскреслого Христа. Він його нам придбав Своєю смертю, а воскресінням Своїм дав нам доказа й запевнення, що Його жертва за нас прийнята Отцем і задоволила Боже правосуддя. Тому тепер всі ті, що довіряються Христовій науці, каються в своїх гріяхах і в хрещенні складають Богові обітницю доброго сумління, вони спасаються воскресінням Ісуса Христа.

Так треба розуміти ці слова. В євангельській науці не можна виривати з цілості якесь слово й

на ньому будувати окрему теорію. Євангельську науку треба брати всю в цілості й треба злагодити духа Св. Писання, тоді воно стає цілком ясне й зрозуміле. Отже, щодо цієї проблеми, яку ми розглядаємо, то цілком ясно, що прощення наших гріхів і очищення від них ніяк не може доконатися якимсь магічним способом через виконання зовнішнього обряду. Ці події мусять відбутися в душі; там мусить відбутися ціла революція, зміна світогляду та відродження. І коли Господь зобачить дійсно щире покаяння та нeliценірну віру й любов до Нього, тоді Він прощає таких і очищає на підставі того факту, що Христос вже приніс Себе в жертву за нас. Інакше гріхи очищені бути не можуть і жодні хрещення їх не очистять.

3) Хрещенням не є також відродження, що, однак, твердять всі дітохрещенці. Напр., православна теологія це пояснює так:

“Хрещення є тайнство, в якому віруючий, — через потрійне погруження в воду, з прикликанням Бога Отця, і Сина, і Святого Духа, — вмирає для життя гріховного тілесного, і народжується від Духа Святого в житті святе духовне” (“Тайнство хрещення”, ст. 3).

Проаналізуємо це твердження за порядком: 1. Чи хрещення є тайнством? Відповідаємо рішуче: ні! Немає про це в Св. Писанні й найменшої згадки. І справді, що таємничого стається в хрещенні? Ні-чого. Згідно Св. Писання, воно є “обітниця Богові доброго сумління” (1 Пет. 3: 21); а в обітниці нема ніякого тайнства. І ще хрещення є символічний похорон померлих для гріха (Рим. 6: 1-5); але в цьому знову нема ніякого тайнства. Святе Писання згадує деякі тайни, але вони не відносяться до церковних тайнств. Наприклад, сказано, що не всі ми помремо, але всі перемінимось (1 Кор. 15: 51) і це є тайною, бо ніхто не знає, коли це станеться і з ким? Сказано також, що знання Божої волі є тайною (Єфес. 1: 9), бо її знають тільки глибоко віруючі люди; інші ж не мають найменшої уяви про волю Божу. Самий зміст Євангелії є для

світу таємницю ще й досі (Єфес. 6: 19). Також той факт, що в віруючих людях живе Христос, є тайною (Кол. 1: 26-28). З’явлення Христа на цей світ є таємницею побожності (1 Тим. 3: 16). І багато ще інших таємниць згадано в Св. Писанні, але нема ні одного слова про те, що якоюсь тайною чи тайнством є хрещення. Тому воно ним і не є, бо не можемо ми приписувати деяким явищам того, чого їм не приписує Бог.

2. Також щодо форми хрещення, то вище було сказано, що воно повинно відбуватися через занурення; а православна теологія навчає, що навіть через потрійне занурення. Проте ми не знали б, як занурювати, коли б не було написано, що хрещення є символом похорону. Тому ми занурюємо так, як кладемо мертвого до могили. Також, знаючи, що хрещення є символом похорону, а також і воскресіння, ми занурюємо людину тільки раз, а не три рази; бо ж і мертвих хоронимо один тільки раз, а також люди воскреснуть по одному разу. Тому, потрійне занурювання при хрещенні не має ніякої підстави в Св. Писанні, а навпаки, має виразне заперечення в своїй символіці похорону й воскресіння (Рим. 6: 1-5), що виконуються тільки по одному разу.

Деякі пояснюють це ненормальне явище тим, що, мовляв, хрещення звершається в ім’я Св. Тройці, а тому занурення доконуються три рази.

Але таке пояснення не витримує критики, бо Бог, хоча і в трьох Особах, є по Своїй істоті одним Богом і Христос не розділяє Святої Тройці. А притім, як було вже згадано вище, що й похорон звершується один раз і воскресіння для кожного буде одне, тому й занурення при хрещенні повинно бути одне.

Знову ж, за науковою православною церкви, потрійне занурення звершається тому, що Христос пробув три дні в гробі (“Тайнство хрещення” ст.31).

Але й це пояснення є звичайним допасуванням неправди до правди. Бо яким чином факт перебування Ісуса Христа протягом трьох днів у гробі мо-

же дати нам право три рази ховати людину в хрищенні? Хрищення є символом похорону й воскресіння, а не часу перебування Христоса в гробі. А що було б тоді, коли б Христос був пробув у гробі десять день? Чи тоді треба було б занурювати людину у хрищенні десять разів? Ми вже були сказани, що віруючі з Христом померли, в Нім поховані й у Нім воскресли (Рим. 6: 4-11). А Христос умер і був похований, і воскрес тільки один раз. Тому і ясно, що й хрищення має доконуватись через одноразове занурення в воді.

З. І, накінець, згідно з розглядуваним твердженням православної теології, в хрищенні людина вмирає для гріховного життя, а народжується від Святого Духа в житті духовне.

Чи згідне це з буквою і з духом Св. Писання? Адже ж, якщо хрищення є похороном, то ховають вже мертвих, не живих, які допіро мусять умирати тоді, як їх поховають. Похорон живих людей був би великим злочином душогубства, але похорон мертвих є доброчинністю. Те саме й з хрищеннем: людина мусить умерти для гріха ще перед хрищеннем, а в хрищенні її поховають уже як мертву для гріха, то таке хрищення буде актом святым і Богові вгодним. Коли ж ми зробимо навпаки, охристимо живих для гріха, ми зробимо злочин душогубства духовного, даючи людині привід думати, що з нею вже все гаразд і що їй не треба вже вмирати для гріха.

Також щодо нового народження, то ніде в Св. Писанні нема такої думки, що хрищення відроджує людину. Це був би дуже легкий спосіб відроджування людей. Треба було б їх просто намовити, переконати, щоб вони погодились охриститись і, після того, вони вже були б відроджені. А також можна було б їх похристити силою, як це роблять з немовлятами й “тайство” все одно мусіло б звершитись; бо якщо воно звершается над немовлятами, то мусіло б звершитись і над дорослими. Але звернімось до тих текстів, на яких дітохрищенці основують свою оцю науку. Перший текст, це — Івана

3: 5, де написано так: “Коли хто не родиться з води і Духа, той не може ввійти в Царство Боже”.

Ці слова взяті з розмови Христа з Никодимом, в якій немає найменшої згадки про хрищення, а тільки мова про відродження, яке стається “з води і Духа”. Кожен, хто хоч трохи обізнаний з термінологією Св. Писання, той знає, що це є відродження. Це поняття чисто духовне (Ів. 3: 6) і означає цілковиту зміну характеру, духовного нахилу (1 Ів. 3: 9; 4: 7; 5: 4, 18). І хто в Христі, той створіння нове (2 Кор. 5: 17). То яким же чином духовне народження могло б доконатись фізичними та ще й зовнішніми засобами? Ясно ж написано, що духовне народження стається за безпосереднім уділом Самого Бога (Ів. 1: 12-13, 1 Ів. 2: 29), та Св. Духа (Ів. 3: 8).

Але, ось це слівце “з води” використовується дітохрищенцями, щоб до відродження приточити хрищення. Але цього ж неможливо зробити, бо ж тут мова ввесь час про “народження згори” (Ів. 3: 3, 7), а хрищальна вода є внизу; тому не може тут бути мови про воду хрищальну. Бо, якщо для духовного відродження конче потрібний вплив Самого Бога і Св. Духа, то ясно, що й та таємнича “вода” мусить бути духовна, а не матеріальна й мусить вона увійти в саму душу, а не тільки обмити тіло. І такою живою, в душу проникаючою водою, є Слово Боже (Ів. 4: 10-14). А що Слово Боже дійсно відроджує душі, про це багато написано (1 Кор. 4: 15, Як. 1: 18, 1 Пет. 1: 23). Також написано, що Слово Боже прирівнюється до води (5 Мойс. 32: 1-2, Іс. 55: 10-11, Ів. 4: 10-14, Єф. 5: 5: 26).

Тому ясно, що в даному випадкові, під словом “вода” треба розуміти не хрищальну воду, а Слово Боже. І не звичайне занурення у звичайній воді може відродити людину, а ота “живе вода”, та “водяна купіль у слові” і Дух Святий, вони тільки можуть відродити навіть найбільше застарілого грішника.

Але дітохрищенці хапаються за що тільки можуть, щоб оправдати свій помилковий погляд. Ось

вони ще знаходять одного віршика, де є такі слова “купіль відродження” (Тит. 3: 5) і кажуть: “Ось, бачите, відродження таки називається “купіллю”, а це значить, що відродження звершається при якійсь купелі, очевидно, при хрещенні?”

Але і в цьому тексті зовсім немає мови про хрещення, а тут мова про спасіння, яке доконалося через “купіль відродження” й обновлення Духа Святого. Отже, ця “купіль”, то не купіль хрещення, а купіль відродження, яка доконалась Духом Святым.

4) В постановах VI Вселенського Собору, що відбувся аж 692 року, є й такий вислів:

І це твердження неправдиве в усіх трьох пунктах. По-перше, хрещення не очищує тіла ні з практичного куту зору, ні з духовного. Бо з практичного куту зору, то навіть потрійне занурення тіла не обмисє, а пожадливостей тілесних тим більше водою обмити неможливо (Єрем. 2: 22). І, накінець, є просто таки написано виразно, що “хрещення не є тілесної нечистоти позбуття” (1 Пет. 3: 21).

То для якої ж тоді мети й на якій підставі отці VI Вселенського Собору винесли таку постанову?

Далі, звідки ті отці взяли таку науку, що хрищення просвічує душу? Ми знаходимо багато трикладів у Св. Писанні, що люди приймали хрищення, а душа їхня не просвітилася. Таким був апостол Юда Іскаріот (Мат. 26: 14-16), Симон-ворожбіт (Дії 8:13-23) і багато інших (1 Кор. 15: 34). А про одну з церков написано, що вона вся була сліпла (Об. 3: 17). Ясно, що сліпа не тілесно, а духовно; і хрищення не просвітило душі її членів.

Отже, є написано, що Христос Сам освічує людей (Ів. 1: 9; 8: 12, Єфес. 5: 14), що Дух Святий просвічує очі серця (Єфес. 1: 17-18) і що Христова Євангелія освічує серця (2 Кор. 4: 4-6, 2 Пет. 1: 19), але щоб хрещення просвічувало, такого місця в Св. Писані нема. Так що і в цьому відношенні отці VI Вселенського Собору помилилися.

I, накінець, те, що неохрищений спастися не може. Всі знають, що баптисти дуже цінять хрищення, від того й дали їм таку назву баптисти, щобто охрищені. А проте ми заявляємо, що само хрищення не дає людині спасіння. Ми маємо описаний в Євангелії чудовий факт, що розбійник на хресті спасся без хрищення |(Лук. 23: 40-43). І коли Христос давав наказа проповідувати Євангелію, то сказав: “Хто увірує й охриститься, — буде спасений, а хто не увірує — осуджений буде” (Марка 16:16). Зауважмо, що буде осуджений не той, що не охриститься, а той, що не увірує. Значить, для спасіння необхідна віра, а не хрищення. Так само й апостол Павло сказав в'язничному сторожу, коли той запитав, що йому робити, щоб спастися: “Віруй в Господа Ісуса, — і будеш спасений ти сам та твій дім” (Дії 16: 30-31), але не сказав: “віруй і охристися”, а тільки віруй.

З цього всього ясно, що хоч хрещення є дуже важне, але не є необхідне для спасіння. Необхідно натомість є віра, без якої спастися не можна. Тому й тут отці VI Вселенського Собору сказали неправду. А це все показує, по якій неправдивій лінії розвивалась ідеологія й практика св. хрещення. Очевидно духовні навмисне придавали йому такого великого й таємничого значення, щоб заохочувати людей до його прийняття і таким чином до легкого вербування членів Церкви, без зусиль над їх наверненням.

5) Мусимо ще коротенько згадати чим хрещення не є. Отже, за наукою православної церкви, людина в хрещенні “очищається Божою благодаттю від усякого гріха, і стає оправданою й освіченою” (“Таїнство хрещення”, ст. 3).

Православна церква, щоб якось вияснити факт, чому ще в IV і в V віках багато віруючих приймали хрещення дорослими, хоч і походили з християнських родин, пояснювали це так, що, мовляв, ті люди хотіли вмерти безгрішними; щебто вони хотіли перед самою смертю очиститись та освятитись хрещенням і так вже святыми й відійти з цього

світу. Згідно науки православної церкви це є причиной, чому й імператор Костянтин прийняв хрищення, допіро перед смертю ("Тайнство хр.", ст. 25).

Але й це є тільки фальшування історії, бо причини віруючих, як рівнож і причина Костянтина були не ті, які їм православна церква приписує. Але чим не будемо на цьому місці розглядати історичних причин, а звернемось до Слова Божого. Отже, воно й тут дає нам вияснення, що людина оправдана перед Богом вірою в заступницу жертву Христову (Рим. 3: 23-26; 5: 9, Гал. 2: 16), і освячується кров'ю Христовою та Духом Святым (1 Кор. 6: 11, Євр. 10: 10, 29; 13: 12). Є й багато інших текстів, що підтверджують нашу думку, але нема ані одного, який підтвердив би думку православної церкви.

І, зрештою, нехай дітохрищенці самі поглянуть на себе, чи є вони оправдані й освячені? А вони ж охрищені, то, згідно з науковою іхньою церкви, вони повинні бути святыми. Но, якщо вони такими не є, то, або наука іхньої церкви, щодо хрищення, є неправильною, або вони похрищені неправдиво, або одне й друге є неправдою. І ми вже довели, що воно так і є, щебто, що й сама наука про хрищення й також практика хрищення є безперечно неправдивими. Но в Св. Писані є наука й про хрищення Духом Святым та вогнем, про світло і про відродження, але всі ті поняття не мають нічого спільногого з водним хрищенням.

Просто жах огортає, коли читати всі ті науки про хрищення й бачити, що жодна з них не є правдивою. Ось кілька прикладів:

1. За науковою православної церкви, вода для хрищення вживається звичайна, свіжа, чиста, без жодних додатків, бездодатку й раніше освяченої води ("Тайнство хрищення", ст. 31).

І, нараз, читаемо далі, що до води треба додати святої елею, бо, мовляв, "елей визначає божественну милість і милосердя доброти Божої. Це й за Ноя було показано, — голуб приніс у своїх усах маслину тим, хто був на воді в ковчезі. Вода

потому визначала хрищення, а голуб — Духа Святого, маслина була знаменем милости й безмежного милосердя Божого. Ось тому й тут у хрищенні вживається святий елей" ("Тайнство хр.", ст. 33).

Ось аж куди сягнули! А проте, коли читаемо історію потопу, то знаходимо, що голуб приніс Ноєві не "маслину", а тільки оливний листок (1 Мойс. 8: 10-11) і ще було тільки ознакою, що вода вже зійшла з поверхні землі. І знаком Божої милості був цілком не той "оливний листочек", а ковчег, в якому родина Ноя врятувалась від потопу. І ніде в Св. Писані, де йде мова про хрищення, немає згадки чи натяку, щоб до води додавати "святого елею", або щоб хтось це коли робив. Ні Іван Христитель, ні апостоли, ні Христос цього не чинили. Тому, це знову, як бачимо, є звичайна натяжка біблійних явищ для оправдання своїх вигадок. Чи ж не краще брати за підставу цілком ясні факти та не двозначну науку? А так церква сама собі перечить: один раз навчає, що до води нічого не треба додавати, а потім сама ж додає "св. елею".

2. Далі, священик починає святити воду й чинить це так: Починає молитись про "спокій світу", про "добрій стан святих Божих церков", про "храм і тих, що входять до нього", про "церковну владу і правлячого єпископа", про "державну владу і христолюбиве військо" і аж тоді про "освячення води". Виходить так, що без тих попередніх прохань, що не мають нічого спільногого з водою, вона не освятилась би. Тоді "робить три хрести рукою: перший хрест на верху води, другий трохи глибше, і третій — в глибині. При чому священик проказує такі слова: "Нехай згинуть від намета хреста Твоого всі сили ворожі". Це на те, щоб усе лукаве відійшло з води й нічого злого в ній не зосталося, і щоб тим набрала вода сили освячувати. Дмухаємо на воду, — це наслідуєчи Христа, щоб зійшла на неї благодать Божа" ("Тайн. хр.", ст.32).

Щоб осягнути це, то треба проказати ще й таку молитву: "Молимось до Тебе, Господи, нехай згинуть від нас усі повітряні й невидимі примари, і

щоб не притаївся в воді цій демон темний; щоб не зійшовся з тим, що охрищується, дух лукавий, що наводить затемнення думок... Ти ж, Владико, вчини воду цю водою визволення, водою освячення, очищення тіла й духа, ослабленням кайданів, прощенням гріхів, просвітленням душ, купіллю відродження, сповненням Духа, даром усиновлення, одягою нетління, джерелом життя..."

Отакі то властивості має мати хрицальна вода! В такій воді охриститись і людина автоматично спасена. Легко, просто й дешево; без ніякого показяння, без віри й навіть без свідомості.

Читаючи таке, людину мимоволі огортає і сміх і смуток. Бо можна було б сміятися, коли б таке щось чинили малі діти, бавлячись у хрещення, але коли це пишуть і таке роблять освічені богослови, то треба сумувати, що така глибока духовна темнота може мати місце навіть в освіченому розумові.

По-перше, ми знаємо зо Св. Писання, що диявол не боїться нахабно ставати перед обличчям Самого Бога й оскаржувати святих Божих (Йова 1: 6-12; Об. 12: 10); він спокушував Самого Сина Божого (Мат. 4: 3-11); він відважиться вступити в рішучу боротьбу зо всіма небесними силами (Об. 12: 7-9). То деж він злякається хрещення води рукою якогось там священика?

Ця дія скоріш виглядала б на якусь магію, а не на релігійний акт. Також дмухання мало б бути наслідуванням Христа. Але, читаємо, що коли Бог дихнув в обличчя створеної з землі людини, то вона ожила (1 Мойс. 2: 7) і коли воскреслий Христос дихнув, то дихнув дійсно Святым Духом, Якого учні справді отримали (Ів. 20: 22). Але чи може зйти на воду Божа благодать, коли дихне на неї людина тютюновим або й горілчаним духом? Коли дмухнуть уста, з яких іноді ллється гидота прокльонів, лайок, сквернословія і т. ін.? (Як. 3: 10-12).

3. Це тільки театральне зображення того, що в дійсності не відбувається. Ось кандидати до хрещення роздягаються й православна церква навчає,

що вони "здіймають верхню одягу на знак, що вони роздягаються зо старого чоловіка" ("Таїнство хрещення", ст. 27). А коли вже охріщений виходить з купелі, то його зодягали раніш в приготовлені білі одяжі, що мали визначати "ризи правди". Цю білу одіж удавнину на заході носили 8 день, а в Єгипті її зберігали до смерті, і завжди зодягали її в урочисті дні, і вмирали в ній ("Т. хр.", ст. 33).

Отже, чи це не театр? Адже ж про це скинення з себе "старої людини" та "вдягнення нової" є дійсно написано, але це все має відбутися в душі, а не назовні. Бо під "старою людиною" розуміється не наше тіло, а тим більше, не одіж, а старий характер, грішні навички та діла. А під новою людиною розуміється відроджена людина, повна Божої ласки та святих вчинків (Кол. 3: 5-17). "Білу ж одіж", що є праведністю святих, дає церкві Сам Христос (Об. 19: 7-8), а не якася людина.

4. Або ось, кандидатові до хрещення кажуть повернутись на захід. "Захід — це царство сатани, місце видимої темряви, де сатана — сам темрява, то у темряви владу має" ("Таїнство хр.", ст. 29). Кандидат мусить піднести руки вгору, цебто до неба, на знак погрози демонові, а потім має відректись від сатани. Притому, кандидат має дихнути і плюнути на сатану, щоб не тільки словом, але й ділом показати, що він пориває з сатаною (ст. 29). Але кандидат-немовлятко нічого не розуміє, то йому силою підносять ручки, а вже дмухає й плює на сатану кум, який, як і дитина, нічого не розуміє, навіщо ще все робиться?

Можна собі уявити, як сатана сміється, дивлячись на всі ці дитячі забавки. Бо й сам священик, невідомо, чи багато більше знає, від дитини й кума. Він же на самому початку виголосив аж дві заборони до сатани, щоб той втік і не сховався в серці кандидата. Але, як видно, сам не повірив, що диявол його послухає, тому мусів виголосити ще дві забороні, склеровані вже до Бога, щоб Сам Бог прогнав нечисту силу.

Після цього, священик обертає охрищуваного на схід — цебто до Христа. Бо схід — це, мовляв, наше світло, звідки приходить Сонце Правди — Христос. І православна церква навчає, що ці обертання конче потрібні, бо без них хрищення не було б вожним ("Тайніст. хр.", ст. 27).

А тимчасом і ці речі мають бути чисто духовними, внутрішніми, а не зовнішніми. Бо написано, що треба навернутись від темряви до світла й від сатанинської влади до Бога, але ще треба зробити душою, серцем, а не тілом (Дії Ап. 26: 18). Спротив сатані чиниться тільки покорою Богові (Як. 4: 7) і твердою вірою (1 Петра 5: 8-9), а не механічним повертанням тіла на захід чи на схід.

5. Вище було згадано, що приготовляючи воду до хрищення, священик дмухає на неї, щоб на воду зійшла Божа благодать. Але, після того, священик дмухає також в обличчя охрищеного, щоб вигнати з нього нечистого духа. Це дуже дивно, що є церкви, які допускають до хрищення людей з нечистим духом і допіро під час хрищення беруться його виганяти дмуханням, часто ще більш нечистим, ніж той дух в охрищуваному (ст. 27).

Далі, священик благословляє чоло, уста й груди охрищуваного, щоб розум думав про святе, щоб уста славили Бога, а серце щоб було чисте й могло бачити Бога ("Тайніст. хр.", ст. 28).

При цьому всі частини тіла священик маєтить святою олією чи миром і за кожним разом промовляє: "Печать дара Духа Святого".

То чи ж не магічних властивостей надається олії, якщо намашення нею має бути рівнозначне з Духом Святым? І яким чином матеріальне міро може мати в собі духовні властивості?

Було б дуже добре, коли б це була дійсність, а не театральна гра. Але, на жаль, на світі є мільйони тих охрищених і ми бачимо, як вони думають, що вони говорять і що відчувають. І всі вони, як один, свою поведінкою та всім своїм життям свідчать проти науки їхньої церкви й підтверджують те, що ми пишемо, цебто, що хрищення

над ними не було звершене, а була тільки звершена форма, як у театрі.

6. І, накінець, по охрищенні, священик бере охрищеного за руку й тричі обводить його довкола купелі на знак радості з' анголами, а також на знак вічності. Бо круг — це знак вічності й таке ходіння довкруги має означати, що охрищена людина буде вічно вірити й також, що вона хрищенням досягнула вічного блаженства ("Тайніст. хр.", ст. 34).

Отже, знову не те, що написано. І написано, що анголи радіють, коли грішник кається, а не тоді, коли приймає хрищення (Лук. 15: 7, 10).

Також не хрищенням досягається вічне блаженство, але воно досягається вірою й пізнанням Бога (Філ. 3: 9-14, 1 Петра 1: 9).

І після всього, охрищеним давали істи меду з молоком, як знак, що вони вступили в церкву, як в обіцяну землю, що тече медом і молоком ("Тайніст. хрищення", ст. 35).

І ще неправильно, бо не церква є обіцяною землею, а нова земля в вічності, куди вся церква поривається (2 Петра 3: 13, Об. 21: 1-5).

І ще є одна неправильна наука в православній церкві щодо хрищення, а це що "з моменту охрищення кожному дається ангол хоронитель, який буде з ним усе життя, і берегтиме його від спокус, і введе його в царство небесне" ("Т. хр.", ст. 35).

Коли б це правда, то охрищені люди мусіли б бути найменше піддатливі на спокуси й всі до одного мусіли б увійти до Божого Царства. А як воно є в дійсності? Бачимо повну противідженість тому, що повинно бути. Ніде в світі немає більше спокус і упадків, як між тими, що так навчають. І власне серед тих, що були охрищені в дитинстві, тяжко знайти хоча б одну людину, яка щиро і просто вірила б в те, що вона буде в Божому Царстві.

Ніде немає написано, що людині дається ангол хоронитель допіро від хвилини охрищення, але є написано, що ангол Господній охороняє тих, що Бога бояться (Пс. 34: 9) і тих, що на Бога наді-

ються (Пс. 91: 1-2, 9-12). А також анголи посилаються на службу для тих, що мають спастися (Євр. 1: 13-14). Отже, як бачимо, що не тільки непокрещені, а навіть неспасені мають анголів, що їм допомагають знайти спасіння, якщо такі душі спасіння прагнуть. І, навпаки, знаємо тисячі охрищеніх, які так себе ведуть, що ними керують хіба тільки анголи диявола, а не анголи Божі. Тому ясно, що й ця наука не є правдивою.

З усього вище сказаного, можемо зробити лише один висновок, що люди найбільше помиляються, це — в царині духа, бо, власне, цією цариною найбільше зацікавлений ворог душ наших — сатана, який не хоче, щоб люди пізнали правду і спаслися.

Тому, в царині духа, щоб охоронити себе від духовних блукань, потрібна дуже пильна самоконтроль. Мусимо постійно перевіряти себе, свої погляди, свій цілій релігійний світогляд Господнім Словом так, як це ми ось тепер робимо в цій книжці. І мусимо мати відвагу, щоб не злякатись, якщо виявиться, що ми неправильно розуміємо. Краще тепер побачити свої помилки і їх виправити, аніж побачити це допіро в вічності.

4. Важливість хрещення.

В попередньому підрозділі ми розглянули всі такі духовні явища, які хоча і є надзвичайно важливі самі собою й необхідні в духовному житті, але неслучно поєднані з хрещенням, а тому втратили своє правдиве значення. Ми відділили їх від хрещення, поставивши їх на належне їм місце. В тому підрозділі ми також розглянули все те, що є також цілком непотрібне як для хрещення, так і взагалі для духовного життя. Словом, ми дозвели, “чим хрещення не є”.

Але головна тема цього розділу є про хрещення взагалі. Отже, є люди, які впадають у другу крайність, кажучи, що хрещення взагалі непотріб-

не. Вони мотивують це тим, що хрещення — це обряд, а жодний обряд не може мати на духовне життя якогось впливу. Вони посилаються на те, що написано про обрізання, що воно, мовляв, у Христі нічого не значить (Гал. 6: 15). Це правда, але до Христа обрізання мало велике значення і його нехтувати не вільно (1 Мойс. 17: 14; 2 Мойс. 4: 24-26). А хрещення важливіше за обрізання. Такі противники хрещення також твердять, що водне хрещення запровадив Іван Христитель, а не Христос. Це правда, але Христос Сам його прийняв, називаючи його “правдою” (Мат. 3: 13-15) і даючи зрозуміти, що воно з неба походить, цебто від Бога (Мат. 21: 24-25). А ми ж повинні наслідувати Христа (Ів. 12: 26, 1 Пет. 2: 21).

Хрещення важне ще й тому, що його повелів виконувати Той, що Йому дана всяка влада (Мат. 28: 18-19). А коли Всевладний щось наказує, то воно не може бути занедбане. А є виразно написано, що заповідь Христову про хрещення треба розуміти як наказ (Дії 1: 1-2). То як же ми до нього ставимось? Візьмімо за приклад слова сотника з Капернауму, що він їх сказав про своїх вояків та слуг: “одному кажу: піди — то йде він, а тому: прийди — і приходить, або наймитові своєму: зроби те — і він зробить” (Мат. 8: 8-9).

Отже, якщо слова земного пана виконуються з таким послухом і докладністю, то тим більше повинні виконуватись слова Господа небес. А Він наказав: “Ідіть, навчайте їх хрестити!”

Сам Отець Небесний наказав, щоб слухатись Його Сина (17: 5). Тому ті, що відкидають хрещення цілком, тим самим стають противниками Богом. Христос є Законодавець, Суддя і Цар (Іс. 33: 22, Як. 4: 12). То як може бути неважне те, що наказав виконувати єдиний Законодавець, Суддя і Цар? Або де Той Законодавець наказав, щоб хрестити дітей або взагалі невіруючих? Тому ясно, що те, що наказав Христос, важне, але не важне те, що люди самі постановлюють. Притім, Христос наказав це виконувати в ім'я Святої Тройці (Мат. 28:

19). А те, що з наказу Бога, має бути виконане в імення Бога, не може бути неважним.

З хрищеним пов'язані великі Божі обітниці. І хоч вони обіцяні не за саме хрищення, проте, коли б ми хрищення свавільно відкинули, то й, очевидно, обітниця не отримали б. Напр., з хрищеним пов'язана обітниця Христова “перебувати з учнями” (Мат. 28: 19-20). Дано обітниця “відпущення гріхів” і “дарі Св. Духа” (Дії 2: 38; 22: 16). І дана обітниця спасіння (Марка 16: 16).

I, накінець, Ананія отримав наказа від Христа вже з неба, щоб охристити Савла (Дії 9: 10-11; — 22: 12-16). Тому ясно, що коли б воно було неважним, Господь не сказав би його виконувати. Далі ми побачимо інші аргументи про важливість хрищення, але ми вважаємо наказ Господній за найважливіший аргумент.

Кожна людина, яка сходить на манівці, завжди вперта і всіма силами намагається виправдати свою помилку. Також ті, що відкидають хрищення, беруть за підставу слова апостола Павла, де він сказав: “Бо Христос не послав був мене, щоб христити, а звіщати Євангелію...” (1 Кор. 1: 17).

Але ж цими словами апостол не відкидає хрищення, бо ж там навіть, де він ці слова сказав, він також декого охристив (1 Кор. 1: 14-16). Цим він показав, що віруючих христити треба. Але сам він особисто тому не хотів христити, щоб хто не сказав, ніби він це чинить у своє ім'я (1 Кор. 1: 13-15). Тому, вважаючи першим своїм обов'язком проповідувати Євангелію, яка є силою Божою на спасіння людей, він обов'язок хрищення залишив іншим.

5. Хрищення Духом.

Є ще одна наука, яка відкидає хрищення, кажучи, що повинно бути тільки одне хрищення в дусі чи Духом. Ця наука основується на словах Св. Писання (Мат. 3: 11, Дії 1: 5, 1 Кор. 12: 13), де говориться про хрищення Духом Святым. Певна людина з міста Клевеланду в Америці написала цілу

досить велику та жахливо заплутану й невірну брошуру на цю тему, під назвою: “Одне хрищення”.

І має та людина відвагу писати, що водне хрищення було тільки продовженням єврейського ритуального очищення й що апостоли спочатку практикували його як євреї до того часу, аж позбулися єврейських традицій та збагнули істотність ласки.

Приглянемось, однак, що про хрищення написано в Св. Писанні. Ось, Христос дав наказ христити віруючих аж після Свого воскресіння (Мат. 28: 19). Чи ж воскреслий Син Божий дав би такого наказа, коли б хрищення було непотрібно? І Христос обіцяв, що коли учні будуть проповідувати й христити, то Він буде з ними “аж до закінчення віку” Мат. 28: 19-20).

Чи ж не ясно з цього, що проповідь і хрищення не мали бути переходовою стадією від законних традицій до життя під ласкою, а мають вони продовжуватися аж до “кінця віку”, так само, як сказано і про другу заповідь Господню, про “вечерю Господню”, що вона має повторюватись на Його спомин “аж поки Він прийде” (1 Кор. 11: 26). І відмінити ці постанови може тільки Той, Хто їх встановив, але ніхто інший.

Коли б хрищення було неважливим, то апостоли не практикували б його після зіслання Св. Духа (Дії 2: 38, 41; 8: 12-17, 36-39; 10: 47) і т. д. А тим більше, що Христос зіслання Св. Духа на апостолів назвав “хрищением Духом Святым” (Дії 1:5). Отже, охрищені Духом Святым повинні були знати, що це й є те “єдине правдиве хрищення” і не практикувати ще інших хрищень, “неправдивих”.

Про Івана Хрестителя було сказано, що він наповниться Духом Святым ще з утроби матері своєї (Лук. 1: 15). Те саме, але ще в більшій мірі можна сказати про Того, Хто навіть був зачатий від Духа Святого (Мат. 1: 20, Лук. 1: 34-35; 2: 40). А проте Він прийняв водне хрищення.

І такі еретики уявляють собі, що вони краще збагнули ідеологію хрищення, ніж Сам Христос. І сміють навчати, що нам не треба в цьому відно-

шенні наслідувати Христа, бо, мовляв, якщо наслідувати Його в хрищенні, то треба наслідувати і в обрізанні. І не беруть вони того під увагу, що обрізання було звершене за законом та за згодою батьків, але до хрищення Христос прийшов Сам добровільно й від хрищення розпочалася Його місія.

Далі читаемо, що на дім сотника Корнилія зійшов Дух Святий так, як і на апостолів, а проте апостол Петро звелів їм прийняти ще й водне хрищення (Дії 10: 44-46).

Навіцо воно здалось, якщо вони вже були охрищені Духом Святым? Невже ж можна собі уявити, що надхнений Петро, через якого наверталися тисячі людей, не розумів, що робив, а такий еретик, про якого не відомо, чи хоча одного когось навернув до Бога, що він знає ліпше апостолів? Більше того, такі еретики навіть краще знають те, що написано в Св. Писанні від тих, що написали.

Але, ьони дадуть відповідь за своє фальшування правди, а діти Божі повинні триматися того, що навчає Слово Боже і того, як те слово розуміли християни перших віків.

II

ЧИ НАЛЕЖИТЬСЯ ХРИСТИТИ НЕМОВЛЯТ ЧИ ДОРОСЛИХ?

1. Аргументи дітохрищенців

1) Одне хрищення — Ефес. 4: 5.

Люди — великі хитруни. Вони щось видумають, зроблять, а потім шукають виправдання для свого чину. Так роблять і дітохрищенці: вони, наперекір Слову Божому, похристять дітей, а тоді кажуть, що не вільно перехрищувати, бо ж написано: “одне хрищення”, та й в “Символі віри” сказано: “Визнаю одне хрищення”. А тому це “тайство неповторне” (“Тайство хрищення”, ст. 5).

Але “одне хрищення” визнаємо й ми, але хрищення правдиве і це наше визнання майже таке саме, як і православне, яке так бренить: “Неможливо перехрищувати того, хто вже раз правильно хрестився, хоч він після того наробив би тисячі гріхів, або й вирікся самої віри. Хто бажає повернутися до Господа, приймає втрачене синівство через таїнство покаяння”.

Але не можна вважати за правильне хрищення, яке звершається насильно над несвідомими й безборонними дітьми, і то вважати його за хрищення абсолютно правильне, яке не підлягає жодній реформі. І можна вже було б не дивуватись православним та католикам, для яких дітохрищення дуже вигідне, але ми дуже дивуємося тим протестантам, які, ніби, опираються на Св. Писанні і вважають себе євангеліками. Невже ж вони не бачать і не розуміють, що такий спосіб хрищення дітей, який вони практикують, передішов до них від католицької церкви? Ми не понижуємо реформаторів, а навпаки, ми їх шануємо й признаємо їхні великі

заслуги для справи євангелізації світу, однак мусимо ствердити, що вони були тільки реформаторами католицької церкви. Вони тоді ще не усвідомлювали собі, що католицька церква зовсім тоді вже була не християнською церквою. Тому й реформувати її не було потреби, — її треба було залишити й творити церкву нову, основану дійсно на Христовій науці (2 Кор. 6: 14-18, Об. 18: 4). Але вони вважали ще її за церкву і багато її обрядів і постанов уважали правдивими. Їм здавалося, що коли б її трохи зреформувати та підчистити, то вона могла б ще бути досить доброю церквою. Още є причина, чому реформатори не все зреформували, а дещо й католицького в себе залишили. Одним з таких залишків є хрещення дітей та й ще через покроплення.

Тому, ще раз підкреслюємо, що й ми визнаємо “одне хрещення”, але згідне з духом і буквою Святого Писання. Але хрещення, видумане людьми, яке не має нічого спільногого з євангельським хрещенням, ми не можемо визнавати. Таке викривлення Божої заповіді мусить бути виправдане. Тому читаємо в Діях Ап. 19: 1-7, що в місті Єфесі було 12 душ охрищених Іваном Хрищенням; причім, ті віруючі були мало освідомлені щодо проявів Божества, вони нічого не знали про Святого Духа. И ось, апостол Павло, освідомивши їх докладніше, охристив їх у друге, чи, як кажуть дітохрищенці, перехристив їх. И він зробив власне те, що роблять тепер усі баптисти. Бо треба знати, що хрещення Іванове було багато близче до Христового, ніж теперішнє хрещення дітей. Найперше, форма Іванового хрещення була така сама, як і Христового, цебто воно виконувалося над людьми свідомими через занурення. Наприклад, Іван охристив там де було “багато води” (Ів. 3: 23). Ясно, що багато води треба тільки тоді, коли людей занурюється в воді. Про Христа читаємо, що Він охристився від Івана в Йордані й після хрещення вийшов з води (Мар. 1: 9-10). Якщо “вийшов з води”, то це зна-

чить, що він увійшов до води й був занурений у тій воді.

Докладно так само описане хрещення, яке виконав Пилип над етиопським скопцем. Вони обидва ввійшли до води (Дії 8: 38-39), і ясно, що не для того, щоб тільки покропити скопця, бо тоді не було б потреби Пилипові входити до води разом з кандидатом. Тому нема сумніву, що по своїй зовнішній формі обидва хрещення були однакові. А також немає сумніву, що те Іванове хрещення ефесяни прийняли добровільно, свідомо й з вірою, щебто так, як вимагається за Писанням. І бракувало їм тільки одного, — вони не були повно наставлені щодо Божества, не знали, чи є Дух Святий. І цього одного було досить, щоб їхнє хрещення стало недійсним. То як же можна вважати дійсним таке хрещення, яке ані формою, ані змістом навіть здалека не нагадує хрещення за Писанням?

Як бачимо, Господь не придає самій зовнішній стороні хрещення того магічного значення, яке придають їому деякі церкви. Для Господа важніше — це внутрішній стан охрищуваного. Тому цілком ясно, що під “одним хрещенням” треба розуміти не якусь дію, яку називають хрещенням, а тільки ту дію, яку Слово Боже нам рекомендує. А що Господь жадає від Своєї церкви точного й вірного виконування Своєї волі, то про це написано в багатьох місцях Св. Писання. Щире зберігання Христових заповідей є доказом нашої любові до Нього (Ів. 14: 15, 21, 23-24; 15: 10, 1 Ів. 5: 3). Тому власне й докладне виконання заповіді хрещення з’єднує нам Божу ласку, бо воно свідчить про нашу негохитну готовість цілковитого виконання волі Божої.

До церкви в Єфесі Спаситель ясно сказав: “Отож, пам’ятай, з відки ти в плав і покайся, і вчинки давніші роби” (Об. 2: 5). Цими словами Спаситель виразно наказує каятись в кожному упадку, цебто перепросити Бога за упадок і почати чинити по-давнішому. З цього ясно, що все, що зроблене не згідно з Божою волею, мусить бу-

ти виправлене чи перероблене. Це саме стосується й до хрещення, бо ж і воно є заповідю Христовою. Тому й у хрещені треба знайти, звідки ми впали й покаятись, щебто почати “чинити його подавньому”.

Коли читаемо про дії Христової церкви перших віків християнства, то в ті часи так розуміли, що всяке хрещення, навіть правильно виконане, але поза церквою, вважалось безблагодатним. Тому всяких єретиків, що приходили до церкви, конче перехрищували. Але тому, що й тоді знали слова апостола про “одне хрещення”, тому й казали: “Хрещення не повторюється, а просто перше, єретичне хрещення вважається за неіснуюче. Тому єретиків не перехрищується, а охрищується”. Перші християни й перші отці церкви розуміли, що неправильне хрещення не є хрещенням, а звичайним купанням. Наприклад, в перших віках, коли хтось прийняв хрещення цілком правильно, але не в ім'я Святої Тройці, щебто, не в ім'я Отця, і Сина і Святого Духа, то таке хрещення вважали за неважне і хрестили другий раз (“Тайнст. хр.”, 66, 71).

Василій Великий, отець церкви IV-го століття, каже: “Однакова втрата, — чи вмерти без хрещення, чи прийняти таке хрещення, в якому бракує чогось переданого”.

Згідно з цим, східня церква, признаючи неправильним католицьке хрещення, перехрищувала католиків, що переходили до неї; це саме досі роблять старообрядці з православними.

З цього всього ясно, що нема чого боронитися наукою апостола про одне хрещення. Правдиве хрещення мусить бути одне, але неправдивих хрещень, хоча б їх було й багато, вони всі неправильні. Ми глибоко віруємо в одне хрещення, але в та-ке, що справді було, а не в таке, що тільки зобра-жується, як в театрі.

2. ЗАПОВІТ МИЛОСЕРДЯ

Цим означенням дітохрищенці намагаються до-казати, що конче треба хрестити дітей тому, що,

мовляв, церква Христова є продовженням старозаповітної церкви, а тому вона користає з тих самих заповітів милосердя, з яких користали в Старому Заповіті, і які належаться й дітям. Наприклад, заповіт з Ноєм, з Авраамом та з іншими патріархами переходить і на їхніх потомків.

Цю ідею особливо розвиває реформована чи пресвітерська церква, роблячи з цього висновок, що коли діти в Старому Заповіті були членами церкви, то й діти в Новому Заповіті повинні бути членами церкви, щебто мусять бути охрищені.

Але ці дітохрищенці-протестанти забувають, що не всі потомки згаданих патріархів користали з Божих благословінь. Наприклад, Хам, син Ноя, був проклятий своїм власним батьком і те прокляття тяжить на потомках Хама й до сьогодні (1 Мойс. 9: 22-27). Так само Ізмаїл, син Авраамів, не користав з заповіту Божого з Авраамом (1 Мойс. 17: 20-21). Те саме сталося і з Ісавом, старшим сином Ісаака, який також не користав з благословінь заповіту (Мал. 1: 2-4). Тому неправдою є, що Божий заповіт з патріархами переходитив і на їхніх потомків; він переходив, але тільки на потомків побожних.

Так само, як сьогодні розуміють дітохрищенці, за часів Христа розуміли юдеї, які казали: “ми рід Авраамів”, а тому, мовляв, “заповіт з Авраамом і всі обіцяні йому благословіння, належаться нам”. Але Христос їм довів, що їм не тільки нічого не належиться, але що вони навіть не рахуються Авраамовими потомками; вони по своїх ділах є невільниками гріха й дітmi диявола (Ів. 8: 34-44).

Те саме сказав також Іван Христитель фарисеям та саддукеям: “Роде змійний... — І не думайте ви казати в собі: “Ми маємо батька Авраама”. Ка-жу бо я вам, що Бог може підняти дітей Авраамові з цього каміння” (Мат. 3: 7-9).

З цього ясно, що заповіт з патріархами не переходитив на їхніх беззаконних потомків, але він був тільки обумовлений особистою вірою тих вірних потомків (5 Мойс. 28: 1-2, 15, 45-47). Так само у Но-

вому Заповіті Божі благословіння спочивають не на тих, що формально належать до церкви, а на тих, що беруть ті благословіння з Христових рук вірою (Гал. 3: 6-16). Тому немає найменшої підстави, щоб христити дітей без віри й таким чином приведнати їх до церкви, автоматично зробити їх учасниками Божого заповіту з церквою. Ніде нема в Святому Письмі такої науки, що Бог Свої благословіння виливає гуртом на всіх без винятку, на святих і на грішних, якщо вони об'єднані, скажімо, в одній церкві. Ні, скрізь виразно написано, що Бог має справу з кожною одиницею окремо. Вже в Старому Заповіті сказано, що син за батька чи батько за сина не будуть відповідати, а кожен відповідатиме сам за себе (Езек. 18: 20). Також у Новому Заповіті ця індивідуальна відповідальність виступає ще яскравіше. Сказано: “Кожен із нас сам за себе дасть відповідь Богові” (Рим. 14: 12). І ще сказано: “Ото, незабаром приходжу, і зо Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з ділами його” (Об. 22: 12).

То якже дітохрищенці думають ошукати Бога, нахристивши невіруючих та несвідомих дітей і хочуть, щоб Бог признав їх як дійсних членів церкви. Чи ж Бога можна обманути? Чи ж такі дітохрищенці не розуміють, що церква Христова мусить будуватися з “живого каміння” (1 Петра 2: 4-10), а не з мертвого, не оживленого вірою?

Тому, рішучо заявляємо, що очі Господа обіймають усю землю, щоб піддержувати тих, що їх серце поєністю йому віддане (2 Парал. 16: 9) і тому надарсні всі зусилля штучно приєднувати людей до Бога. Бог наперед знає, що з тих похрищених дітей виросте, тому немає жодної підстави така думка, що ті, майбутні злочинці, розпусники та безбожники, одним лише псевдо-хрищенням, приєднуються до Христової церкви, до царства небесного й до Божого заповіту милосердя. Таких чудес бути не може.

Хрищення без віри не звільняє грішника від загального засудження з усіма нечестивими. Хрище-

ний чи нехрищений нечестивець однаково буде засуджений. Для Бога нема різниці, чи беззаконник виконав який зовнішній обряд чи ні, якщо він свідомо не покається й не прийме вірою Христа в своє серце, то загине на віки.

3. ЧИ ХРИЩЕННЯ ЗАМІНИЛО ОБРІЗАННЯ?

Православна церква навчає, що старозавітне обрізання замінене хрищенням. А тому, що обрізування дохонувалось над немовлятами, тому й хрищення доконується над немовлятами, і неможна позбавляти дітей великих дарів Христових, які дає хрищення (“Тайнство хр.”, ст. 44-45).

Ми намагаємося висвітлити кожну неправильну думку, яку люди причепили до хрищення. Отже, тут, хоч мова йде про обрізання й хрищення, то однак православна церква викидає ще й таку думку, що хрищення дає якісь великі дари й нам не можна тих дарів позбавлювати дітей, а тому треба їх христити.

Але нехай хтось попробує пошукати в Євангелії, чи знайде він там подібну науку. Навпаки, написано, що всі дари даються людям Богом Отцем, по вірі в Христа Ісуса, Духом Святым. Подаємо тут кілька текстів, які підтверджують наше твердження (Дії 11: 17, Рим. 11: 29, Єф. 2: 8, Як. 1: 17, 1 Кор. 12: 4, 11, Рим. 3: 22, 25, 28; 5: 1-2, Гал. 2: 16; 3: 11, 22-26), але це далеко не все. Повна Євангелія думою, які ясно показують, що всі дари ми отримуємо від Бога вірою, але нема ні одної такої думки, яка дала б нам підставу казати, що якісь ще “великі дари” дає хрищення. Це просто безпідставна людська вигадка.

Коли почати вчити, що звичайне покроплення голови водою, або навіть занурення у воді людини без віри, може дати людині “великі дари”, то таке християнство стане найбільше “механічною релігією” на світі. Таке християнство буде на одному рівні з молитовними віtrakами в Індії або з католицьким паломництвом по святих місцях.

Але, за науковою православною церкви, одним із

таких дарів, є очищення з гріхів. Ось як ця наука обренить: "Хрищення замінило старозаповітне обрізання: Христос дав нам інше обрізання, у всій істоті, цебто Божественне хрещення, яке не тіло обрізує, але відіймає гріх" ("Таїн. хр.", ст. 4).

Про цю проблему очищення гріха було сказано вище. На підставі слова Божого ми довели, що прощення гріхів і їх очищення дається по вірі, а не через хрещення без віри й довели також, що гріх очищається кров'ю Христовою, а не водою хрещення. На жаль, мусимо це ще раз згадувати, бо й дітохрищенці, як бачимо, згадують цю саму думку в звязку із обрізанням.

І то вияснюється, що не тільки православна церква подає таку неправильну науку, а мають подібну науку й евангеліки. Ось у пресвітеріянському часописі "Євангельська Правда" з 1944 року, в статті: "Чому пресвітеріяни хрестять дітей?" подана й така неправильна теза: "Обрізання означало духовне очищення від гріховної нечистоти. І це є точне значення хрещення". І тут приводиться кілька текстів, які й ми навсідемо (5 Мойс. 10: 16, 30: 6, Єрем. 4: 4, Єзек. 44: 7, Кол. 2: 11 пор. Рим. 6: 3-6).

Нехай ласкавий читач перевірить подані тексти й переконається, чи хоч в одному з них є мова про тілесне обрізання? В усіх тих текстах говориться про обрізання серця, чого фізично виконати не можна. Тому ясно, що тут мова фігуральна, образна і треба її розуміти духовно. А це духовне обрізання безпіречно означає очищення серця, але цього не означає тілесне обрізання. Притім, тілесне обрізання досягається іншими над несвідомою дитиною, але обрізання серця може довершити тільки Дух Святий тоді, коли людина кається. Отже, до християнського життя має застосування тільки це духовне обрізання серця (Рим. 2: 28-29), що визначає відкінення "гріхового тіла" (Кол. 2: 11), але не тілесне обрізання. І це духовне обрізання означає відродження, а не хрещення.

Згідно з останнім текстом, якого навели дітохрищенці, хрещення є похороном тих, що померли

для гріха, що розп'яли себе з Христом, а не обрізання. А вмирається для гріха через покаяння й відродження. З цього висновок, що обрізання серця є те саме, що вмирання для гріха. І це можуть зробити тільки люди свідомі, що мають добру волю та живу віру, а не немовлята.

Далі дітохрищенці проводять цілу аналогію поміж обрізанням і хрещенням, намагаючись довести, що ці два, цілком відмінні явища, мають, ніби, те саме духовне значення. Наприклад, вони кажуть, що обрізання було знаком і печаттю членства в старозаповітній церкві, так само, мовляв, і хрещення є знаком і печаттю членства в новозаповітній церкві.

Але це не так. Бо ж обрізання доконувалось тільки над мужеським родом, то який же знак членства мали жінки? Чи припускають дітохрищенці, що жіночтво ізраїльське не належало до старозаповітньої церкви? Отже, якщо обрізання мужеського рода було ознакою церковної приналежності, а жіночий рід міг належати до церкви без цього знака, то це мало б означати, що й хрестити треба було б тільки мужеський рід. А тимчасом хрещення дається всім, як чоловікам так і жінкам (Дії 8: 12). На якій підставі? Значить ясно, що хрещення не те same, що обрізання. Жіночтво Старого Заповіту належало до народу Божого без жодних "ознак", але жіночтво Нового Заповіту приєднується до церкви через святе хрещення так само, як і мужчини.

Ці дві заповіді не виключають одна одну й не замінюють одна одну. Христос Сам був обрізаний, а проте потім прийняв ще й хрещення. Навернені жили за часів апостолів мусіли приймати хрещення, хоча вони були й обрізані. І, навпаки, охрищений вже Тимофій був обрізаний задля юдеїв (Дії 16: 3). Обрізання було знаком приналежності до народу ізраїльського, що автоматично випливало з самого акту народження в даній нації й по своєму тілесному характері не вимагало від дитини свідомості; тоді, як евангельська віра, як релігія свободи, пропонує віруючим свідомий вступ до церкви через хрещення. Тому, хоч поганин міг стати членом єврейського

народу лише через обрізання, то зате той самий поганин не може стати членом новозаповітної церкви через саме хріщення. Бо, в дійсності, не водне хріщення приєднує людину до “Христового тіла-Церкви” (Єф. 1: 22-23), а Хрищення Духом Святым (1 Кор. 12: 13) і не автоматично ті, “що в Христа хрестилися, у Христа зодягнулися”, а мусіли вони спочатку “опрацьдатися вірою” і стати “дітьми Божими через віру в Христа Ісуса!” А тоді приходило саме хріщення (Гал. 3: 24-27).

Тому ще раз підкреслюємо, що є велика різниця поміж обрізанням і хріщенням: бо обрізання було ознакою принадлежності до ізраїльського народу тільки мужчин, а хріщення є привілеєю всіх віруючих без вийнятку.

Із реформаторів, особливо Жан Кальвін, намагався також провести аналогію поміж обрізанням і хріщенням в тій площині, що одне й друге є Божим заповітом з людиною.

Це правда, але і в цих заповітах є велика різниця: при заповіті обрізання Бог дає обітниці людям (1 Мойс. 17: 2-12), але в заповіті хріщення людина складає обітницю Богові (1 Петр. 3: 21). Обрізання виконувалося на восьмий день після народження (1 Мойс. 17: 12), а про хріщення нема ніякого означення часу, а зате написано: “Хто увірує й охриститься, буде спасений” (Марк. 16: 16). Отже, дозволом на хріщення є не вік, а особиста віра. Також, згадуваний вже факт, що заповіт обрізання відноситься тільки до мужеського роду, а заповіт хріщення — до всіх.

Так що Кальвін неправий у своїх аналогіях і висновках. Наприклад, він наводить ще й таку думку зо Святого Письма: “І прийняв він ознаку обрізання — печать праведности через віру” (Рим. 4: 11) і доводить, що те саме означає й хріщення, щебто, що воно також є “печаттю праведности”.

Проте, коли ми пильніше приглянемось до цього тексту, то побачимо, що саму праведність дає не обрізання, а віра. Саме ж обрізання без віри, не було жодною печаттю праведности для обрізаних не-

довірків та поганців (Єрем. 9: 25-26, Тит. 1: 10). Те саме й з хріщенням. Про нього навіть і того нема написано, що про обрізання, що воно є печаттю праведности. Але є дуже багато написано, що праведність від віри (Рим. 10: 4, 6, 10), а тому віра могла б бути печаттю праведности. Або, якщо ми візьмемо під увагу, що віра є внутрішньою силою, яка чинить людину праведною, а печать мусить бути назовні, то послух міг би бути признаний за печать праведности (Рим. 6: 13, 16-19).

Отже, якщо на хріщення подивитись з цього куту зору, щебто, що воно є наслідком віри й послуху, то воно може бути названим печаттю праведности. Але, перед тим мусить зродитись в людині така віра, яка спонукувала б її до діл праведности і такий послух Божим заповідям, що людина готова була б на все для Бога й це все привело б людину до хріщення, то таке хріщення могло б бути назване “печаттю праведности”. Бо хріщення є першим актом послуху Богові. Деякі люди кажуть: “Який же сенс у хріщенні, що воно дає для душі?” Поперше, воно є Божою заповіддю і служить для випробовування нашого послуху Господеві. А, подруге, воно підкріпляє нашу віру. Але подібні дії можуть доконатись лише в людях свідомих, не в малих дітях. Нам не трудно уявити собі людину праведну тому, що вона глибоко віруюча, як Авраам, але ми не можемо собі уявити людину праведну тільки тому, що вона була в дитинстві охрищена. Тому ясно, що ані обрізання, ані хріщення, доконані над несвідомими немовлятами, ніколи не були й не є “печаттю праведности”. Тим більше, якщо люди беруть під сумнів хріщення над свідомими та віруючими людьми, то що вже казати про хріщення над несвідомими немовлятами? Для них дійсно хріщення не має ані сенсу, ані користі.

Православна церква вважає хріщення “знакою і печаттю спасіння”, опираючись на 1 Петра 3: 21. Але з тим “знакою і печаттю” є те саме, що й з передніми. Коли хріщення прийняте правильно, щебто свідомо, з вірою й згідно зо всіма вимогами

Святого Писання, тоді воно може бути назване “печаттю спасіння”. Але несвідоме хрещення не є ані знаком ані печаттю спасіння, бо ж ми бачимо мільйони, ніби, охрищених, які не мають жодного спасіння. Ані вони самі в нього не вірять, ані ті, що їх оточують, в це не вірять. Бо ж не можна назвати спасеними тих, що є без порівняння гіршими від погані, тим більше, що спасіння ж є, в першу чергу, спасінням від гріха (Мат. 1: 21), а для них немає такого гріха, якого вони не чинили б. Адже ж приглянемось до тих мільйонів охрищених в дитинстві. Хто це наповнює наші в'язниці? Хто є власниками корчм та споює мільйони людей? Хто є власниками домів розпусти? Хто це злоріки, ненависники, самолюби, злодії, обманці, розпусники, вбивці, різні нечестивці? Це ж усе ті, що були охрищені в дитинстві і про яких іхня церква засвідчила, що вони “з'єдналися з Христом, очистились хрещенням, освятились і отримали печатку Святого Духа та приєдналися до церкви”.

Але бідні дітохрищенці, тому, що вони надали обрядам магічну силу й узалежнили спасіння від обрядів, тому вони не можуть уявити, що ж то стається з тими дітьми, які помруть не хрещеними?

Вище ця проблема була вияснена, але тут мусимо ще собі усвідомити, що якщо вимагається для спасіння свідомого прийняття вірою Христа для дорослих, то чому мав би бути зроблений вийняток для дітей?

“Але ж діти не можуть свідомо вірою прийняти Христа, а чекати, поки вони повиростають, небезпечно; вони можуть в міжчасі померти”, — кажуть дітохрищенці

Отже, виходить так, що ми більше зацікавлені спасінням дітей, ніж Сам Бог. І, власне тому, що ми не можемо оберігти наших дітей від смерті, то ми намагаємося проробити певні фікції, аби замілити самім собі очі й заспокоїти себе, що, мовляв, діти наші померли охрищеними, хоч і невіруючими, але Бог мусить їх прийняти. Це просто самообман, оснований на невірстві й на незнанні істоти Бога.

Адже ж ніхто більше не є зацікавлений в спасенні кожної людини, як Бог. І Він, притому, всемогутній і всезнаючий. Він зінав усіх нас ще перед створенням світу і вже тоді Він вибрал нас у Христі, щоб ми були спасені (Єфес. 1: 4-5). То Він дозволив би загинути тій душі, яка загинути не повинна, бо вона ж покається, а Бог це знає? Так же й написано, що Бог вибрав нас у передбаченні (Рим. 8: 28-34). Бог знає, хто до Нього навернеться й тих Він збереже, хоч би й все пекло на них змобілізувалось, але знає також і тих, що не навернуться, таких христити чи не христити, то їм нічого не поможет.

Один з українських реформованих проповідників написав був статтю, під назвою: “Дражлива, але важка справа”, в якій, торкаючись хрещення немовлят, висловив думку, що те хрещення “глибоко угрунтоване на Святому Писанні, а не на логічних міркуваннях, як це у прихильників хрещення дорослих”.

І що ж? Можна було сподіватися після такої заяви, що автор покаже, де воно є те “глибоке угрунтування” в Святому Писанні. Але, на жаль, він не подав ні одного тексту, де був би хоч один якийсь виразний аргумент на користь хрещення немовлят, а навпаки, він зіслався на науку згадуваного вже Жана Кальвіна, уміщеної в журналі “Канадійський Ранок” за 1 січня 1953 року.

Ми пільно простудіювали ту науку про хрещення немовлят і виявилося, що якраз у ній нема ніяких доказів зо Св. Письма, а лише самі “логічні міркування”. Кальвін узяв за підставу старозаповітне обрідання й самовільно замінив його на хрещення, даючи ті аргументи, про які була мова вище. Але обрідання й хрещення не мають з собою нічого спільного, тому в Св. Писанні нема ніде ні одного слова, яке дало б підставу зробити таку заміну. Нема ніде в Св. Писанні ніякого порівняння обрідання з хрещенням, ніяких символічних аналогій, абсолютно нічого, що дало б хоч яку-будь підставу для всіх тих “логічних міркувань” Кальвіна. І це по-рефор-

маторському називається “глибоке угрунтування” на Св. Писанні.

Зо своєю безпідставною науковою Жан Кальвін ще за свого життя мав чималий клопіт. Отож, у той самий час жив і працював у Франції у Швейцарії іспанський лікар Михайло Сервет. Він був також протестантом, але іншого напрямку. Визнавав він антітрінітаризм, цебто відкидав науку про Святу Тройцю. Про хрещення ж, однак, він мав далеко краще поняття, ніж Кальвін. І ось, Кальвін намагався в своїй науці збивати аргументи Сервета про хрещення, але не маючи чим, він ото й видумав науку про заміну обрізання хрещенням та про заповіт милосердя. Але докази Сервета були багато сильніші й Кальвін зрозумів, що йому тяжко буде боротись з ним, тому він вирішив позбутися Сервета. І як тільки прийшов відповідний момент, що Кальвін почув за собою політичну силу, він приказав спалити Сервета на вогні як еретика, таким самим способом, як це робили й католики. Таким чином Кальвін не тільки затримав у своїй церкві католицьке хрещення дітей, але й затримав католицького духа нетерпимості, чим скомпромітував і опоганив себе серед інших світлих особистостей реформації.

4. ЧИ ХРИСТОС ХРИСТИВ ДІТЕЙ?

Дітохрищенці як аргумент, що ніби треба хрестити дітей, беруть такі Христові слова: “Пустіть діток приходить до мене, і не бороніть їм, — бо таких Царство Боже” (Марка 10: 14).

“Отже, — кажуть вони, — якщо Христос включив дітей в “царство Боже”, то яке ми маємо право виключити їх із церкви? Бо ж, якщо діти не є членами церкви, то вони тоді не є й членами Христа, бо ж тільки церква є тілом Христовим. То що має статися з дітьми, коли вони помруть немовлятами?”

У цьому аргументі дітохрищенців знову виявляється ота постійна турбота про спасіння дітей нелегальним способом. Це намагання забезпечити їх перед передчасною погибеллю, випередити Бога з

Їого справедливим осудом. Це так виглядає, як юстирований та вправний господар косив комбайном пшеницю, а мала дитина, яку він посадив у себе на руках, пробувала б і собі хапати за керівницю, щоб виминути у пшениці кукіль. У попередньому підрозділі було сказано, що Бог більше, ніж ми зацікавлений спасінням дітей і Він краще ніж ми знає, як до нього дитину допровадити й як її зберегти від можливих небезпек. Тому, наша власна допомога Богові є абсолютно зайва й ми маємо робити те, що Бог нам наказує, а не те, що нам самим здається ніби воно потрібне. Хрещення водою приєднує людей тільки до видимої церкви, в якій, навіть в найкращій, є й невірні, і безовочні, невідроджені й такі, що безперечно відпадуть. До тіла ж Христового, цебто до тієї правдивої Христової церкви, захованої у видимій церкві немов зерно в лушпині, приєднує хрещення Духом Святым, цебто відродження. Але тому, що люди перебільшують, або зменшують значення певних духовних функцій, тому вони й плутаються в своїх поняттях.

Але повернімось до наведеного тексту. Отож, в ньому нема й найменшого натяку про хрещення. І матері, які приносили та приводили своїх діток до Христа, навіть на думці не мали, щоб Він їх похристив. Ні, вони лише хотіли, щоб Спаситель помолився за їхніх діток та щоб їх поблагословив. І Христос так зробив, як Його просили (Мат. 19: 13-15, Марк. 10: 13-16).

І вся ця подія, а також Христові слова при цьому не тільки не показують, що дітей треба хрестити, а навпаки, показують, що й нехрищених дітей Він любить, молиться за них, кладе на них Свої руки і благословляє їх, а також авторитетно заявляє, що “таких є царство Боже”.

А це ж усім хіба ясно, що діти, про яких тут мова, не були християнськими дітьми, а жидівськими, а це значить, що вони не були охрищені. І про тих, власне, неохрищених дітей Христос сказав, що “таких є царство Боже”. Отже, якщо неохрищені діти мають обіцяне царство Боже Самим Господом, то

чого дітохрищенці мають хвилюватися ї робити фік-
цію хрещення, щоб помогти Господу прийняти ді-
тей до Божого Царства? Христос багато говорив
про дитячі чесноти, про їхню покору (Мат. 18: 1-4),
про їхнє довірливе сприймання Божого царства
(Марк. 10: 15), навіть сказано, що й зло в дітях не
тримається так, як в дорослих (1 Кор. 14: 20), але
ніде нема написано, що діти без свідомості, без ві-
ри й без покаяння мають бути похрищені, і що це
автоматично приєднає їх до “тіла Христового”. Та-
кої науки можуть триматися тільки визнавці ма-
гії, а не християни.

Між іншим, для інформації, хочемо сказати, що власне так, як зробив Спаситель в обговорюваному нами випадкові, так роблять і всі, що христять додрослих. Інколи батьки кличуть проповідника додому, а інколи приносять дітей до молитовного дому на богослуження і, тримаючи їх на руках, стають на коліна, а вся церква стає на ноги; пресвітер же кладе на голову дитини руки й голосно молиться за неї, благословляючи її ім'ям Господнім. Молиться також за батьків, щоб Бог поміг їм виховати те дитя на славу Божу. Таким чином ті родичі, за прикладом тих єрейських жінок, приносять своїх діток перед обличчя Господнє, а церкви, за прикладом Христа, благословляють своїх дітей на їхнє дитяче життя, аж поки вони прийдуть до свідомості й живою вірою приймуть Христа, а опісля й святе за вірою хрещення.

Цікаво при цьому зауважити, що обряди, які існують у православній церкві, показують, що й у тій церкві в давнину було так само, поки вона трималася евангельських принципів. Бо ж досі існує в ній обряд, по якому належиться покликати священика до дому породілі, де він має помолитись за новонародженню дитину і за матір (Цікаво, чому й не за батька?). Це, мовляв, потрібне тому, що дитина до хрещення знаходитьться “в полоні демона через первородний гріх”. Отже, “церква, як добра маті, спішить визволити дитину з тієї неволі своїми молитвами” (“Таїнство хрищ”, ст. 9-10, 47).

Це, безперечно, добрий звичай, але в православній церкві непотрібний, якщо взяти під увагу, що немовлят христять майже зараз після народження, а тоді знову виганяють з дитини демона, що показує, що православна церква сама не вірить, що попередня молитва "визволила дитину з неволі демона". Бо коли б вона в те повірила, то навіщо фіктивне хрещення, але якщо від демона звільняє хрещення, то навіщо попереджуюча фіктивна молитва?

Але для нас це просто свідчення, що цей звичай постав тоді, коли ще немовлят не хрестили, а тільки молилися над ними та благословляли, як це вчинив був Христос.

5. ОБІГНИЦЯ ДЛЯ ДІТЕЙ

Сторонники хрещення дітей опираються також на словах зо Св. Письма, які бриняТЬ так: "Бо для вас ця обітниця ї для дітей ваших..." (Дії 2: 39).

Але ми вже нагадували, що не можна виймати одне речення з тексту, притому навіть не повне речення і будувати на ньому цілу теорію. Так і тут, згадані слова вийняті з проповіді апостола Петра. А щоб збегнути, яку то апостол мав на думці обітницю й яких дітей, то треба перечитати всю його проповідь.

Отож, Бог зіслав на апостолів і на всю першу Єрусалимську церкву Святого Духа й вони почали промовляти слово Боже різними мовами. Необізнаний народ був цим дуже здивований, а знайшлися й такі, що це явище почали висміювати, називаючи віруючих п'яними. Апостол Петро бажав вияснити це явище й сказав, що воно було обіцяне Богом ще через пророка Йоїля, що прийде такий час, що Бог виллє Свого Духа на всіх вірних і вони будуть пророкувати. Причому вжиті такі слова: "будуть пророкувати сини ваші й ваші доньки". І апостол стверджує: "А отож, як правицею Божою був Він (Христос) вознесений й обітницю Духа Святого прийняв від Отця, то й зілляв Він оте,

що ви бачите й чуєте” (Дії 2: 33). І тоді апостол кличе до всіх: “Покайтесь, і нехай же охриститься кожен із вас у ім’я Ісуса Христа на відпущення гріхів ваших, — й дара Духа Святого ви приймете. Бо для вас щя обітниця, і для ваших дітей, і для всіх... кого тільки покликав би Господь” (Дії 2: 38-39). І далі апостол закликає: “Рятуйтесь від цього лукавого роду”. І закінчується ціла ця подія так: “Отож ті, що слово Його прийняли, охристилися” (Дії 2: 40-41).

Отже, з цього всього ясно, що під обітницею треба розуміти Святого Духа, якого Бог дає кожному християнинові чи то старшому чи молодшому. Але кожен такий християнин чи то батько чи син, цебто родичі чи діти, мусять бути “покликані Господом”, мусять “прийняти апостольське слово”, мусять запрагнути “рятуватись від лукавого роду”, мусять “покаятись і охриститись”, а тоді приймуть “обітницю”. Так що обітниця належить батькам і дітям, але умови прийняття тієї обітниці і для батьків і для дітей однакові. Нерозумно думати, що батьки мусять виконати повищі умови, а діти отримають обітницю без умов, автоматично, за законом дідичності. Ні, у Бога немає несправедливості, у Його для всіх один принцип: “кого Він покликє й хто відгукнеться на той поклик, тому належить й та обітниця”. Але хто на поклик Божий не звертає уваги, а йде за покликом гріха, той не має жодних добрих Божих обітниць, хіба що обітницю, що він пожне те, що сіє.

А чи ж можна покликати немовля? І чи може немовля прийняти Слово Боже та покаятися? Немовлята не реагують на жодні поклики, навіть на людські, а не то що на Божі. То як же їх можна христити? А не вільно ж діяти на перекір усім Божим принципам.

6. БУЛИ ХРИЩЕНІ ІЛІ РОДИНИ

Опираються також дітохрищенці на факти, що в Святому Писанні є згадки про кілька домів, що були охрищені: дім військового сотника Корнилія,

дім купчихи Лідії, дім в’язничного сторожа й дім старшого синагоги — Криспа. “Отже, — кажуть дітохрищенці, — якщо цілій дім був охрищений, то мусили там бути й діти”. Але припущення ніколи не може бути підставою для догмату. Щоб прийняти якийсь догмат, мусить бути ясна підставка на це. Наприклад, мусіла б бути загадка, що в такому то домі були похрищені не тільки всі, що ввірували, але й невіруючі, несвідомі діти, коли за них поручились їхні, скажім, батьки. Але при хрещенні згаданих родин, немає жодного натяку на хрещення немовлят, а навпаки, ми виразно читаємо про дім Корнилія таке: “З усім домом своїм він побожний був”... Тож тепер перед Богом всі **ми стоймо, щоб почути все**, що Господь наказав був тобі...” “Святий Дух спав на всіх, що слухали слова” (Дії 10: 2, 33, 44).

Чи ж не ясно з цих місць Слова Божого, що то за родина була в того Корнилія? Побожна, готова слухати Божі накази й усім тим, що слухали ї, безпременно, вірили в Боже благовістя, отримали Святого Духа, звелів апостол Петро охриститись водою (Дії 10: 47-48). Де ж тут могли бути немовлята? Ні, це була доросла, свідома, побожна й віруюча родина.

Також про дім в’язничного сторожа читаємо наступне: “І слово Господнє звіщали йому **та й усім, хто в домі його**”... “і радів з усім домом своїм, що увірував в Бога” (Дії 16: 32-34).

Отже, і цей увесь дім міг слухати слово Боже, увірувати й радіти з того приводу. І ще вистачаюче свідоцтво, що того всього не могли робити несвідомі діти.

Погляньмо ще на дім Криспа: “А Крисп, старший синагоги, увірував в Господа з усім домом своїм; і багато коринян, почувши, увірували й охристилися”, оце й є євангельський порядок, якого діти дотриматись не можуть. Отже, ясно, що й в цьому домі немовлят не було.

Залишається ще дім Лідії, про який немає таких вказівок, як про інші domi. Однак, постає вра-

ження, що вона була або вдова, або незамужня. Бож нема найменшого натяку на її чоловіка. “Вона охристилась і її дім” (а чому ж не дім її мужа?). “Вона благала й змусила” апостолів жити в неї. В усьому виступає вона сама. Тож є повна підстава припустити, що “її дім” складався не з мужа та дітей, а зо слуг, які не могли бути немовлятами. При тім, беручи до уваги всю nauку Слова Божого про хрещення, ми сміливо говоримо, що не могли апостоли зробити вийнятку для Лідії й похристити в її домі несвідомих та невіруючих. Також слова “увесь дім” звичайно відносяться до більшості. Наприклад, сказати: “Змобілізували до праці ввесь дім”, то це ще не означало б, що й немовлят і хворих забрали до роботи. Ні, це означало б, що забрали всіх відповідних до праці. Так і тут. Пrijняли хрещення всі ті в домі, що могли слухати, ввірувати й свідомо прийняти хрещення.

7. ДУХ СВЯТИЙ ДАЄТЬСЯ НЕМОВЛЯТАМ

Дітохрищенці вищукують підставу для хрещення немовлят там, де її зовсім нема. Напр., православний митрополит Іларіон бачить докази, що таки треба хрести немовлят у тому, що Бог деяких немовлят “освячував” ще в утробі матері, як пророка Єремію (Ер. 1: 5) та сповняв Духом Святым, як Івана Хрестителя (Лук. 1: 15).

Чи ж це доказ? Адже ж пророк Єремія, а також Іван Хреститель, як євреї, обидва не були хрищені, а мали Святого Духа. Чи не є це радше доказом, що Господь власне наперед знає, хто чим буде, а тому Він може без помилки й з абсолютною справедливістю наперед підготувати тих, хто на що надається. Бог діє в передбаченні й ясно, що Він передбачуваного злочинця не освятить і Духом Святым не сповнить, хоча б він і був охрищений.

8. ДІТИ є ЧЛЕНАМИ ЦЕРКВИ

Або ось ще такий аргумент, що, мовляв, апостол Павло звертається до дітей, як до членів церкви (Єфес. 6: 1-9, Кол. 3: 18-25). Цебто, він звер-

тається до жінок, до чоловіків, до батьків, до слуг і до панів, а між ними й до дітей, як до рівноправних. Правда, але що це має спільногого з немовлятами? Адже ж ясно написано: “Діти, слухайтеся своїх батьків у Господі, бо це справедливе”, і “Діти, — будьте слухняні в усьому батькам, бо це Господеві приємне” (Єф. 6: 1, Кол. 3: 20). Чи ж не ясно, що тут мова про дітей дорослих, свідомих і віруючих, цебто, мова про дітей, які разом з батьками є “в Господі”, які знають, що є “справедливе й приємне Господеві”, які знають, що то “послух” і знають заповідь “Шануй свого батька та матір”.

Отже, ці діти були справжніми, не фіктивними членами церкви. Але й у віруючих дітей може виявлятися гріх непослуху батькам, тому апостол Павло й апелює до їхнього сумління та до їхньої свідомості, щоб вони не допускали цього гріха.

То яким же чином членство свідомих і дорослих дітей може бути доказом, що треба поробити членами церкви й немовлят?

Още й є звичайне натягування Слова Божого, якого постійно допускаються всі ті, що не хочуть у простоті серця послухатись ясних наказів Святого Писання.

9. ЧИ ВЕЛИКІ ВЧЕНІ ТА КНЯЗІ ЦЕРКВИ НЕ ЗНАЮТЬ, ЯК І КОГО ХРИСТИТИ?

Це вже цілком нерозважний аргумент. Адже ж нема таких помилок, яких не боронили б великі вчені та високі церковні достойники. В їхніх доказах дуже часто правда обертається в фальш і, навпаки, неправда у правду. Це ж власне вчені й первохрищені відкинули хрещення Івана Хрестителя, хоч воно було від Бога (Лук. 7: 30) і самі вони хвалилися, що вони не увірували також у Христа (Ів. 7: 48). Вони осудили і вбили свого Спасителя, відреклись від Його офіційно перед Пилатом, узвівши на себе Його кров і тим занапастили увесь свій народ. То де ж був їхній розум і їхнє правильне поступовання?

Сам Спаситель у Своїй молитві виявив, що духовні правила відкриваються Богом не завжди людям видатним у цьому світі, а власне простим (Матв. 11: 25). Також Слово Боже виявляє, що із-за людської слави, багато вчених не визнають того назовні, що в душі й признають (Ів. 12: 42-43). То якже можна рахуватись з авторитетом таких вчених? Мусимо радше рахуватись із власним сумлінням та з тим світлом, яке нам Бог відкриває через Своє Слово.

А тому, нема нічого дивного, що подібні вчені обстоюють хрещення дітей. Вони, правду кажучи, ніколи й не завдали собі труда, щоб дослідити як-слід цю справу. А якщо хто з них і розуміє цю справу, то не має відваги голосно цього вияснити, боячись втратити людську славу.

10. СВЯТИ І ПОБОЖНІ ЛЮДИ ПРИЗНАЮТЬ ХРИЩЕННЯ ДІТЕЙ

Цей аргумент також невистачальний. Бо святі та побожні люди звичайно мають погляд на релігійні явища, прищеплений їм іхньою церквою. Наприклад, Іван Гус, — чеський реформатор; Мартин Лютер, — німецький реформатор; Кальвін, Цвінглі, Меланхтон, Нокс, Весли, Вайтфілд і багато інших, були побожними й святыми, а залишили в себе католицьке хрещення дітей. Бо вони вийшли з католицизму й за своє життя не встигли все злагнути й все зреформувати, що віками впоювалося в людські душі.

Тим більш, коли є мова про католицьких чи православних святих. Вони хоч і були щирими та прагнули дійсної святости, то, однак, вони ніколи й не подумали над тим, що обряди іхньої церкви не згідні зо Словом Божим. Вони всі свої зусилля клали на те, щоб освячуватись тими способами, які їм давала іхня церква.

Тому, для нас у справах віри повинні відогравати вирішальну роль не людські авторитети, а авторитет Божого Слова. Бо ж і найсвятіші люди

роблять нераз великі помилки й недогляди. Ось такий Юдейський цар Йосафат був дуже побожним, а проте висот не позносив, на яких, за поганським звичаем, приносились жертви різним богам (1 Цар. 22: 43-44). Навіть апостоли не були вільні від помилок. Ось Яків та Іван хотіли палити самарян за те, що ті їх не прийняли (Лук. 9: 54-55). Петро намагається мечем боронити Христа (Ів. 18: 10-11), а пізніше сам відрікається від Нього (Марк. 14: 71). Пилипувесь час перебував з Христом і при кінці виявiloся, що він так і не пізнав Христа (Івана 14: 9).

Тому, нема чого дивуватись, що й сьогодні побожні люди дуже часто не знають самих елементарних євангельських правд. А для того, щоб зrozуміти правду про хрещення, не треба бути навіть і святым, треба тільки бути неупередженим і не засліпленим різними релігійними поглядами. Бо що може бути ясніше від таких Христових слів: “Хто увірює й охриститься, буде спасений”? (Марк. 16: 16). Який же святий мав би нас переконати, що перше треба охриститися, а потім увірвати? Чому ж не триматися порядку, встановленого Господом?

Тому ми тримаємося і домагаємося триматись такого порядку, який встановлений Самим Господом: “Насамперед віра, а потім хрещення” і тут ми стоїмо на твердому ґрунті. Прихильникам хрещення дорослих ніхто не може докорити, що вони перекрутили Слово Боже.

11. В СВЯТОМУ ПИСАННІ НЕМАЄ ЗАБОРОНИ ХРИСТИТИ ДІТЕЙ

Дітохрищенці самі признаються, що в Святому Писанні ніде нема наказу, а навіть і натяку, щоб хрестити дітей. Але вони намагаються вийти з положення тим, що, мовляв, зате нема й заборони. “А Біблія, — кажуть вони, — не є книгою правил, а книгою принципів. Досліджуючи принципи Біблії, ми можемо легко встановити й правило, чи дітей належить хрестити, чи ні?”

Далі вони кажуть: "Адже ж у Святому Писані нема ясного наказу про святкування неділі замість суботи. Нема наказу, щоб жінки приймали уділ у Господній Вечері, але всі віруючі переконалися, що так повинно бути, бо це випливає хоч не з букв, але з духа Святого Писання". І цим вони хочуть довести, що й хрещення дітей випливає з духа Святого Писання.

Підхід до справи ніби є правильний, але, власне, з духа Святого Писання бачимо, що хрещення дітей неможливе. Бо, хоча й немає в Святому Писанні заборони хрестити дітей, але нема також наказу й нема ні одного прикладу хрещення дітей. А також символіка й умови хрещення такого характеру, що вони ніяк дітям не відповідають.

І взагалі в цьому аргументі є ще й друга сторона. В Святому Писанні, наприклад, не заборонено курити тютюн, вживати опіум, кокаїну й інші наркотики, а проте всі розсудливі люди вважають це за гріх, бо те зло погубило багатенно народу. Не заборонене ж воно тільки тому, що в часи, коли писалося Св. Писання, ті наркотики не були ще знані й вживані. Тому цілком ясно, що можуть бути речі незаборонені, але їх робити не годиться і, напевно, можуть бути речі не наказані, а робити їх треба. Наше сумління та наш розумний життєвий досвід мають нам казати, що добре, а що зло.

Так і з хрещенням немовлят: воно тому тільки не заборонене, що в часи Христа й апостолів не було практики хрестити немовлят або взагалі духовно несвідомих та невіруючих. Духовне вияснення хрещення, його символіка й вимоги, які ставилися кандидатам до хрещення, були такого змісту, що абсолютно кожен розумів, що хреститись могли тільки свідомі, віруючі в Христа та розкаяні одиці, а не діти. Тому й не було жодної потреби забороняти те, чого ніхто й не думав робити.

Є один характерний момент, записаний в Святому Писанні, як Господь покарав смертю двох синів Ааронових, священиків жидівських, за те тільки, що вчинили не так, як було наказано, а тро-

хи змінили, щебто насипали до кадильниць не того жару, що треба було й принесли перед Господа вогонь чужий (З Мойс. 10: 1-2). А треба сказати, що ніде немає виразної заборони вжити чужого вогню до кадильниць, але нема також і наказу таке робити. Вони були покарані за те, що зробили більше, ніж Бог наказав. Це показує, якої пильної уважливості вимагає Господь від Своїх слуг. Тому нам немає чого лякатись, що ми не зробимо того, чого нема написано в Святому Письмі, але нам треба боятися, щоб не зробити того, чого Господь не хоче.

Тож, щодо хрещення, люди жахливо перекрутіли цю заповідь Божу й думають, що власне так, як вони роблять, то є найкраще.

Звідки, наприклад, дітохрищенці, окрім того, що хрестять несвідомих немовлят, набрали таких чинностей, як сипання солі до вуст дитині, мазання олівою голови, грудей і плечей дитині, дмухання на воду, а також на обличчя дитини, ходження кумів за священиком, тримаючись за його одіж і багато іншого? А потім покроплять дитині голову водою і то має називатись хрещенням. Нехай прочитають дітохрищенці Євангелію й попробують знайти в ній хоч одне зо всього того, що роблять іхні церкви при хрещенні. Все там видумане людьми, отже чуже Богові. Але тому, що живуть вони в часі Божої ласки, тому й Господь у Своєму милосерді не карає їх за зловживання Його наказів.

І це все, вищесказане, бачать і самі дітохрищенці, розуміється, не всі. Ось недавно, в Чікагському університеті в Америці, д-р Маркус Барт виголосив доповідь перед 200 протестантськими пасторами, в якій торкнувся й хрещення немовлят, при чим сказав: "Я боюся, що ми все далі й далі відступаємо від святих мурів..." Він мав на думці твердиню Слова Божого. Далі він підкреслив: "Коли доросла людина приймає хрещення за вірою, то вона, і проповідник, і вся громада є живими свідками акту хрещення, де є присутній і Сам Христос..." Про хрещення ж немовлят він говорив не

як про акт віри, а скоріше як про акт магії та думку він закінчив словами: "Якщо ми покінчимо з хріщенням немовлят, то разом з тим покінчимо й магічні елементи акту".

І це говорив не баптист, а такий, що сам практикував хріщення немовлят. І він зрозумів, що хріщення немовлят, ще магія, цебто чародійство. А особливо те хріщення в виясненні православних та католиків, це щось таке, дійсно, як чародійська штука. Тож подумати тільки: охрищувана особа не потребує мати свідомості, ані віри, ані бажання, навіть не потребує взагалі знати, що з нею роблять і проте, коли те зроблять, то воно й гріхи очистить, і Духом Святым сповнить, і до церкви приєднає, і двері раю відкриє, з поганина зробить християнина і все це як би за помахом чародійної палиці.

І нехай дітохрищенці не гніваються на нас за таке порівняння, бо не ми, а власне дітохрищенець зробив це порівняння. І не лише протестант відважився на таке порівняння, але й православна церква, критикуючи католицьку, приходить до того самого висновку. Наприклад, один із західніх богословів, Блаженний Августин, на початку V століття висловив думку, що благодатність тайнств не залежить від особи, що їх доконує. І католицька церква розвинула цю думку до того, що, мовляв, таинство залежить головно від вимовлення окресленої форми сакраментальних слів.

І православна церква слушно ще критикує, говорячи, що "ставши на католицький погляд, то збірник чинів стає як би збірником заклять — прокажи тільки певні формули, і Дух Святий зійде, і таинство буде благодатне" ("Таинство хрещ." 68).

Тож бачимо з цієї православної критики, що й вони ужили це слово: "збірник заклять", яке стосується до чародійства, а не до актів віри. І ми згідні з православними, що воно так і виходить. Бо ж, подумати тільки, що розпусний священик, п'янин, чи, взагалі, нечестивець звершає таинство в найпоганішому настрої духа, або й в п'яному стані. Але тому, що він формули сакраментальних слів знає

добре, він не помиляється й проказує їх правильно, тому таинство мусить бути благодатне. З цього висновок, що й найбільший злочинець, коли б зодягнувся в літургічні шати та виконав якесь таинство без помилки в проказуванні священих формул, то таинство мусить бути благодатне. То хіба ще не чародійство?

Тому православна церква слушно критикує подібний погляд, але, на жаль, вона робить те саме. Ось що пише про це православний митрополит Іларіон: "І мирянин тричі обливає дитину, проказуючи: "Охрищується раб Божий (ім'я) во ім'я Отця, амінь. І Сина, амінь. І Святого Духа, амінь". Уважати пильно, щоб цю формулу проказати правильно, бо інакше — хріщення буде не важне". ("Таинство хр.", ст. 30, 15-56).

Значить, і в православній церкві все залежить від правильно проказаної форми. Коли б, напр., викинути з повищої формулі два "амінь", які там абсолютно непотрібні і в Євангелії їх нема (Матв. 28: 19), то хріщення вже було б не важне? То хіба це не магія?

Скажімо, що хріщення звершив би дійсно святий муж, але при акті помилився б в словах і проказав її формулу не цілком правильно, то, за наукою православної церкви, таке хріщення буде неблагодатним. І навпаки, якщо хріщення довершить найбільш грізна особа, але якщо вона без помилки скаже формулу, то таинство буде благодатне. То хіба ще не магія?

Виходить, що Бог не дивиться на серце та святе життя того, що звершає "таинство", а на його язика. Якщо справно деклямує язик, тоді все гард. Алг Слово Боже навчає не так. Воно нам свідчить, що Бог дивиться не на слова, а на серце (Матв. 15: 8-9) і що раніш, ніж ми вимовимо слово, то Бог вже знає, чого ми бажаємо (Мат. 6: 7-8, Пс. 139: 4). І ще сказано, що Бог нас зробив "здатними слугами Нового Заповіту, не букв, а духа, — бо буква вбиває, а дух оживляє" (2 Кор. 3: 6).

Православні, критикуючи католиків, самі роб-

лять те саме, присвоюючи благодатність таїнства тільки для своєї церкви, яку називають “єдиною”. І митрополит Іларіон пише: “Таїнства благодатні тільки ті, які вчинені в єдиній церкві, а не поза нею. “Дух Божий оживляє тільки тіло церкви, а поза цим тілом Його нема, які б слова не вимовляти” (“Таїнство хр.”, ст. 67-68).

Ніби і правильно, але автор мабуть забувся, що Бога не тільки правильністю формул не можна обманути, але й присвоєнням собі монополю на правильність та єдиність церкви. Ніби то православна церква чимсь краща від католицької? Адже ж їх духовність і моральний стан абсолютно однакові.

Уявімо собі, що “таїнство” звершає недостойний священик-католик або негідник-протестант, то, за наукою православної церкви, таке таїнство буде безблагодатне. А якщо те таїнство звершає такий самий негідник православний і то в “єдиній церкві”, то воно хіба благодатне? Де ж тоді була б абсолютна Божа справедливість?

Але, дяка Богові, що дії Його церкви, не обмежені мертвовою закам'янілою формалістикою, не історичним походженням відпавшої поступово церкви, не магічними формулами “заклинань”, які, якщо висловлені правильно, на правильному місці й ніби правильною людиною, тоді вони діють і тоді “таїнство” мусить бути благодатне, і тоді, над ким воно звершується, мусить стати тим, чим його церква зробити хоче.

Щоб не бути голословними, наведемо слова богослова проф. В. Зіньківського, які зацитував митрополит Іларіон у своїй книжці “Таїнство хрещення”. Ось вони: “Хто хрещений, той у церкві, хоч би він і не користався всіма благодатними дарами церкви, хоча б у своїму віроісповіданні він і помилявся” (ст. 6).

З цього виходить, що треба тільки охристити і вже така людина є в церкві, хоче вона щого чи не хоче, правильно вона вірить чи не правильно, живе вона чеснотним християнським життям чи не

живе, але якщо вона охрищені, то вона є в церкві. Як бачимо, дуже легкий спосіб приєднування людей до церкви. Але такі з них і члени; вони належать до церкви, але не належать до Бога. Ба, чимало з них навіть не вірять у Бога...

Тому й не диво, що на 12 синоді євангелицької церкви, що відбувся в Празі, в Чехословаччині, учасники синоду поважно застановлялися над проблемою хрещення немовлят. Синод бачить, який жахливий духовний занепад, що навіть простих членів непокоїть. І синод затвердив резолюцію, що було б краще, коли б кандидат міг сам визнати свою віру в Христа перед хрещенням... Бо в Писанні немає точного окреслення, щодо хрещення немовлят, і тому це питання ще не розв’язане.

З цього висновок, що синод цей ясно бачив, що питання хрещення дорослих, є точно окреслене, а тому й розв’язане. Але питання хрещення немовлят не є точно окреслене, а тому й не розв’язане. І що ж? Замість того, щоб чинити те, що точно окреслене, вони чинять те, що не окреслене, а сумнівне.

12. ХРЕЩЕННЯ НЕ ЗМІНЮЄ СТАРОЇ “НАТУРИ”

Дітохрищенці справді хапаються, ніби потопаючий, за соломинку. Не маючи аргументів довести правильність хрещення немовлят, вони пробують висміювати хрещення дорослих. Наприклад, відомий серед українських протестантів, реформований пастор В. Боровський, у своїй статті “Дражлива, але важна справа”, критикуючи хрещення дорослих, пише дослівно так: “пізніше переконалися (цебто охрищені), що це в іхньому житті чуда не зробило, тобто іхньої старої натури не змінило”.

У цьому віруючим не треба й переконуватись, бо вони наперед знають, що хрещення не зробить ніякого чуда й не змінить нічієї старої “натури”, бо ж цього нема написано в Євангелії. Хрещення ж є “обітниця Богові доброго сумління” та символ похорону тих, що через покаяння та через чудо відродження вмерли для гріха, цебто “змінили стару

натуру". Але згаданий проповідник мабуть не знає, що прихильники хрещення дорослих, христять тільки таких, в яких "чудо" відродження перемінило "стару натуру", а тому нема потреби, щоб ті "чуда" ще раз повторювалися по хрещенні.

А коли б сталося таке, що хтось потрапив би так добре відіграти ролю наверненого, що ошукавши церкву й незаконно здобув би хрещення, то й не диво, що саме хрещення в його житті чуда не зробить..

Згаданий пастор добре знає, що й у всьому тому, так званому "християнському світі", охрещеному в дитинстві, також ще хрещення не зробило ніде й ніколи жодного чуда й також старої "натури" нікому не перемінило, хоч воно там і "тайством" зветься. Бо чудо робить і перемінюю натуру людини не хрещення, а те, що попереджує хрещення.

Отже, навіть при хрещенні дорослих, цебто свідомих людей до церкви можуть уйти невідроджені одиниці; але при хрещенні дітей до церкви широким потоком вливається тільки невідроджений елемент. І коли при хрещенні дорослих церква може відпасти й стати цілком світською на протязі кількох поколінь, то при хрещенні дітей церква стає світською протягом одного покоління. Бо ті заходи, які чиняться, щоб тих охрещених погані зробити християнами, як, наприклад, "конфірмація", не дають бажаних наслідків. Досвідчення показало, що жодна конфірмація не є відродженням, а лише звичайним шкільним вивченням катехізису, цебто є тим самим, що й "катехізація" в католиків. Тому й бачимо, що між протестантами-дітохрещенцями, а католиками і православними немає жодної об'єднаної та моральної різниці; є різниця тільки обрядово-теоретична. І це зрозуміле, бо в усіх дітохрещенців церква будується з однакового матеріялу, цебто з невіруючих, несвідомих і невідроджених немовлят.

13. ХРИСТОВА НАУКА ЧИ ФОРМАЛЬНІСТЬ?

Деякі дітохрещенці, особливо з протестантів, відважуються навіть казати, що хрещення — це тільки формальності, а головне — то конфірмація.

А тимчасом хрещення є наказом Христовим, як ми вже згадували, а конфірмація, в такій формі, в якій вона практикується, є безперечно вигадкою людей. З такого твердження виходить, що Христів наказ (Марк. 16: 15-16, Дії 1: 1-2; 22: 16), то — формальності, а видумка людей — то головне. Але, чи ж можна собі уявити, щоб Христос наказував виконувати лише формальності, а нічого не сказав за головне, цебто за конфірмацію? А є ж виразно написано, що хрещення належить до початків Христової науки (Євр. 6: 1-2). То чи ж би Христос навчав порожньої формальності? Чи ж не знають дітохрещенці, скільки то Христос пережив докорі і переслідувань від юдеїв зате, що не дотримувався їхніх формальностей? І нараз, на лерекір власному поступованию й власній науці, Сам навчав би чинити тільки формальності?

Накінець, Сам Спаситель прийняв хрещення й хіба ж Він прийняв його тільки для формальності? Нашо ж Він тоді назвав Своє хрещення "виконанням усієї правди"? (Мат. 3: 15), якщо воно було тільки формальностю? Формальності не є виконанням жодної правди.

Або ось, віруючі в домі Корнилія, за науковою дітохрещенців, пройшли саме головне — "конфірмацію", цебто вислухали науку Божу від апостола Петра. І вони не тільки вислухали та зрозуміли так, як учні розуміють лекцію конфірмації, але повірили в неї і прийняли її до своїх сердець; опісля ж отримали ще й Святого Духа, яким були прилучені до церкви Христової. Бо то, власне, хрещення Духом приєднує людей до Христового тіла (1 Кор. 12: 13), яким є церква (Єфес. 1: 22-23). Отже, після цього єсього, коли все найголовніше доконалось, хрещення в воді могло бути цілком зайвим, якщо воно є тільки формальностю. А проте, після

всього, апостол звелів їм ще й охриститися у воді (Дії 10: 44-46). З цього видно, що хрещення в розумінні апостолів, не було формальністю, а дуже поважним актом. Ми вже писали, що одне те, що хрещення є Божою заповіддю, є вистачаючим доказом, що воно не є лише пустою формальністю. Чи ж Бог не є Богом дітохрищенців? То як же вони сміють так понижувати свого Бога та Його заповіді? Адже ж, якщо не вільно противитись земній владі, то тим більше не годиться противитись Господній волі. Бо ж від нашої покори Богові залежить наше спасіння, тому ми навіть не повинні й думки недоброї допускати, що до Божих заповідей, а не те, що їх критикувати та перекручувати. І Старий і Новий Заповіти кажуть про кару за непослух Богові і за перекручування Його заповідей (5 Мойс. 4: 2; 12: 32, Гал. 1: 6-9, Об. 22: 18-19). Ми всі винні перед Богом, бо “всі згрішили” (Рим. 3: 23) і всі потребуємо Божої ласки та Божого змиливання. І Бог радо, з великої до нас любові, виявляє нам ту ласку; але Він виявляє її покірним (Як. 4: 6-10), а не противникам Своїй волі. Тому, якщо людина вже від колиски ставиться на дорогу спротиву Богові, то куди таїа людина забреде? Тому прийтіть хрещення згідно з Божою волею й ви тим виявите Йому послух і покору, і отримаєте Його ласку та благословення.

Але повернімось до обговорюваного питання. Ото, ж ми згідні, що для тих, що хрестять дітей, те хрещення є тільки порожньою формальністю, беззмістовним обрядом. Бо коли дитину хрестять насильно, без її згоди, без науки, без віри, без прийняття нею Слова Божого, без покаяння, а навіть без свідомості, то ясно, що це тільки формальність.

Але не так є з тими, що свідомо й добровільно стали учнями Христовими, прийняли Св. Євангелію, повірили в неї, як одинокого керівника свого духовного життя. Далі, покаялись і в покаянні вмерли для гріха, а через прийняття Святого Духа відродилися до нового життя. І тепер вони широ прагнуть свідомо зложити Богові обітницю добро-

го сумління; зробити це хочуть при свідках, вро- чисто й з радістю. Вони хочуть задемонструвати перед церквою, перед світом, перед цілою приро- дою, що вони хоронять у хрещенні стару, померлу для гріха людину, а воскресають у Христі для ново- го життя.

Хто так хрещення приймає, то для того ще не порожня формальність, а вро-чистий, незабутній день, який залишається в їх пам'яті на все життя, як найщасливіший день, як день заповіту з Богом.

Між іншим, хрещення виконується в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, щебто в ім'я Святої Тройці. Яким же святым захопленням наповнює ця свідо- мість серця тих, що в таке імення лягають до во- дяної могили, щоб за хвилину в те ж саме Імення воскреснути для святого життя, гідного Того Імен- ня.

III ДУХОВНЕ ЗНАЧЕННЯ ХРИЩЕННЯ

1. НАСЛІДУВАННЯ ХРИСТА

У цій частині нашої праці попробуємо проаналізувати науку Євангелії про хрищення, щоб нам переконатися, хто має право на хрищення й чи є в ній хоч якийсь натяк на хрищення немовлят. Мусимо цілком ясно усвідомити собі й чітко означити, кого, властиво, треба христити: дітей чи дорослих? Бо ж ми, як віруючі люди, не хочемо діяти насліп чи навмання. Ми хочемо знати волю Божу й відносно хрищення та згідно з нею поступати.

Усі ми напевно будемо згідні з тим, що Син Божий знає про волю Своєго Отця. А тому для нас наука та приклад Сина Божого є більшим авторитетом, ніж докази всіх богословів світу. Отже, вже те, що Спаситель наш Сам прийняв хрищення дорослим, є вистачальним і непомильним доказом, що так само треба робити й нам. Тим більше, що написано: “Як хто служить Мені, хай іде той за Мною...” (Ів. 12: 26). Ці слова сказав Сам спаситель, а як їх треба розуміти, нехай пояснять Його апостоли. І апостол Петро пояснює: “Бо й Христос... зоставив нам приклада, щоб пішли ми слідами Його” (1 Петра 2: 21).

Чи ж не ясно? Чи ж не зоставив нам Христос приклада й чи маємо йти Його слідами? Так, зоставив! То чого ж тоді нам шукати інших доріг, крутити та доказувати, що треба христити дітей, коли Христос такого приклада нам не позоставив. Бож ідучи Його слідами, ми бачимо, що Він прийняв хрищення дорослим.

“Так, — скажуть дітохрищенці, — але ж цього приклада й ці сліди Христові треба розуміти широко, а не лише в вузькому застосуванні до хрищення”.

Певно, що так. Ми також розуміємо це широко, цебто, ми беремо Христове життя від початку й до кінця, і все воно є для нас прикладом. Але свою євангельську діяльність Христос виразно починає від хрищення. Там і ми стаємо в Його сліди. І тут власне бачимо отої перший приклад хрищення. Чи ж ми маємо обминути цього приклада? Або чи в хрищенні Христос не має нам бути прикладом?

Або візьмімо ту згадку, де вже Сам Христос хрестив, або Його учні за Його наказом. Ось що читаемо про це: “почули були фарисеї, що Ісус більше учнів збирає та хрестить, як Іван” (Ів. 3: 22, 26; 4: 1-2).

Отже, кого Христос хрестив, дітей чи дорослих? Ясно, що дорослих, бо немовлята не могли бути учнями. А Христос хрестив учнів, які сталися учнями, слухаючи Христових наук та віруючи в них.

Таким чином ми бачимо два ясних приклади від Христа: перший, як Він Сам охрестився; а другий, як Він інших хрестив. І обидва ці приклади навчають нас і показують нам, що треба христити дорослих, а не дітей.

Апостол Павло каже: “Будьте наслідувачами мені, як і я Христа” (1 Кор. 11: 1). З цих слів бачимо, що навіть апостоли ставлять себе за приклада тільки настільки, наскільки вони самі наслідують Христа. Тому, нема в Євангелії такої науки, щоб наслідувати когось іншого, а не Христа. Якщо ми не хочемо зійти з Христової дороги, не хочемо забрести в лябірінт людських видумок, не хочемо впасти в ересь, то найпевнішою дорогою є приклад Христа. І ми в усьому, і в хрищенні також, маємо Його наслідувати. Так як Він зробив, то є напевно добре. Але так як люди роблять, наперекір Христовому прикладові, то є напевно зло.

Притім, мусимо усвідомити собі, що Христос, як Божий Син, властиво, не потребував приймати хрищення. Бог-Отець і Бог-Дух Святий ніколи не приймали хрищення, тому й Бог-Син не потребував його приймати. І це добре розумів Іван Христитель, коли відмовлявся христити Сина Божого (Матв. 3:

14). Але без сумніву, що однією з головних причин, чому Христос прийняв хрещення, є та, щоб нам залишити приклада. Христос знов, що люди, навчені сатаною, перекрутять і цю Його заповідь. Тому Він Сам особисто виконав її, щоб ми не тільки чули, але й бачили, як вона має виконуватись: над дорослими чи над немовлятами? І нас дуже дивує, що дітохрищенці цього не бачать.

Таким чином, тільки цих двох фактів наслідування Христа в хрещенні, є абсолютно вистачаючою і певною підставою, що хрестити треба дорослих, а не немовлят. А це ще не всі приклади. Про хрещення в Новому Заповіті подано багато й всесторонніх відомостей, з яких ні одна не виходить на користь дітохрищенцям.

2. ОБІТНИЦЯ БОГОВІ ДОБРОГО СУМЛІННЯ (1 Петра 3: 21)

Хрещення, — це обітниця Богові доброго сумління. Це ясно показує, що при такому значенні хрещення, не може бути мови про хрещення немовлят. Бо ж для того, щоб скласти якусь обітницю комусь, то треба з тим кимсь договоритись, в чомусь умовитись. І ось, духовно це доконується так: Грішна душа чує слово Боже, Божий заклик до покаяння в своїх гріях і до довір'я Богові. За це Бог обіцяє такій душі простити всі її гріхи й дати їй вічне життя та участь зо святыми. Душа приймає цей заклик, щиро та сердечно кається, приймає вірою в своє серце Христа, Якого вона полюбила як своєго особистого Спасителя, а тоді, цілком добровільно, непримушено й свідомо ніби заручується в хрещенні з Христом. І від тоді така душа належить уже Христові, служить Йому з любов'ю, славить Його і з нетерпінням чекає Його другого приходу за нею. Така душа прагне бути вірною своєму небесному Женихові і вже за іншими богами не піде. Вона не бажає бути перелюбницею, бо вона в хрещенні склала свою "обітницю доброго сумління". То чи ж може щось подібного пережити й зробити немовля? Воно жодної обітниці

не може скласти. Адже ж, навіть обітниці неповнолітніх, несвідомих ще дітей, не вважаються важними, а немовлята навіть не знають, що з ними роблять, коли їх хрестять.

"Це правда, — кажуть дітохрищенці, — немовлята дійсно не розуміють, що з ними роблять при хрещенні, але вони не розуміли також і обрізання в старозавітні часи, але Бог його проте встановив. Дитина також не розуміє, чому їй зараховується гріх Адама. То чому ж тоді вимагати, щоб дитина розуміла праведність другого Адама — Христа, яка також зараховується їй без її знання? Бо, якщо Бог зараховує гріх Адама дитині без її знання й розуміння, то Він таким же способом зараховує їй і праведність Христа, без її знання й розуміння."

Цими словами дітохрищенці самі вияснили проблему звільнення дитини від первородного гріха. Це ж ясно, що те, що дитині зараховується без її знання, як вроджений чи первородний гріх, те Господь Сам і переклав на Свого Сина, звільнивши дітей від відповідальності за первородний гріх, зарахувавши їй праведність Христа (Рим. 5: 18).

Те саме із обрізанням. Ми вже пояснили були, що діти Ізраїля просто через своє народження ставали членами того народу, якого знаком було обрізання. Тому дитині не було потреби знати, що за знака на ній чинять.

Але не так є з хрещенням. Хрещення містить у собі таке значення й таку символіку, які не стосуються до немовлят. От хоч би й це, що ми тепер розглядаємо: "обітниця Богові доброго сумління". Яким чином немовля може скласти таку обітницю?

"За дитину дають обітницю хрещені батьки", — кажуть дітохрищенці.

Ото ж то, а в Святому Писанні нема про це найменшої згадки, щоб хтось міг дати Богові обітницю за когось. Проте цей факт ясно свідчить, що на початках християнської ери, люди, що навертались до Христа й приймали хрещення, самі за себе

складали обітницю. З бігом часу витворились навіть певні форми питань і відповідей, які ставились пресвітерами кандидатам до хрещення й на які вони відповідали. Коли ж завели хрещення немовлят, а ті ж не могли відповісти на питання, то, щоб не змінювати форми питань і відповідей, довелося підставляти людей, які відповідали б за немовля. Так з'явились хрещені батьки чи поручителі, що замість дитини складали обітницю Богові, яка, звичайно, ніколи не буде виконана ("Таїнство хр.", ст. 48). Тому, аж дивно стає, коли подумаєш, яку люди мають відвагу говорити явну неправду перед Господом. А також і церква добре знає, що поручителі неправду кажуть, що іхні обітниці не будуть виконані, а проте уповажнюю поручителів складати ті фіктивні обітниці.

Ось візьмімо, напр., хоч би таке питання, яке між багатьма іншими, священик ставить кандидатові до хрещення: "Чи бажаєш ти бути охрищеним?"

Ну й кандидат мовчить, бо ж нічого не розуміє. Але за цього впевнено відповідає поручитель: "Бажаю!"

І чи ж то правда? То ж немовлятко не тільки що нічого подібного не бажає, але навіть не знає, що з ним роблять. І воно ніколи й нікому не давало жодного доручення висловлювати в його іменні будь-якого побажання.

Далі, від кандидата вимагається проговорити "Символ віри", а потім священик питає: "Чи віриши ти цьому всьому? І хресні батьки не кажуть, що дитя буде колись вірити й не кажуть, що ми віруємо, а кажуть: "Я твердо вірю цьому всьому..." Значить "я", немовля, вірю. І знову неправда. Бо як воно може вірити, коли воно ще нічого не знає?

І накінець, куми дають ще й таку обітницю замість дитяти, що воно буде слухняно виконувати святу волю Божу й заповіді Його "по всі дні свого життя".

А це чи ж є правдою? І ще хіба не гріх? Взагалі бути фальшивим свідком заборонено дев'ятою заповіддю, а власне при хрещенні немовлят, ця запо-

відь завжди нарушується. Говорити неправду перед людьми є неморально, але говорити її перед Богом це подвійна немораль. Навіщо ж тоді церква змушує хрещених батьків робити цю неморальність? Адже ж вони, на питання священика, звернене до дитини, відповідають за неї: "З'єднуся з Христом..." А це ж неправда. Коли б вони хоч сказали: "З'єднаєся колись з Христом, як буду жити", то ще хоча трохи було б подібне до правди.

Але розглядуваний нами текст, як рівно ж хрещальний чин, не передбачають майбутності, а тільки теперішній час. Виразно написано: "Хрещення — це обітниця..." Така обітниця, що починає виконуватись від хвилини хрещення, а не колись. Також слова хрещального чину бренять:

"Чи з'єднуєшся з Христом?" — питает священик.

"З'єднуєсь!" — мав би відповісти хрещений, але тому, що він немовля, то відповідають куми.

"Чи з'єднався вже?" — допитується ще священик.

"З'єднався!" — відповідають куми і ані вони, ані священик, не червоніють від сорому, що так відверто кажуть неправду. А виконують цю містерію неправди навіть з релігійною повагою.

Але вернімось до нашої думки. Отож, ці слова хрещального чину виключають усюку ідею якогось там майбутнього виховання, якихось там конфірмацій чи катехізацій. Ні, вони мають на меті цілком свідому і вповні навернену до Христа особу, якій пресвітер ставить ясне й рішуче питання: "Чи ти з'єднався вже з Христом?" Тепер чи з'єднався, не колись чи з'єднаєшся? Тому ясно, що й самі священики і хрещені батьки, хрестячи немовлят, не тільки говорять і чинять неправду, але ошукують самих себе, дітей, людей і Бога. Бо коли взяти під увагу, що обітниця кумів є тільки порукою, то чи ж можна ручатися за чиєсь навернення в майбутньому? Адже ж ми всі бачимо, як ті охрищені в дитинстві навертаються. І ця гірка дійсність нікого не лякає й не спонукує побачити, що з тих кумівських обітниць виходить. А, зрештою, як вони можуть щось

побачити, коли більшість тих хрищених батьків самі не розуміють, що вони кажуть, не вірять у значення хрицальних слів і навіть не пробують у майбутньому виконати взяту на себе поруку, щоб хоч відповідно виховати дитя. Як часто кумами є безбожники, що не тільки не мають жодного по-няття про доконуваний обряд, а навіть у Бога не вірять. Вони відновідають на питання мсаханічно й ті відповіді їм підказує священик, бо самі куми нічогісенько не знають. Щоб виконати все дослівно, що вимагає хрицальний чин, то треба з півтори години часу. Але куми не знають ані порядку, ані значення акту, тому нераз просить скоротити церемонію, аби скоріше. І чи ж це не явний самообман? Це більше, ніж самообман, це велике зло, яке люди беруть на свою душу. Є в Біблії, в 1 Мойсея 43: 6-9, таке оповідання, що сини патріарха Якова мусіли піти до Єгипту купити хліба. Але начальник над Єгиптом, іхній брат Йосип, якого вони колись продали, зажадав, щоб вони привели з собою наймолодшого свого брата Беньяміна, якого Яків не бажав пускати. І ось Юда, один із синів Якова, дав батькові запоруку, що Беньямінові нічого не станеться. Він йому дослівно сказав таке: “З рук моїх вимагатимеш його. Коли не приведу його до тебе, нехай буду грішний перед тобою непрощено до віку”.

Яка ще страшна порука! А це власне те, що роблять куми. А тому, подумай, куме, що ти скажеш Богові, якщо та душа, за яку ти поручався, що вона відрікається сатани, а вона не тільки не відріклася його, а пішла за ним і йому служить? І ти, ручителю, це бачив, як беззаконничає твій хрищеник і навіть не пробував спинити його, а ще заохочував до зла й сам, разом з ним, робив те саме. То навіщо ж ти ручався? Кого ти цим обманув? І ти думаєш, що ти не будеш відповідати за це? А Слово Боже каже: “Мій сину! Коли ти за близького свого поручився..., то ти зв'язав себе словами з власних уст твоїх, обіцянкою сам собі сільце накинув” (Пріп. 6: 1-2). І ще сказано: “Біди собі

напитує, хто за другого дає поруку; хто ж ненавидить поруку, той безпечний” (Пріп. 11: 15). І ще: “Нерозумний ручається за близького свого” (Пріп. 17: 18).

Ось, коли хтось хоче позичити в банку гроші чи щось інше, то всюди вимагається ручителів. І коли б виявилось, що той, за кого ми ручалися, не віддав би гроші, то нас потягнуть до відповідальності. Тому й Господь потягне до відповідальності тих нерозважних кумів-ручителів, що ручаються за душу немовляти. Варто над цим подумати всім кумам-ручителям. Може священики їм при хрищенні й не кажуть, які їхні обов'язки, але церковні закони передбачають, що:

1) Куми, чи, по-церковному, восприємники беруть на себе обов'язок навчити свого хрищенника головних основ християнської віри (“Тайн. хр.” 49).

Чи ви, куми, виконували цей обов'язок? Якщо цього обов'язку ви не виконували й ваші хрищенники повиростали без знання головних основ християнської віри, то ви, значить, занедбали свій обов'язок. А якщо ви цього й не думали робити, то ви обманули Бога, церкву, родичів і хрищенників, і ви думаете, що все гаразд, що ви за це не будете відповідати?

2) Восприємники беруть на себе також обов'язок виховати своїх хрищенників у християнських чеснотах, у житті в благочесті.

І церква пояснює, що в цих обох випадках, восприємники звичайно допомагають батькам, але в разі потреби самі навчають і самі виховують, бо взялися за це перед Господом. Чуєте, куми?

А як воно справді буває на практиці? Часто такі поручителі не тільки що не цікавляться долею свого хрищенника, а й забивають його імення. І коли після того “механічного приєднання нового члена до церкви”, він більше й не появиться в церкві, то це нікого не здивує й ніхто тим не цікавиться. І ростуть такі “члени церкви” немов та деревина в лісі без усякої опіки і про її християнську принадлежність свідкує хіба тільки метрика, а біль-

не нічого. Отак то куми виховують своїх хрищеників, за яких поручаються!

3) Удавину траплялось, що батьки-погани цілком кидали своїх дітей, коли ті охристилися. В такому разі восприємники ставали правдивими батьками своїм хрищеникам. Це дуже важливий і великий обов'язок восприємника! ("Тайн. хр.", 49).

Чуєте, куми? Чи не траплялось, що хтось з ваших хрищеників став сиротою? Чи були ви для нього правдивими батьками?

4) Восприємник є також і свідок, що охрищений приймає хрищення добровільно, без жодного стороннього примусу ("Тайнство хр.", ст. 50).

Чуєте, куми? Це наука вашої церкви. І ось, та ваша церква сама навчає вас говорити ї робити неправду. Бо ж вона каже, що ви є свідками, що ваші хрищеники, яких ви приносите до церкви, на віть їх не питаючись, приймають хрищення добровільно, без стороннього примусу. Чи ж це правда? Своїх хрищеників ви силою взяли й принесли до церкви, силою охристили, не дивлячись на їх крик, ніби протест. А церква каже, що ви є свідки, що ті ваші хрищеники самі похристились без жодного "стороннього примусу", ніби вони самі прийшли до хрищення.

Отже, самі ви бачите, яка це неправда. Але проте цей церковний параграф свідчить, що удавину віруючі дійсно приймали хрищення добровільно, без стороннього примусу; цебто, не були то немовлята.

Далі церква вимагає від кумів, щоб вони добре знали основи своєї віри; мусять вони бути чеснотного життя, а тому явні грішники й нечеснотні не допускаються бути восприємниками (ст. 53).

Так було колись. А тепер, куми, чи ви є такими? Якщо ж ні, то яке ви мали право ставати восприємниками? Ви цим порушили закон вашої власної церкви.

Отже, ще раз підкреслюємо, що таке механічне хрищення дітей є ім не тільки цілком непотрібне, бо воно нічого ім не дає, але в майбутності є

для них дуже небезпечне й шкідливе. Чому? Тому, що загороджує дітям дорогу до Христа. Такі, ніби охрищені діти, коли виростають, то попадають у велику небезпеку самообману; вони думають, що з ними все гаразд, що вони не є нехристами чи поганами, а що вони християни і то ще й найкращі в світі. Вони мають фальшиву ілюзію, що вони через хрищення в дитинстві приєдналися до "правдивої" церкви, а тому не потребують шукати спасіння, не мають у чому каютися та не потребують навертатися до Христа, бо ж вони охрищені. І не розуміє і не бачить така "охрищена" дитина, що поміж нею та поміж "нехрищеними" нема ніякої різниці; цебто не бачить, що й вона сама і її батьки та все оте "хрищене" оточення живуть зовсім не по-християнському, а дуже часто далеко гірше, ніж живуть погани, які Бога не знають, бо ж явно гинуть у гріхах та беззаконні. І такий самообман є гірше невірства. Тому то ѹ сказав Христос подібним церковникам: "Митники та блудодійники випереджують вас у Боже Царство" (Мат. 21: 31). Чому? Бо ті нещасні, впавші люди, не мали ніяких фальшивих надій, а тому з радістю хапались за Євангелію Спасителя, яка давала їм надію на прощення їхніх гріхів. А такі, ніби похрищені християни мають оту фальшиву свідомість, що з ними все гаразд, бо вони охрищені.

Входячи автоматично до церкви, ці мертві духовно, невідроджені душі, поступово роблять мертвую всю церкву. Тому ѹ не диво, що один лютеранський пастор сказав: "За допомогою хрищення дітей ми обмануті".

Інший знову пресвітеріянський проповідник В. Сміт, з міста Дербі в Англії, сказав: "Хрищення немовлят — не біблійне, а до цього ще ѹ впроваджено блудну "конфірмацію", — і все це відвело від правдивого хрищення, хрищення за вірою".

А ще інший сказав: "Більшість сьогоднішніх "нових поган", що були охрищені немовлятами, стались основоположниками безбожних організацій, до яких ще ѹ інших тягнуть. Тому сьогоднішня

практика хрещення немовлят, не може бути інакше названа, як — скандал”.

І це правда. Через це, що люди в Христа тільки хрестилися, але в Його не зодягнулися, то й немає там ніякої церкви, нема зібрання віруючих, а є тільки багатомільйонова юрба, порожня духовно, забобонна та байдужа до всього святого.

Духовна висота церкви завжди залежала від поваги прийняття її членів. Хрещення просвітлених пізнанням правди збігалося з золотим віком християнства і, коли буде знову привернене правдиве хрещення, то громади знову засяють ясним промінням Христовим.

Але дітохрищенці готові заперечувати й найясніші докази. Вони згідні з нами, що сьогоднішні церкви стоять духовно далеко нижче, ніж в перших віках, але це не через хрещення немовлят. Бо, по їхньому, і ті, що охристилися дорослими, також відпадають від віри так само, як і охрищені в дитинстві. Але це трубий наклеп на дійсність. То ж ті, яких хрестять у дитинстві, взагалі ненавернені. І, якщо вони залишаються вірними, то тільки своїй “батьківській” релігії, а не Христові, з яким вони ніколи й не знайомились. І, як хто з них колись дійсно пізнає Христа, то такі, звичайно, і приймають хрещення за вірою. Але ті, що приймають хрещення свідомо, звичайно тримаються вже не релігії, а Христа та Його науки й відпадає з них не більше 5-7 відсотків. Тому ясно, що не може тут бути ніякого порівняння поміж тими, що самі складають обітницю Богові доброго сумління, а поміж тими, що за них інші складають що обітницю.

3. ХРИЩЕННЯ — ЦЕ ПОХОРОН (РИМ. 6: 1-5)

Про цей символічний похорон ми вже багато писали, але говорячи про духовне значення хрещення, не можна цього символу не згадати ще раз. По-перше мусимо підкреслити факт, що для того, щоб виконати цей символ, треба бути також свідомою, щебто дорослою людиною.

Усі люди за своєю природою є мертві для Бога, а живі для гріха (Єф. 2: 1). Мусить же бути на-впаки. Грішники мусять у покаянні вірою роз'ясти себе у Христі й померти з Ним для гріха (Рим. 6: 6-11). А померлих, розуміється, треба похоронити. Тому хрещення й є символом цього похорону. Але так, як Христос у гробі не залишився, а воскрес, то й померла для гріха людина не залишається у водній могилі, а у відроджені встає для нового життя.

Ще докладніше можна так представити собі цю справу: вода в Святому Писанні має різні символічні значення й одне з них, що є образ суда й смерті, як написано: “Всі вали Твої й хвилі Твої перейшли надо мною” (Пс. 42: 8). І дійсно, коли Христос умирал, тоді ті “вали і хвилі” суда пройшли над Ним. Але тому, що Він помер замість нас, то це значить, що й ми з Ним померли. Він був похований і ми були поховані, Він воскрес і ми в Нім воскресли. Таким чином, віруюча людина, є мертвою для гріха, бо вона не живе більше для гріха; вона воскресла з Христом і має в собі вже Христове життя (Гал. 2: 20).

Приймаючи хрещення, така людина, прилюдно заявляє, що вона зайняла місце з Христом як в смерті, так і в похороні, але також і в воскресенні та в новому житті. Як це нове життя виглядає, можна збагнути хочби з такого тексту — Кол. 3:1-2.

На початках християнської ери, коли людина приймала хрещення, вона тим самим входила в сферу переслідування, яке часто кінчалось дійсно фізичною смертю. Проте це не відстрашувало людей від цього важливого кроку — вони приймали хрещення, а тоді з відвагою приймали й мученичу смерть. Бо ті, які вмерли для гріха й воскресли для Бога, не боялися вже тілесної смерті, бо вони були готові на все для Бога. Тому символічний похорон в хрещенні дуже часто був символом дійсного похорону тіла.

Отже, всі ці висновки з аналізи цього символу ясно показують, що хрещення дітей, несвідомих гріха й через покаяння не померлих для гріха, є

таким самим злочином, як хоронення живих людей. Бо як похоронені живцем гинуть у своїх могилах, так і хрещення живих для гріха остаточно їх добиває, як ми вже вище згадували. Тому ще раз підкреслюємо, що не тільки не можна хрестити дітей, але не можна хрестити й дорослих, які не покаялися й не вмерли для гріха.

IV

УМОВИ ХРИЩЕННЯ

1. НАУКА.

Христос сказав: “Тож ідіть, і зробіть всі народи за учнів Моїх, хрестячи їх у ім’я Отця, і Сина, і Святого Духа, навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів був” (Мат. 28: 19-20).

Оце такий Божий порядок і горе тим, що його відкидають. Спочатку мусить бути наука, а потім хрещення, а не навпаки. Написано, що постануть такі, “що будуть казати перекручене” (Дії 20: 30).

Чи розуміємо ми це слово: “перекручене”? Це походить від слова “крутити, перекрутити”. Ось тут маємо типовий приклад перекручення, написано виразно: “ідіть, научіть, хрестіть”, а що зробили круті? Перекрутили навпаки, кінець поставили на початок, а початок на кінець. Тому й християнство виходить з цієї модерної фабрики — перекручене.

А проте ще в IV столітті цього не було, бо другий канон І Вселенського Собору наказує перше довго навчати, а вже потім хрестити тих, хто недавно покинув поганське життя (“Тайн. хр.” 58).

“Це так, — погоджуються дітохрищенці, — хто навертався з поган, то їх треба було вчити, а потім хрестити, але інша справа з християнськими дітьми: їх навчать батьки, церква та школа. Їхня наука їм забезпечена в майбутньому, тому вони вільно можуть бути спочатку охрищені, а потім навчені”.

Отже, значить, для поган не можна перекрутити Христової науки, а для християнських дітей — можна. Але наш текст каже: “Тож ідіть, і зробіть всі народи за учнів Моїх, хрестячи їх...” То яким же чином можна виключити звідси дітей? Чи діти — не народ?

І навіщо такий поспіх? Чи ж не краще почекати та поробити тих дітей учнями Христовими, а тоді вже христити? Але це неможливо, бо ж одна фальшивна наука несе за собою другу. Як ми вже писали, що для оправдання своїх нерозважливих поступків, дітохрищенці понадавали хрищенню таких значень, яких воно ніколи не мало, а найголовніше, що воно очищає від усіх гріхів і відкриває охрищеному двері раю ("Тайн. хр." 3). Але, коли б так було, то взагалі наука була б зайвою. Вистачило б тільки христити й христити без кінця всіх, а після вже по трохи вчити, тим більше, що й наш текст каже, що навчати треба й по хрищенні.

І прихильники хрищення дітей цим також оправдовують свої не євангельські постанови. Вони кажуть, що у них існує "конфірмація" та "катехізация", цебто наука віри дітей по катехізмові, а потім спеціальний іспит підростаючих дітей. І хто цей іспит проходить, визнає свою віру та обіцяє служити Господеві, тих офіційно приймають до церкви.

Не треба багато доказувати, що така підміна й перекручення Божої заповіді ніколи не може замінити самої заповіді, і людський порядок не може замінити Божого порядку. Бо перше завжди мусить бути первім, а не другим; і хто ж коли починає з кінця, а не з початку?

Правда, протестанти, христячи дітей без науки, без віри та без покаяння, не вважають їх повноправними членами церкви й не допускають до причастя. Допіро після конфірмації вважають їх вже повноправними членами. Цим протестанти самі стверджують, що хрищення без науки — неважне, але мимо цього, не залишають цієї непослідовності. В цьому випадку православні та католики є більш гослідовими, бо, христячи дітей без науки й без віри, вони їх і причащають, цебто вважають їх за повноправних членів церкви; ясно, що й це все робиться без віри. Але, за людською логікою, це є правильніше відношення до Божих заповідей. Бо ж як хрищення так і причастя є заповідями

Того Самого Господа й коли дитині дається хрищення, тоді треба йому давати і причастя; коли ж дітохрищенці-протестанти не дають причастя, то не повинні давати і хрищення.

Але, вертаючись до конфірмації, мусимо ствердити факт, що вона абсолютно не дає позитивних наслідків. Ми це бачимо не тільки з того, що протестанти духовно стоять не вище всіх інших світських людей, але навіть з власного досвіду. Адже ж і ми маємо дітей, і ми до них стосуємо пораду Христа, щоб учинити їх учнями Христовими. Для цього вживаємо всіх засобів не тільки, щоб їх навчити головних основ віри, але щоб їх привести до пізнання Самого таки Господа та Його святої правди. Над цим працюють батьки й церква, а особливо недільна школа. І деякі діти прекрасно знають всі принципи нашого віровизнання і, коли б вони були дітьми, практикуючими конфірмацію, вони ввійшли б до церкви як найкращі члени. А ми однак бачимо, що вони ще ненавернені, цебто, пройшовши науку церкви, вони ще не стали Христовими учнями. І такі баптистські діти далеко не всі навертуються до Христа. Бувають випадки, що деякі з них навертаються допіро в старших, а то й старчих роках. Деякі знову, перед наверненням, проходять ішце тяжку школу сатани й тоді допіро навертаються, коли на власній шкірі досвідчать різницю поміж науковою Христовою й науковою диявола. А ми сміємо сказати, що справа духовного виховання дітей стоять у нас не гірше, ніж в інших протестантів, бо наші діти, крім науки, бачать їще добрий приклад в батьках і в церкві. Тому ясно, що конфірмація, ота людська підміна Христової науки, мусить принести ще гірші наслідки. І ми ж не живемо на різних планетах, ми ж бачимо себе взаємно й знаємо поводження, діла й життя, що випливають з нашої віри і, на жаль, мусимо циро й відверто сказати, що духовне поводження всіх дітохрищенців є однакове. Багатенно з них є відкритими безбожниками, хоча в минулому вони були похрищені й поконфіrmовані. Все те нічого їм не по-

могло, бо всі ті людські заходи — це фікція й самообман.

Чому дітохрищенці не бачать того, що коли можна христити дітей без віри, без покаяння, без новонародження, без вільного вибору, тоді й проповідувати тих чеснот не треба. І тоді церква буде складатись з невіруючих, з нерозкаяних грішників, з невідроджених, щебто з таких, з яких вона справді складається там, де христять дітей.

Наука віри дітей є тим самим, що й проповідь Євангелії. Тисячі й мільйони людей слухають ту Христову науку, а тільки одиниці навертаються. Певажаюча більшість слухачів Євангелії належить до таких, про яких написано: “що вони завжди вчаться, та ніколи не можуть прийти до пізнання правди” (2 Тим. 3: 7). То як же можна таких христити?

Але дітохрищенці, боронячись, кажуть: “А хіба хрещення дорослих підносить духовно тих, що його приймають?”

Можемо з певністю сказати, що так. Бо ж те, що доконується свідомо й з віри, безперечно підносить. Тисячі охрищених за вірою свідкували й свідкують, що багато разів приходили до них тяжкі спокуси й вони готові були вже піддатись, але коли усвідомлювали собі, що вони ж склали в хрещенні обітницю Богові доброго сумління, це додавало їм сили перемагати спокуси. А тим більше, вони не тільки були навчені основ Христової віри, але були навернені до Христа, відроджені від Святого Духа і всю Божу милість до себе прийняли живою вірою. Тому їхне хрещення не було мертвим актом, якому охрищуваний, хоч не свідомо, але противиться. Наприклад, наш текст навчає, що хрещення має доконуватись в ім'я Святої Тройці. Це, по-перше тому, що Бог Отець нас полюбив і віддав за нас на смерть Сина Свого, в Якого ми маємо глибоко вірити. І хто вірить в Отця й Сина, той отримує Святого Духа, який нас відроджує й освячує. І коли таке хрещення в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа приймає доросла та свідома людина, вона це

чинить з любовним трептінням серця, з глибоким благоговінням та великою врочистістю. А як при тому всьому заховуються діти? Вони або байдуже сплять, або перелякано дивляться на незнайомих людей, не знаючи, що з ними роблять, або з переляку кричати, а ос особливо коли в католицькій церкві всипають дитині до уст солі, а в православних, коли аж три рази занурюють дитину до води. Можна собі уявити, який неймовірний жах охоплює ту дитину, як вона бідна шукає очима батька й матері, щоб її оборонили... Ні одного святого почуття не збуджує хрещення в дитини. Тому, коли діти підростають, ми не бачимо жодної різниці поміж дітьми охрищеними й не охрищеними, і цієї різниці нема поміж ними і в пізнішому віці. Але зате є виразна різниця поміж охрищеними свідомо, за вірою і охрищеними в дитинстві без віри.

Ясно, що наука хрещенням не закінчується. Правдивий християнин і до самої смерті залишається Христовим учнем. Але наука до хрещення й про хрещення належить до “початків Христової науки” (Євр. 6: 1-2), а наука після хрещення, це вже вища школа, в якій християнин навчається “зберігати все те, що Христос заповів”.

У перших віках християнства кожен, хто хотів прийняти хрещення, конче мусів спочатку навчитись християнських правд, щебто мусів довший час готовитись до хрещення. Підготова до хрещення звалася оглашенієм, а кандидати — оглашенними. Це означає таких, яким оголошенні початки Христової віри.

Було три ступені оглашених: 1) Слухачі, це ті, що заявили своє бажання бути християнами й одержали право приходити на зібрання, щоб слухати науку та читання Слова Божого. Ми сьогодні таких називаємо наближеними. Для них виголошувалися спеціальні проповіді з виясненням різних точок віри. 2) Припадаючі, це такі, що падали на коліна й каялися, в молитві визнавали перед Господом і церквою свої гріхи. Деякі з них так простоювали на колінах ціле богослужіння. Ми сьо-

годні таких звемо наверненими. 3) Готові, — це та-
кі, що проходили іспит віри й признавались церк-
вою за готових прийняти святе хрещення. Ми ж
сьогодні називаемо таких — прийнятими.

Удавину за 40 день до хрещення складався
спісок тих, що були прийняті до хрещення й того
спіску оголошували в церкві. Це також, очевидно,
вплинуло на постання назви “оглашенні”. Такі ог-
лашенні зодягали волосяницю, суворо постили й
різними способами упокорювали себе (“Та-
инство хрещення”, ст. 22-24).

І ці, описані вище форми, відбувалися ще в V
столітті і це ніяк не свідчить про хрещення дітей.

А як сьогодні підготовляють кандидатів до
хрещення? Ніяк, бо ж нема жодної можливості
приготувати немовля. А проте батьки кандидата
приготовляються досить старанно, але... щоб було
що добре випити, поїсти та позабавлятися. Отже,
виконавши обряд, негайно приступали до іншого
“обряду” — до п’янства. Нераз і батьки й поручи-
телі та всі гости, запрошенні з цієї нагоди, напива-
лися до того, що творили такий розгардіяш, як в
найпоганішій коршмі.

То чи ж має це все щось спільногого з науковою
Євангелією про хрещення?

2. ВІРА

І Христос ще сказав: “Ідіте по цілому світові,
та всюму створінню Євангелію проповідуйте! Хто
увірує й охриститься, — буде спасений, а хто не
увірує — осуджений буде” (Мар. 16: 15-16).

Отже, в цих Христових словах майже повторе-
на та сама думка, над якою ми застновлялися в
попередній частині нашого розділу. І тут Христос
посилає учнів проповідувати, цебто навчати по ці-
лому світові й усе створіння, розуміється людське.
Під “всім створінням” треба розуміти всі раси, на-
роди, племена й мови; всі роди і всякий вік; щеб-
то кожну істоту, яка може розуміти. Всім таким
створінням треба проголосити науку Євангелії,

зробити їх учнями Христовими і хто повірить, тих
допіро христити. В цьому тексті особливо підкрес-
люється конечність віри. І ніколи інакше апостоли
не чинили, а тільки так, як їм заповів Христос.
Ось апостол Петро проповідує й ті, “що слухали
слово, увірували” (Дії 4: 4). Диякон Пилип пропо-
відує й ті, що увірували, охристилися (Дії 8: 5,
12). Апостол Павло проповідував і ті, що слуха-
ли, увірували (Дії 13: 48; 18: 8).

Але дітохрищенці намагаються вийти з положення, силкуються довести, що цей Христів наказ є
чисто місійний, яким Христос посилає учнів про-
повідувати Євангелію і, ясна річ, увірювавших христи-
ти. Але тому, що немовлятам не можна пропові-
дувати, то це й є, мовляв, доказом, що ці слова не
стосуються до немовлят, а тільки до дорослих. І коли
ті дорослі увірують і охристяться, тоді їхні діти
стають спільниками заповіту батьків і їх треба ох-
ристити, розуміється, вже й без віри.

Але це тільки людські міркування, які не мають
ні підстави ні прикладу в Святому Писанні, що не
знає протилежних підходів до тих самих справ.
Наприклад, не може бути, щоб одному грішникові
гріхи були прощені тільки після покаяння, а другому —
перед покаянням. Так само не може бути,
щоб одного можна було христити тільки після уві-
рування, а другого — перед увіруванням.

Ми вже довели, що Бог є справедливий і Він
не каратиме несвідомих дітей, але це не означає,
що над тими несвідомими дітьми можна виконува-
ти ті самі релігійні акти, які можуть бути докона-
ні тільки над свідомими та віруючими людьми. Дав-
ній християнський принцип був: “Безумного не
вільно христити”. Чому? Бо він не свідомий того,
що з ним роблять. І це наше розуміння євангель-
ської науки про хрещення згідне з принциповою
наукою православної церкви, яка каже: “Підготова
в знанні віри, бодай початків її, конче вимагається
від охрищуваного. Ще Лаодикійський Собор 47
каноном наказав: “Ті, хто готовується до хрещення,
повинні навчатися віри” (“Тайнство хр.”, ст. 23).

Удавнину, коли бажаючих христитися завжди було дуже багато, на оглашеніє, цебто на початкову науку віри церква звертала велику увагу. Вже I Вселенський Собор 325 року 2 каноном наказав: “На оглашеніє потрібний час, а по хрещенні дальше випробування”, “цебто охрищенних не спускали з ока й по охрищенні”, — додає митрополит Іларіон (“Тайнство хр.”, ст. 23).

Власне так ми й по сьогодні практикуємо. І з цього кожен може бачити, що наше розуміння науки Святого Писання згідне з розумінням тієї ж науки віруючими перших віків християнства. І сама ж православна церква, устами свого митрополита Іларіона, признається: “Тепер, коли дорослі рідко стають до хрещення, нема й підготови до нього, — цю підготову церква передала батькам та кумам: вони обов’язані навчати своїх дітей Христової віри” (“Тайнство хр.”, ст. 24).

Інакше кажучи, відвернули справу навчання. Колись церква спочатку підготовляла кандидатів, а потім хрестила; а тепер церква насамперед похристить без підготови, а потім доручає непідготовленим підготувати непідготовлених. А церква добре знає, що її батьки та куми самі нічогісенько не знають в справах віри. То якже вона може доручати те, чого вони не зможуть виконати? Але це власне і є те, що неухильно мусить бути, коли люди перекручують Божі заповіді, цебто зайдуть у сліпий кут, з якого немає виходу. Тому потім буває з тих непідготовлених хрещеників невідомо що, — ніби й не погаки, бо ж похрищені, але також і не хрестянини.

А тимчасом, віра перед хрещенням вимагається в усьому Святому Писанні. Ми вже навели кілька текстів, які підтверджують нашу думку, але тут наведемо ще одного текста, який вже так ясно вимагає віри перед хрещенням, що не залишає більш жодного сумніву. Це Дії Ап. 8: 26-39. Тут описана така подія: етийопський вельможа іде з Єрусалиму додому й читає частину Біблії та не розуміє читаного. Зустрічає його диякон Пилип і ви-

яснює йому Святе Писання, цебто проповідує йому. Він розповів йому про Христа, а також і про те, як стати християнином. Вельможа вірить Пилиповим словам, приймає Євангельську вістку до свого серця й так вони доїхали до якоїсь води. І нараз вельможа каже: “Ось вода. Що мені заважає христитися?” Пилип відказав: “Якщо віруеш з повного серця свого, то можна”.

Отже, тут справа поставлена так ясно, що вже її не можна ніяк обминути. Бо тут вимагається віра й то не аби яка, а віра з “повного серця”. І ясно підкреслено, що “можна охриститися” тільки тоді, “якщо віруеш з повного серця”.

Цікаво, як уявляють собі дітохрищенці, що зробив би Пилип, коли б той вельможа йому відповів: “Знаєш, добродію, вірую, але не з повного серця. Признаюсь щиро, що маю ще великі сумніви”, чи охристив би його Пилип? Або коли б він сказав: “Ось я тебе терпеливо вислухав і признаюся, що мені дуже подобається ця наука й я готовий охриститися, але вірю я не в усе те, що ти мені розповів. Багато ще де-чого я не розумію”, чи, по таїй заяві Пилип охристив би його? Напевно, ні!

То на якій же підставі ми можемо хрестити немовлят, які не тільки не мають віри “з повного серця”, але й не мають ніякої віри? Це ж виразно перечило б євангельській науці й євангельській практиці. Тому, якщо хто хоче противитись Христовій науці, то він може це робити, але тоді він не має права називати себе християнином. Ні, він є противник Христовій науці, а визнавець людської вигадки.

3. ПРИЙНЯТТЯ СЛОВА

Є написано ще й так: “Отож ті, що слово його прийняли, охристилися” (Дії 2: 41).

З цих слів бачимо, що не вистачить тільки теоретично повірити в Слово Боже, в Євангелію, а треба його “прийняти”, цебто вірою присвоїти його собі, повірити “з повного серця” і почати діяти

так, як те слово навчає, почати переводити те слово в життя. Тоді таких безперечно можна христити. Вони вже не обезчестять святого Христового імення і не зневажать Його науки.

А що ми бачимо в тих християн, що похрищені немовлятами? Для них Христос — це чужа Особа, Яку вони не тільки що не знають, а й про Ней нічого не розуміють і, переважно, не вірять у Ней. Якщо ж хто вірить, то вірить забобонно, точнісенько так само, як поганин вірить у своїх богів. А більшість з них знають, що Христос був сином Йосипа й Марії, був дуже розумною людиною, був прихильником бідарів, а громив багатих, і за це Його й замучили. Коли ж ім хтось скаже, що Христос є Сином Божим і що Він умер за наші гріхи, але воскрес для нашого оправдання, то вони голосно сміються й кажуть: “У такі байки можуть вірити тільки старенькі неграмотні бабуні, а не інтелігентні люди”.

Подібні заяви ми особисто чули сотні тисяч разів і то не від безбожників, а від самих правовірних церковників усіх церков, що практикують дітохрищення.

Також в Євангелію вони вірять, поки вона за-крита. Але відкрийте її при них і почніть читати, як вони негайно перестануть в неї вірити. Одні, ті ще найбільш щирі, кажуть: “Євангелій виконати не можна й жити за Євангелією в наші часи цілком неможливо!” Більше модерно настроєні, кажуть: “Євангелія написана не для нас і в наш культурний вік дослівно виконувати Євангелію, це — наївність”. Прості люди кажуть: “Євангелія написана дуже мудро, так що й учені збагнути її не можуть, то де вже нам, простим, за неї братися”. Недовірки ж кажуть: “А хто Євангелію написав? Такі ж люди, як і ми. Тому вірити в усе — нерозумно”. І так без кінця. Кожен такий “християнин з дитинства” викручується, як може від Христової науки. А це, власне, й показує, що все те, охрищене в дитинстві християнство, не тільки не прийняло Христової Євангелії, але й продовжує її не приймати. Воно

живе в невір’ї, в гріах, а про Євангелію і слухати не бажає. І, однак, їх якось похристили, хтось за них при хрещенні ручався? Оце такі наслідки хрещення дітей. Тому й апостоли христили тільки тих, що прийняли Слово Боже.

4. ПОКАЯННЯ

Про цю умову читаемо таке: “Покайтесь й нехай же охриститься кожен із вас у ім’я Ісуса Христа на відпущення ваших гріхів, й дара Духа Свято-го ви приймете” (Дії 2: 38).

У цих умовах ми маємо цілу систему, за якою маємо діяти. Спочатку наука чи проповідь Євангелії, а за нею йде віра, бо ж віра від слухання, а слухання через Слово Боже (Рим. 10: 17). По вірі приходить прийняття Слова Божого, а потім це все викликає покаяння. Ні одне з цих вимог не може бути застосоване до дітей. То яким же чином і на якій підставі їх христять, якщо вони не можуть виконати ні однієї з Божих вимог, що попереджують хрещення?

Візьмімо покаяння: переважаюча більшість на-віть дорослих людей, не розуміють, що то таке “покаяння”. Здається, що навіть більшість священиків, не дадуть на це задовільного пояснення. Переважно склалось таке розуміння, що покаяння — то ще сповідь разом з покутою, яку накладають, а особливо католицькі священики. Але це цілком не те. Покаяння, згідно з наукою Божого Слова, можна окреслити коротко так: “це — щирий жаль за минуле й тверде рішення не повторювати більше того, що було в минулому (Луки 13: 1-5; 15: 7, 10. Дії Ап. 3: 19; 8: 22; 17: 30; 26: 20. 2 Кор. 12: 21. 2 Тим. 2: 25-26, 2 Петра 3: 9, Об. 2: 5, 21-22; 9: 21).

То де ж дитина щось подібного може виконати? Тут потрібна велика свідомість і великий подвиг волі, підтриманої вірою.

Також в нашім тексті згадується, що всі ті, що покаються й будуть охрищені, приймуть Святого Духа. Коли ж хто Духа Святого не прийняв, то це

значить, що він і не покаявся, не отримав прощення гріхів, а без того й хрещення не важне. І написано: “А коли хто не має Христового Духа, той не Його” (Рим. 8: 9). А це кожен хіба розуміє, що як хто не має Христового Духа, а через те не належить Христові, то що йому поможе хрещення? Таку людину чи охристити чи ні, вона християнином не буде. Тому немає жодного сенсу христити дітей чи навіть і дорослих людей, які ще не належать до Христа.

Це, зрештою, розуміють і ті, що христять дітей, а тому вони навчають, що охищені діти приймають Святого Духа. Але це обман, бо Дух Святий не дається без віри й без покаяння. І хто Духа Святого має, той має й овочі Святого Духа: “любов, радість, спокій, довготерпіння, доброта, милосердя, віра, лагідність, здергливість” (Гал. 5: 22). Хто ж то з охищених в дитинстві має ці прикмети? Навпаки, вони явно живуть за тілесними пожадливостями, які описані в тому ж посланні (Гал. 5: 16-21).

Але хтось може зауважити: “А чи ті, що христяться дорослими, всі виявляють овочі Святого Духа? Чи не проявляються і в них тілесні пожадливості? Тоді й їхнє хрещення неважне”.

Цілком слушна зауважка. Дійсно, навіть цілком правильно виконане хрещення, але без внутрішньої живої віри охрищуваного та без широго покаяння, не принесе ніякої користі охищенному. А що вже казати про таке хрещення, яке ще й до того неправильно доконується? Воно цілком не потрібне.

Проте прийняти хрещення дорослим без віри й без покаяння дуже трудно, бо ж громада приглядається до кандидатів до хрещення. І якщо вона не бачить згаданих овочів Святого Духа, то не допускає таких до хрещення. Тому пройти тут можуть дуже вправні лицеміри. Але там, де христять дітей, там усіх христять без віри й без покаяння.

Коли людина покається, такій людині прощаються тріхи, а це, в свою чергу, викликує радість. Тому й ті, що приймають хрещення після покаян-

ня, радуються. Ось так, згадуваний нами етийопський вельможа, коли прийняв хрещення, то радувався (Дії 8: 39).

Але напевно ні один з тих, що христилися без покаяння, не тішилися з приводу свого хрещення. Навпаки, мільйони з них живуть у смуткові й наріканнях, що викликаються гріхом. Тому, нема жодного сенсу приймати хрещення без покаяння, бо таке хрещення не принесе жодної користі. “Покайтесь і нехай охриститься кожен із вас...”

V

ПРАВОСЛАВНЕ ПЕРЕДАННЯ І ХРИЩАЛЬНИЙ ЧИН

Те, що хочемо тут порушити, вже згадувалося в попередньому розділі. Але там ми опиралися на Божому Слові, а тут бажаємо подати православну науку, яка, в своїй суті, є згідна зо Словом Божим. Наприклад, православний релігійний дослідник Алмазов у своїй книзі “Історична чинопослідовність хрищення й миропомазання”, каже: “В усі часи закликаючи до купелі хрищення всіх людей, церква Христова допускала до нього не інакше, як під умовою попереджуючого приготовлення”.

Отже, теорія цілком правильна й згідна з історією та зо Словом Божим, а практика суперечна науці та позбавлена логічної послідовності. Бо, нехай самі дітохрищенці подумають, яке “попереджуюче приготовлення” можна доконати над немовлям? А якщо ж цієї умови виконати не можна, то яким же чином, наперекір науці своєї власної церкви, христять немовлят? Чому не доконують оте “попереджуюче приготовлення”, а христять без жодного приготовлення?

І можна було б не дивуватись православним та католикам, бо в них майже ні в чому наука не йде поруч з практикою, але нас дивує відношення до цієї справи багатьох т.зв. євангеликів. Адже ж вони читають Євангелію і, коли б вони забажали, то могли б також прочитати історію церкви й переконалися б, що в перших віках християнства, хрищення немовлят не практикувалося. Чого ж тоді триматися стародавнього блуду, якщо в світлі Євангелії та історії, справа є цілком ясна? Хрищення має бути бути попереджене приготовленням, яке доконувалось науковою, вірою та покаянням.

Ще є книжка, під назвою “Православне догма-

тичне богословіє”, написана богословом Маліновським, в якій читаємо й такі слова: “Від того, хто бажає прийняти хрищення, вимагається покаяння й Еіра”.

Отже, це показує, чого колись вимагалось, поки до хрищеннія приступали свідомі люди. Але тепер, як можна вимагати “покаяння й віру” від немовлят? А власне, як було сказано в попередньому розділі, що цього самого вимагає й Євангелія. Тому, не може бути й найменшого сумніву, що хрищення немовлят є неможливе, бо немовлята не можуть покаятися, ані виявити віри.

Але, як ми вже пояснювали, що дітохрищенці знаходять собі вихід з положення в тому, що то від нововірців вимагається покаяння й віра, а не від християнських дітей. Але в цьому то й лежить трагедія, що в церквах, практикуючих дітохрищення, нема таких нововірців, щоб справді каялися та справді повірили. Бо хто ж буде каятися й вірити там, де, так звані християни, присвоїли для себе й для свого потомства право приймати хрищення без покаяння й без віри? І в чому ж буде каятися нововірець в нерозкаяному середовищі і в що він буде вірити, не бачачи віри в тих, до яких він приєднується? І, накінець, чи то справедливо вимагати від інших того, чого не вимагаємо самі від себе та від своїх власних дітей?

Тому й сьогодні, коли й приєднуються якісь, ніби, “нововірці” до тієї церкви, що практикує хрищення без покаяння і без віри, то й їх приймають без цих чеснот. Таким чином сталося, що сьогодні маємо “церкви”, де правдивого покаяння й правдивої живої віри не залишилось і сліду. А різні “нововірці” приєднуються до тих церков тільки задля власного якогось інтересу. Найчастіше це трапляється через подружні зв'язки. Полюбляється молоді і, slabіша сторона переходить “на віру” свого улюблленого чи своєї улюбленої. Тут ціль ясна: оженитись або вийти заміж, а “віри, — мовляв, — усі однакові й для мене все одно”.

Бувають і інші причини. Бувало, в царській

Росії, навіть євреї приймали православіє задля матеріальних користей та задля інших привілеїв, з яких користали православні. Чеські колоністи-католики, мусіли прийняти православіє, бо тільки на таких умовах їх впускали в Україну й продавали їм на дуже вигідних умовах землю. Тому й не треба доказувати, що ніхто з таких “нововірців” не мав ані покаяння ані віри.

Не можемо поминути ще однієї цитати, яку ми вже згадували й дали їй своє вияснення, але на цьому місці хочемо приглянутися до цієї цитати ще з іншого куту зору. Ось, у книзі “Православне визнання”, частина I, ст. 77 читаемо: “Хрищення, це — таке тайство, в якому грішник, просвітлений Христовою вірою, при трьохразовому зануренні в воду, з вимовленням слів: “В ім'я Отця, амінь. І Сина, амінь. І Святого Духа, амінь”, очищається ласкою Божою від усякого гріха й стає новою людиною, оправданою й освяченою”.

Правда, в цьому означенні хрищення, є певна неясність, але навіть і в цій неясності ясно бачимо, що подібне хрищення не може бути застосоване до немовлят. Наприклад, в даному означенні хрищення вимагається від кандидата до хрищення “просвітлення Христовою вірою”. А цього ж не можна доконати над немовлятами. Далі там іде мова про “очищення від усяких гріхів”, а немовлята не мають ще “всяких гріхів”. Далі говориться, що “грішник стає новою людиною, оправданою й освяченою”. І ці всі слова дають нам образ дорослої людини, а не немовляти. Чи можемо ми уявити собі в тільки що народженному немовлятку “грішника”, якого треба зробити “новою людиною”, треба “оправдати й освятити?”

З цього ясно, що тоді, коли ці поняття про хрищення творилися, дігей ще не християни. Тому ці поняття ніяк не стосуються до немовлят. І хоч намагаються сучасні богослови-дітохрищенці крутити на всі сторони та вияснювати справу, то все таки чимало людей бачать виразну непослідовність тієї церкви та протиріччя догматики з практикою.

Бо згідно з догматикою, то кандидати до хрищення мають бути дорослими, “просвітленими Христовою вірою”, обновленими, оправданими та освяченими, а на практиці християн немовлят без просвітлення вірою, без обновлення, без оправдання й без освячення. І ростуть з таких охрищених не християни, а духовні дикиуни. Бо ж не хрищення має вести до віри, а навпаки, — віра до хрищення. Отже, православна догматика навчає добре, а православна практика все переінчує, починає з того, чим повинно кінчатися. Оце неправильне прийняття членів, незгідне не тільки зо словом Божим, але й з науковою самої ж православної церкви, і є причиною омертвіння тієї церкви.

Тепер приглянемося до самого чину хрищення в православній церкві, який, на нашу думку, є значно близчий до правди, ніж католицький.

Отже, після відповідніх молитов за кандидатів до хрищення та цілої низки різних інших приготовлень, священик ставить питання тому, хто має христитись:

— Чи відрікаєшся сатани і всіх учнів його, і всіх анголів його, і всього служіння його, і всіх гордошів його?

— Вірікаюся! — відповідає кандидат.

— Чи вірікся вже? — допитується священик.
— Вірікся!

Ці питання ставляться аж три рази. А потім священик пропонує кандидатові: “Дмухни і плюнь на нього!” Цебто, на сатану. Тоді знову питання:

— Чи з'єднуєшся з Христом?
— З'єднуєся!

— Чи з'єднаєшся вже? — допитується священик, бажаючи знати про навернення й релігійну свідомість кандидата до хрищення.

— З'єднаєся! — відповідає запитуваний.

— Чи віруєш Йому? — знову питає священик

і кандидат відповідає:

— Вірю Йому, як Цареві й Богові. Кланяюсь Отцеві, і Синові, і Святому Духові.

Також ще перед хрищенням, кандидат до хри-

шеннія проказує Символ Віри, як вислів своєї осо-
бистої віри та переконання.

Тож бачимо, що православний хрицальний чин припускає, що перед хрещенням мусить бути просвітлення, щебто освідомленість, відречення від сатани й гріха, з'єднання з Христом і віра в Нього.

Які ж велики обітниці, згідно з цим чином, мусить скласти перед Богом той, що приймає хрещення, вступаючи з Ним в заповіт! Як змінилося б усе людське життя, коли б кожен охрищений свідомо ці обітниці складав і вірно їх дотримував. Але що ж? Ці обітниці вимовляються не тим, хто хрестить-ся, а його поручителями. Кандидат — немовля, лежить у кумів на руках, не маючи ні знання, ні згоди, ні навернення. Його ж ручителі, часто майже такі несвідомі, як і те немовля, повторюють за священиком вивчені напам'ять слова, не знаючи їхнього справжнього значення. А скільки таких ручителів є, що вони й у Бога не вірують, самі потім сміються з такого "хрищення". Тут охрищуваний має зректися сатани і всіх діл його, і всіх слуг його, і всієї служби його, і всієї гордині його, має з'єднатися з Христом, а тут він цього всього не тільки що не розуміє, а взагалі не має найменшої свідомості того, що з ним роблять. За нього відповідає хресний батько, який сам ані сатани не зрікся, ані з Христом не з'єднався, ані не багато більше розуміється на всій цій справі від тієї дитини, за яку він відповідає. Це ж ніщо інше, а тільки обман перед Богом! Тому то й один ректор православної духовної семінарії сказав одного разу: "Хрещення — це зневага тайнства!" Коли ж його запитали, чому не підносять цього питання перед відповідними духовними чинниками, він відповів: "бо яться!" І допіро після революції на останньому Все-російському Церковному Соборі 1917 р. один священик відважився запропонувати необхідність хрещення дорослих в православній церкві, згідно з її догматами й хрицальним чином. На жаль, Собор до кінця пропозиції не прийняв, щоб не входити в кон-

флікт з православними церквами інших країн. І через це сьогодні не можна відрізняти християнина від поганина. Церква, особливо в передвоєнній Росії, була продана державі, стала чисто людською, класовою організацією, знаряддям пригнічування та експлуатації, що дає право атеїстам відкидати її Божественне походження.

Через це є й згубився животворний вплив церкви, а віє від неї духом могил і все живе втікає від неї. Немає релігійної творчості, живої вільної молитви, що ллеться від серця, — є лише повторення чужої, традиційної, хоч і літургічної букви. Від того безсилля слова, відпадання, а навіть відкрите безвір'я в самому лоні церкви, в середовищі її провідників. Тому не можуть сучасні християни встановити правду, спокій та лад в суспільних відношеннях. Залишилась порожня, хоч і гарна форма, але нема вірності Писанню й нема правди в теперішній церковній науці, ні в ділах.

Отже, треба на ділі виконувати ту волю Божу, яка ясно передана нам в Св. Писанні, а також в церковній історії, в хрицальному чині, щебто звершати хрещення й приймати до церкви треба так, як навчає той чин, без жодного фальшування й зміни. На всі поставлені питання, кандидат до хрещення повинен свідомо відповісти сам. Адже ж не може за нас хтось інший ходити до школи і вчитись, бо ми з того нічого розуміти не будемо. Ніхто не може за нас увірювати та покаятися. Так само ніхто не може за нас скласти обітницю Богові під час хрещення.

Христити належиться тільки віруючих, навернених та відроджених. Без цих умов хрещення не потрібне й небезпечне як для немовлят так і для дорослих. Це ж злочин хрестити несвідомих немовлят, позбавляючи їх правильного хрещення. Дітей насамперед треба привести до Бога нашими молитвами, науковою та духовним впливом християнської родини і церкви.

Не можна порушувати Божого порядку й ставити все навпаки. Дорога Божа не йде через хри-

щення до навернення, а через навернення до хрищення. Не можна охристити, а потім конфірмувати, це бо навчати, навертати; треба спочатку навчити, та навернути, а потім охристити. Бо якщо хрищення є “обітниця Богоїв доброго сумління”, то не можна давати перше обітницю, а за кільканадцять літ пробувати намовити молоду людину, щоб вона почала виконувати ті чужі, колись дані, обітниці. Досвід показав, що при всіх зусиллях духовних працівників, навертається до Бога менше 10 відсотків людей. Ще далеко менші наслідки дає конфірмація. Отже, коли спочатку христити, а потім тих охрещених навертати, то коли б в цьому ми осягнули хоча згаданий 10-й відсоток усіх, то це ѹ так означало б, що в наших церквах на кожну сотню було б 90 душ ненавернених. Але такі церкви вже не були б Христовими церквами. Бо хоча є правдою, що навіть серед апостолів Христових був Юда, але коли трапиться один Юда, на одинадцятьох вірних, то ще церква може існувати; але якщо на одного вірного буде десять ненавернених, то така церква існувати не може. Притім, навіть такий 10 відсотковий успіх при навертанні охрещених означав би, що на кожну сотню охрещених, батьки, священики та куми 90 разів обманули б самих себе, 90 дітей, Бога й церкву. Бо ж, через те, що ті охрещені діти не навернулись, то всі ті молитви при хрещенні, святі питання й відповіді, всі обітниці, всі вєяни на себе обов'язки кумами, батьками й церквою, все це виявилося б неправдою і всі ті актори хрещення немовлят виявилися б неправдомовцями.

Нагевно багато дітохрищенців скажуть з пересердям, що вони знають, що визнавці хрещення діорослих також мають багато клопоту ѹ зо своїми дітьми, з яких також не всі навернені. Це правда ѹ, а тами цього не заперечуємо. Але ми своїх дітей, а та-ж самі себе не ошукуємо фіктивним хрещенням. Якщо ми бачимо, що наші діти не навернені, то ми їм на це звертаємо увагу. Ми даемо їм зрозуміти всілякими способами, що вони ще є навернені,

не є спасені, не є членами церкви ѹ не є охрищеними. Притім, ми за них постійно молимося, щоб Сам Господь дав їм духа скрухи й віри, а також намагаємося вияснювати їм дорогу спасіння до Христа. І коли після того така дитина відкine Христа і Його науку, полюбить світ та гріх, то вчинить вона це з власної волі, знаючи дійсну правду про своє положення. Вона не могтиме сказати: “Я не знат, мене не остерігали, мені не говорили” і т. д. І коли навіть така дитина загине навіки, вона і в пеклі не зможе сказати, що її обманули; вона не буде нарікати на батьків та на церкву, а тільки на себе, що свідомо не прийняла Євангелій.

Тому, нехай Сам Господь допоможе всім, не бути ошуканцями своїх власних дітей, а будемо голосити чисту, ясну, безкомпромісну науку Господа нашого Ісуса Христа ѹ згідно з нею поступати в усіх подroбiciях.

VI

НАУКА ОТЦІВ ЦЕРКВИ ПРО ХРИЩЕННЯ

1) Юстин Філософ у II віці в своїй "Апології" пише: "Тепер виложу, яким способом ми присвятили самих себе Богові, обновившись через Ісуса Христа. Хто переконається й повірить, що ця наука наша і слова правдиві й обіцяється, що зможе жити згідно з ними, тих навчають, щоб вони з молитвою й постом просили у Бога прощення минулих гріхів, а потім приводимо їх туди, де є вода, і вони... омиваються водою в ім'я Бога Отця і Спасителя нашого Ісуса Христа, і Духа Святого... Хрищення пропонується тільки тим, що увірували й погодились, щебто визнали свою віру".

З апології цього борця за віру бачимо, що в II-му столітті христили людей свідомих і віруючих. Він згадує такі прикмети і прояви кандидата до хрищення, яких дитина виявити не може. Ось вони: "Хто переконається, повірить, погодиться, обіцяє, просить у Бога прощення минулих гріхів, визнає свою віру". Це абсолютно ті самі вимоги, які ми бачили в викладі науки про хрищення в Новому Заповіті. Це означає, що в II столітті наука про хрищення ще не була перекручена й не було ще мови про хрищення дітей.

Одне тільки слово в цього отця церкви не є цілком ясне, ще "і вони... омиваються водою", замість занурюються у воді". З цього слова можна було б зробити висновок, що хрищення в ті часи доконувалось не через занурення, а через обмивання. Але треба тільки хвилинку застановитися, і це стає ясним. Бож ясно, що не може бути тут мови про тілесне обмивання, бо душі водою обмити не можна. Тому ясно, що Юстин мав на думці символічне обмивання, подібне тому, як апостол Павло мав на думці символічний похорон і воскресіння (Рим. 6: 3-5). Також попередні слова цього отця

показують, що цей вислів таки треба розуміти символічно. Бо коли б він мав на думці, що хрищення треба доконувати через обмивання в дослівному значенні, то навіщо треба було провадити кандидатів "туди, де є вода"? Для "обмиття" можна було принести води. Але, якщо була потреба йти туди, де була вода, то це означає, що тієї води стільки треба було для хрищення, що наносити її не було можливості. Тому, нема сумніву, що й під цим оглядом хрищення в II столітті відбувалось так само, як і в I-му, цебто над дорослими і через занурення.

2) Тертуліян на початку III-го століття в слові "Про хрищення" каже:

"(Діти) нехай приходять (до хрищення), коли змужніють. Ми обережно поступаємо в світських справах, — як же божественне довірити тому, кому не довіряємо і земного? Нехай вони навчаться шукати спасіння, щоб видно було, що воно дається тим, що просять".

З цього вислову також цілком ясно, що на початку III століття хоча, як видно, з'являлися вже думки про хрищення дітей, але отці церкви їх поборювали. Цебто, в принципі, вони не були проти хрищення дітей, як і ми не є проти, але ті діти мусіли бути щілком свідомі. Вони мусіли "змужнити", щоб можна було ім довірити божественне". Мусіли "знайти" і "випросити" у Бога "спасіння", а тоді "приходити" до хрищення.

Ці Тертуліянові слова цілком збивають теорію дітохрищенців, що, ніби християни мусіли христити дорослих тих, що навертались з поганства та жidівства, бо вони, мовляв, були не хрищені. Але християнські діти пошо мають чекати, поки підростуть? Але видатний цей богослов Тертуліян власне розв'язав проблему хрищення дітей і то християнських дітей. І від тих християнських дітей він вимагав, щоб вони "змужніли", спаслись, стали гідними довір'я "божественного", а тоді вже мали "приходити", не мали їх приносити, а вони самі мали приходити до хрищення.

3) Григорій Нісский в IV столітті у своєму “Великому хрищальному слові” сказав:

“Якщо з купелі скористало тіло, а душа не скинула з себе нечистот пожадливости..., а навпаки, життя по хрищенні (дослівно “по виконанні тайнства”) подібне до життя перед хрищенням, то, хоча сміливо буде сказано, однак скажу, що для таких вода залишається водою”.

Тож і в цій заявлі участника другого Вселенського Собору, є цінні свідчення про те, як отці церкви дивилися на хрищенні вже в IV столітті. Словом “купель” він дає зрозуміти, що ще тоді хрищенні відбувалося через занурення, а не покроплення. А слова “душа не скинула з себе нечистот пожадливости” показують, що тут мова про дорослу й свідому душу. Бо які нечисті пожадливості могло б мати немовля? Але тут мова про душу, яка вже опоганила себе грішними пожадливостями й повинна була б мати прагнення скинути їх з себе. Згадка про “життя перед і після хрищенні” показують, що від кандидатів до хрищенні вимагалось повернення й відродження, цебто грунтовна зміна життя. Якщо ж тієї зміни не було б, тоді й саме хрищенні не мало б жодної вартості, цебто “для таких вода залишається водою”, з якої може скористати лише тіло, а не душа.

Чи ж не ясно, що подібні вимогання ніяк не можуть відноситись до немовлят або навіть до несвідомих дітей, бо вони не можуть їх виконати. Тому то, для дітей справді “вода залишається водою”. Тому, опираючись на вимогах Слова Божого і на подібних, як ось ця, думках отців церкви, ми твердо говоримо, що всі охищені в дитинстві, не є охищеними. Бо ж сутність хрищенні полягає не в зовнішньому виконанні обряду, а в духовному наставленні душі та в тій символіці, яка власне для немовлят не має жодного значення. Тому “для них вода залишається тільки водою”.

4) Василій Великий в IV столітті в своїх “Творах”, том III, стор. 273 пише:

“Так як найперш мусить бути визнання, яке

впроваджує нас у спасіння, так мусить потім наступити хрищення, яке припечатує собою нашу згоду на визнання”.

Хоча це досить важка, але прекрасна й глибока філософська думка великого отця церкви, яка показує послідовність духовних актів в житті віруючого. Отже, слова “найперш” і “наступити” показують на те, що щось мусить бути перше, а щось мусить прийти поньому й що тих явищ не можна відвернути й поставити на перше місце те, що має наступити потім. Тож “найперш мусить бути визнання”, потім “спасіння”, а тоді вже наступає хрищення, яке є “печаттю нашої згоди” на всі ті акти.

Дітохрищенці не тільки порушують всі ці принципи, але цілком їх перевертують. Найперше, вони не питаютися в дитині її згоди, не шукають у ній жодного визнання й не дбають про її спасіння. Без згоди, без визнання й без спасіння, насильно охристять і на тому кінець. Після цього дитина може собі бути, якою вона бажає. Це їх не торкається, — вони своє вже зробили. Таким чином те, що має бути виконане на останку, вони виконують “найперш”. Чого ж тоді дивуватися, що й у всьому їхньому духовному житті все іде навпаки. У них, як каже пророк Ісаї, “все лукаве є добре, а добре — зло; морок вони називають світлом, а світло — мороком; що гірке, у них солодке, а солодке — гіркота” (Іс. 5: 20).

Далі той самий отець церкви Василій Великий пише проти відкладання хрищення на старість або на останні дні життя й подає ту причину, яку він подає, коли виступає проти хрищення дітей. Ось його слова:

“Коли ти не будеш уже в стані вимовити спасительних слів; може статися, що не зможеш навіть їх вислухати ясно, ані визнання проговорити твердо, ні з Богом примиритись, ні від ворога відректись — так що навіть присутні матимуть сумнів, чи ти відчув ласку чи може цілком не усвідомляєш того, що діється над тобою”.

Тож, бачимо з цих слів, що ще в IV ст. від кандидата до хрещення вимагалась свідомість і розуміння того, що над ним діється; вимагалось тверде визнання його віри, примирення з Богом, відречення від сатани й відчуття Божої ласки.

Отже, і цей учитель не подав ні однієї думки, яку можна було б використати на оборону хрещення немовлят. А писав же він в такі часи, коли вже хрещення немовлят практикувалося. З цього ясно видно, що краща частина християн, на чолі з найбільшими отцями церкви, була проти хрещення немовлят і взагалі несвідомих, а гірша частина, упавша духовно, опоганена впливами поганства, хрестила вже дітей. По чийй стороні була правда, вирішти не важко.

5) Іван Золотоустий в IV столітті, один з найбільш знаменитих отців церкви, був також великим противником приймання хрещення в стані несвідомості. Ось, що він пише таким, що відкладають хрещення аж до смертного ложа:

“Коли той, що приготовляється прийняти таїнство, не пізнає присутніх, не чує їхнього голосу й не може сам вимовити тих слів, за допомогою яких він повинен вступити в блажений заповіт зо спільним нам усім Владикою, але лежить, як мертві дерево чи камінь, нічим не відрізнюючись від мертвого, то яка користь від прийняття хрещення при такому нечутті?”

І ось, дітохрищенці уважають себе послідовниками отців церкви, а в дійсності роблять якраз наяваки тому, чому отці церкви навчали. Нас жевони рахують сектантами і єретиками за те, що ми дослівно розуміємо правду так, як навчали ті учителі. Отже, в даному випадку, і ми розуміємо так, як розумів Іван Золотоустий, що несвідомо прийняте хрещення не приносить жодної користі. Це рівнозначне з тим, коли б охристити “мертве дерево чи каменя”, або взагалі “мерця”. Такому хрещенню нічого не поможе. Мусимо, однак, підкреслити, хоча це всі безперечно розуміють, що не робить різниці, від яких причин походить несвідо-

мість: від смертельної хвороби, від божевілля, затруєння наркотиками чи дитинства. Скажімо, що ми взяли б якогось поганина, що противиться прийняттю християнства, напоїли б його алкоголем до безздатності, а тоді охристили б його. Чи це йому помогло б, чи таке хрещення зробило б його християнином? Ось католицький місіонер в Африці бажає охристити дитину поганки. Мати з жахом відмовляється, бо, мовляв, охрищені діти негайно вмирають.

— Хто тобі це сказав? — запитав місіонер. — Це не правда, ось, подивись!...

І він швидко вийняв з кишені пляшечку з водою, покропив дитину, прооказуючи:

— Хрищу тебе в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа!

— Ну і що ж, умерла дитина? — запитав.

— Ні, — сказала збентежена поганка.

— Отже, бачиш, і не вмре. Це тебе так навмисне твої жерці налякали, щоб ти не дала охристити своєї дитини.

І поганка пішла додому, не усвідомлюючи того, що її дитина вже, ніби, охрищена, а місіонер також пішов, радіючи, що охристив поганську дитину... Чи таке хрещення поможе щось дитині?

Поможе стільки, як помогло іншому вже дорослому поганинові, якого намовили, щоб дався охристити. Христячі його, католицький місіонер сказав:

— Тепер ти вже не будеш називатися Чорним Круком, а Павлом.

По якомусь часі, той місіонер відвідав його й застав, що він спокійно сидів при столі і їв печену качку. А це було в піст. На докори місіонера, поганин-Павло щиро заявив:

— Та це ж не качка, а риба!

— Як то риба! — вигукнув здивований місіонер. — Чи ж то я не бачу?

— Так, отче, ви бачите й не бачите, — спокійно відповів Павло. — Це колись була качка, так як я був Чорним Круком, але я зробив з нею те, що

ви зробили зо мною. Я покропив її водою, як ви мене й сказав їй так, як ви мені, що я вже не Чорний Крук, а Павло. Так і я сказав, що вона вже не качка, а риба...

І цей поганин мав слушність. Бож справді, як порожній обряд не може зробити з качки риби, так не може зробити з несвідомої істоти Божої дитини.

Далі Іван Золотоустий доказує, що мусить бути добровільна згода кандидата до хрещення, бо ж він “заключає договір з Богом. А Бог не змушує тих, що не хочуть Йому служити”.

Він навчає, що найдогідніший час до хрещення це тоді, коли людина має найяснішу свідомість. Ось як він про це пише:

“Час для тайнства — це здоровий стан розуму й чистота душі. І якщо ми не збагнемо того, що нам дарується, то не будемо відчувати й добродійства. Коли той, що готовиться до хрещення добре себе приготовив, тоді він з запalom і з вірою приступає до його прийняття, і такий час для віруючого є найдогідніший”.

Отже, немовля, хоч і має здоровий розум, але нерозвинений, тому воно не має найменшого поняття про те, “що йому дарується й не відчуває” в тім жодного “добродійства”. Через це, людина, охрищена в дитинстві, ніколи не дякує Богові за духові добродійства. Немовля не може приготувати себе до хрещення і не може “приступити до нього з запalom і з вірою”. Тому ясно, що в такому недогідному стані воно не повинно бути хрещене.

А ось ще одна думка Івана Золотоустого:

“Нехай тебе не зводять зібрання еретиків, тому що у них хрещення — не просвітлення; вони приймають хрещення тілом, а душою не просвітлюються”.

Із цих слів бачимо, що коли хрещення приймається без духовного просвітлення, то воно є актом тільки тілесним, без жодного духовного значення. І бачимо також, що Іван Золотоустий, цей найбільший авторитет православної церкви, нази-

ває еретиками тих, що хрестять без просвітлення душі. А такими, в дійсності, є всі ті, що хрестять немовлят.

6) Іван Дамаскін в VIII столітті в своїй книзі “Докладний виклад православної віри” на ст. 208 пише:

“Бути охрищеним у Христа означає зануритися в Нього вірою. Але не можливо повірити в Христа всім тим, що не навчені визнання”.

Тож бачимо зо слів і цього учителя, що хрещення має доконуватись над такими, що “занурюються” не тільки в воду, а й “в Христа вірою”. Але щоб ту віру викликати, то треба “навчитись визнання”.

Це правильна наука, цілком згідна з науковою Євангелією, яка показує, що навіть ще в VIII столітті країні духовні вчителі навчали про хрещення правильно, хоча церковна практика хрещення в ті часи далеко вже була відбігла від цієї науки.

Але сучасний православний митрополит Іларіон посилається також на писання **Діонисія Ареополіта** (Дії 17: 34), який жив в апостольських часах, що, ніби, він свідчить, що в його часи християни вже немовлят (“Тайство хр.”, ст. 44-45).

Але не може бути жодного сумніву, що ці писання мусять бути неправильними, по-перше тому, що вони не згідні ані з науковою Святою Писання, ані з історією церкви. Адже ж той Діонісій Ареопагіт був навернений через апостола Павла й ним він був і навчений. То не міг же його апостол навчити того, про що він у своїх писаннях ніде не пише. Також історія нас навчає, що в перших двох століттях ніде й ніхто не хрестив немовлят, а тому й писати про це не було потреби. По-друге, всі оригінальні апостольські писання пропали, то яким чином могли б залишитися писання Діонісія? Але апостольські писання залишились в копіях, бо їх усі церкви переписували для себе. Але не могли такою самою популярністю користатись писання Діонісія, а особливо тому, що вони були не згідні з писаннями апостольськими. І, по-третє, ніде в

Євангелії нема ніякої згадки про якусь літературну діяльність Діонісія, а це мусіло б бути, бо ж він писав тоді, коли писали й апостоли. Тому ясно, що його писання, це — апокрифи, написані пізніше кимсь іншим, що прибрав собі псевдоніма Діонісія. А для нас апокрифічні писання не можуть мати такого самого авторитету, як Слово Боже.

Згадує також митрополит ще й вислів св. Юстина, отця церкви з другої половини II століття, який мав би бреніти так: “Немовлята одержують дари, які даються через хрещення, за вірою тих, хто приносить їх до хрещення” (“Тайн. хр.”, ст. 47).

Сміємо сумніватися, що й цей вислів належить дійсно Юстинові. Бо в ті часи на хрещення був досить правильний погляд, а тому не міг Юстин писати того, чого не було й чого ніхто не розумів; це, в ті часи хрещення немовлят ще не було й ніхто не розумів хрещення так, що воно дає якісь дари. Тому, цей вислів могли вставити в писання Юстіна переписувачі пізніших часів, або якщо він належить дійсно Юстинові, то він був плодом його приватної думки. Юстин міг бути одним з тих еретиків, що самовільно кинув подібну думку, яка вже в III столітті почала підноситись щораз частіше. Але в перших двох століттях абсолютно ніде дітей не хрестили й ця справа ніде не підносилась і не обговорювалась. Тому, якщо Юстин дійсно висловив подібну думку, то вона була його власною думкою, а не загально-церковною. А чийсь особисті погляди, та ще й до того еретицькі, не можуть же нас обов'язувати й спонукувати виконувати ту ересь.

Пізніші свідчення про хрещення дітей нема потреби й згадувати, бо протягом III століття багато було про те дискусій і суперечок. І навіть один із місцевих Соборів в Карthagені в Африці, року 254-го запровадив у своїй місцевості офіційно хрещення дітей. Проте ширше практикування хрещення дітей почало поширюватися дещо пізніше в IV столітті. Тому ясно, що в ті часи серед отців церкви були

роздіжності в поглядах: були противники й були й сторонники цього богопротивного явища.

7) В якому віці хрестилися самі отці церкви? Оборонці хрещення немовлят намагаються пояснювати своє неевангельське поступовання таким чином, що, ніби, спочатку хрестили дорослих тому, що дітей християнських ще не було. Навернулись євреї та погани, то й зрозуміло, що їх треба було хрестити дорослими. Але коли стали народжуватись діти в християнських родинах, то іх, безпекенно, хрестили.

Але цілком інакше каже історія, а також і приклади самих отців церкви. Візьмімо, наприклад, IV вік, цебто вік, коли хрещення дітей вже досить широко практикувалося.

1) Іван Золотоустий був охрещений в 20 літ. Чому? Може він був із поган? Ні, його батьки були побожними християнами. Чому ж вони свого сина не хрестили в дитинстві? Пояснення цього знаходимо в його біографії, записаній в книзі “Четьє Мінеї”. Це книга православних святих, а тому й не можна її підрозрівати в тенденціях прихильників хрещення дорослих. Читаемо там таке: “Коли Іванові сповнилося 18 літ, він, ще не просвітлений святым хрещенням, яке, по звичаю того часу, приймали в дорослому віці, був відправлений в Атени для уdosконалення в красномовстві...”

Тому й ясно з тих слів, що ще в IV віці “було звичаєм приймати хрещення в дорослому віці”, а не в дитинстві. Хоч, як вже й було згадано, в IV віці також уже досить широко практикувалося хрещення немовлят. Але історія нам свідчить, що євангельського звичаю хрестити в дорослому віці дотримувалися кращі християнські родини, а дітей хрестили ті, що переймались поганськими звичаями й відпадали від євангельської науки.

2) Григорій Богослов був охрещений, маючи 24 роки. Батько його був не тільки християнином, а ще й до того священиком, який присвятив свого сина Богові ще при його народженні. Мати також була надзвичайно побожна. І ось ці побожні хрис-

тияни проте не охристили свого сина в дитинстві, а чекали, аж він навернеться й сам прийме хрещення. З цього ясно також, що коли батько Григорія, як священик не охристив свого власного сина в дитинстві, то не міг він хрестити й інших дітей; бо, "по звичаю того часу хрещення приймалося в дорослому віці".

3) Василій Великий прийняв хрещення, маючи 30 років. А він також був сином християн. І не тільки його батьки, але й діди були визнавцями Христа. Трьох його братів були єпископами, а два — ченцями. Це була найбільш взірцева родина того часу і, однак, не охристили вони свого сина в дитинстві. Навіть не охристили його в молодечих роках. І постає питання: чому? Чи ж він не отримав християнського виховання, чи конфірмації не проїшов? Сміємо думати, що все було зроблене якнайдокладніше, але молодий Василій, хоч був похристиянськи вихований, не жив похристиянськи, бо не був навернений. І вся ця побожна родина молилася за свого сина й терпеливо чекала, аж поки він віддасть Христові своє серце. І це сталося діпло в 30 літ його життя. Тоді він навернувся, тоді й охристився; бо тоді ще був такий звичай, що ненавернених, хоч і в християнських родинах народжених, не охристили.

Те саме хоч і в різних відмінах можемо прочитати і про інших отців церкви. Наприклад, св. Кипріян, єпископ картагенський був охрищений аж в 45 років життя.

Блаженний Августин, знаменитий богослов, якого католики вважають за свого святого, був охрищений в 34 році життя, хоч походив також з християнської родини.

Таким чином, в світлі історичних фактів навіть з IV століття, цілком падає аргумент, ніби церква христила дорослими тільки нововірців, а християнських дітей христили немовлятами. Якраз було наспаки: праєдиві християни христились дорослими, а відступники й єретики христили дітей.

VII

ЯК ДОВГО ІСНУВАЛО ХРИЩЕННЯ ДОРОСЛИХ?

Православний релігійний дослідник Алмазов у своїй книжці "Історична чинопослідовність хрещення і миропомазання" свідчить, що той звичай існував ще в VI столітті. Протягом перших шести віків багато говорилося про катехізацію і, нараз, в VII віці церква перестала про неї говорити. Згаданий дослідник Алмазов пояснює цей факт тим, що під кінець VI-го століття хрещення дітей стало загальним звичаєм, а тому катехізація перестала бути потрібною. Катехізація — це оголошування тих, що хочуть вступити в церкву через хрещення й іхня підготовка. Катехізація полягала не на одному наоченні, а й на духовно-моральній практиці. Вона супроводилась покаянням, постом і молитвою. Ціль катехізації була — охоронити церкву від шкідливих і невірних членів, перевірити твердість переконань і щирість бажання. Коли ж стали хрестити дітей, то не було кого більше вчити та підготовляти, також не було кого перевіряти, не було перед ким охороняти церкву. Всі тоді стали належати до церкви, як свідомі батьки, так і їх несвідомі й ненавернені діти. Таким чином церква, як живий духовний органієм, вмерла. Залишилася лише християнська назва та деякі християнські форми без жодного духовного змісту.

Отже, з повищого свідчення православного богослова бачимо, що хрещення дітей стало загальним допіро під кінець VI-го століття. А це означає, що 600 літ велася боротьба поміж відступництвом і вірністю, і, на жаль, відступництво перемогло.

Ми вже згадували, що протягом перших 200 років не було й згадки про хрещення дітей. А 200 літ, це — відтинок часу не малий.

За 200 літ народилось чимало дітей в христи-

янських родинах. Що ж ті християни перших двох століть робили зо своїми дітьми, якщо вони їх не хрестили? А що вони їх не хрестили, ще ясно, бо ані Слово Боже, ані історія, ані богословська наука не знаходять жодних слідів хрещення дітей в перших двох століттях. Допіро в III-му столітті почали появлятися думки, а потім і практика хрещення дітей. Зразуміло, що почали хрестити дітей еретики, як це видно з науки Івана Золотоустого, а їх почали наслідувати деякі слабші православні. Особливо ті думки про хрещення дітей з'являлись в більш спокійні періоди, коли не було переслідувань на церкву. Характерне було те, що потім, коли знову прийшло переслідування, число відпавших від віри було більше, ніж перед тим. Чи це не свідчить, що чим легше прийняття до церкви, тим легше є відступлення від неї. Бож ненаверненим і відпадати немає від чого.

Тому бачимо, що в перших двох століттях хрестили тільки дорослих, від III до VI століття практикували обидві форми: в родинах вірних та побожних хрестили дорослих, цебто після їхнього навернення, а в родинах легковажних, забобонних, християнських лише по назві, хрестили дітей. Коли ж під кінець VI віку, остаточно затвердилось пануюче державне положення церкви, хрещення дітей стало загальним.

До церкви, що стала пануючою, почали горнутись не за ласкою Божою, а за державними правами та привileями. Хрещення дітей було вигідне для держави, яка бажала вступити в зв'язок з церквою. Політики бачили, що стримати розвій християнства неможливо, але вони також бачили, що правдиві християни для держави невигідні. Державі був потрібний елемент духовно несвідомий і пасивний, готовий на послух не тільки на добро, але й на зло і взагалі готовий підпорядкуватись всякому світському керівництву. Такий власне елемент держава отримувала від християн, охрещених в дитинстві. Такі "християни" ніколи не мали сили сказати державі: "Розсудіть, чи це справедливе було б

перед Богом, щоб слухатись вас більше, як Бога?" (Дії 4: 19). Ні, то були тілесні, світські християни, які в своїй суті нічим не різнилися від поган. Цього державі й треба було. Тому то, як тільки державні мужі зауважили, які наслідки приносить хрещення дітей, вони негайно вхопилися за це, як за засіб, з допомогою якого поганська держава могла обезсилити церкву й підпорядкувати собі її членів. Ось імператор Юстиніан I, на початку VI століття, це обіцяло тоді, коли ще хрещення дітей не було загальним, видав таке розпорядження (кодекс): "Родичі, якщо самі були хрещенні, повинні під страхом тяжких кар хрестили своїх дітей".

Про що говорить це розпорядження? Чи цей гордий войовничий імператор, еретик та розпусник, дбав про спасіння дітей? Ні. Навпаки, він власне дбав, щоб ті діти не навернулися і не прийняли свідомо християнства; тому він і намагався прищепити їм його штучно через хрещення. Це розпорядження також свідкує, що були родичі, які, хоч і були самі охрещені, не спішили однак хрестили дітей без віри й навернення; так що аж "страхом тяжких кар" змушував їх імператор вчинити цей злочин. Зрозуміло, що це помогло скоріш зліквідувати хрещення дорослих.

Також імператор Лев Філософ вмішувався в справу хрещення, наказуючи хрестити дітей не пізніше, як до 40 днів після народження. Таким чином, церква поступово була приборкана й загарбана в руки держави. Старе й свідоме християнство вимерло, а нове опоганилось і правдивої апостольської церкви не стало.

Ясна річ, що сатана повів атаку на церкву зо всіх сторін. Отже, духовенство пануючої церкви стало тепер поповнюватися людьми не апостольського покликання, а професіоналістами. А для такого духовенства вигідна була не якість членів, а кількість, що через хрещення дітей постійно поповнювалася разом з зростом населення, без жодних зусиль навернення. Праця над душами — це трудний і високий обов'язок: треба просвітити людину й привес-

ти її до Христа. А це вчинити може тільки той, хто сам прийшов до Нього й перебуває в Ньому своєю вірою. Таке ж професіональне духовенство саме було ненавернене, то де ж воно могло дбати про навернення інших?

Так само й батьки, щоб скинути з себе відповідальність праці над душою дитини, були задоволені, що можуть замінити це зовнішнім знаком хрещення, який не вимагає ніякого зусилля. Але ніякого хрещення в дійсності немає там, де нема віри, бо де нема віри, нема й відродження. Христити ж невідроджених всеодно, що хрестити мертвих, бо вони й так на ніщо не реагують. Тому й діти, які ще не пізнали Христа й не навернулися до Нього — хоч і були хрещеними, в дійсності охрещеними не є; над ними хрещення тільки зображувалось в обряді. Але чи ж ми бажаємо спасіння наших дітей лише формально й на папері? Не думаю так, — ми хочемо його в дійсності. Отже, хрещення немовлят без попереджуючої підготовки ніяк не може бути оправданим, бо воно перешкоджає їм в майбутньому свідомо прийти до Бога, даючи їм фальшиве упевнення їхньої принадлежності до правдивої церкви.

З бігом часу Євангелія все більше й більше заслонювалася фальшивими науками, поганськими забобонами; наприклад, науковою гностикою про магічну силу таїнств.

В Україні хрещення дітей, як церковний звичай, прийшло з Візантії і під державно-церковним тиском, ніколи не підлягало критичним дослідам вільної думки. Так наші предки прийняли те хрещення немовлят цілком уже готовим, оформленним церквою, зіпсувши грецькою державністю й проклянутим візантійським поганством. Так постала ця підміна заповіту з Богом, так виникло, замість євангельського хрещення свідомо віруючих — дітохрищення. І ми не повинні опиратися на давність того звичаю, на його історичність. Стародавність ще не є доказом правди, а може бути лише віковою помилкою. І справді давність дітохрищення в церкві збігається якраз з давністю її падіння й ослаблення.

VIII

РОЗВИТОК ВІДСТУПНИЦТВА

1. Хрещення після науки й віри наказане Самим Господом (Матв. 28: 19-20, Мар. 16: 15-16).

1а. Сьогоднішні ж дітохрищенці хрестять дітей без науки й без віри, обіцюючи навчати їх потім, чого, звичайно, ніколи не виконують. І наш народ в Україні був насильно охрищений на приказ князя Володимира в 988 році. І той наш народ не був ані навчений, ані віруючий.

2. Хрещення повинно доконуватись за взірцем хрещення Самого Господа (Мат. 3: 13), цебто через занурення (Рим. 6: 1-5).

2а. Дітохрищенці ж доконують своє, ніби, хрещення через покроплення кількох крапель води на голову дитині.

3. Хрещення за вірою має приклади в Св. Писанні (Дії 8: 12, 37-38; 18: 8).

3а. Про хрещення ж передуванням нема й згадки в Святому Писанні.

4. Хрещення за вірою є небесного походження (Матвія 21: 25).

4а. Хрещення ж дітей без віри є вигадкою людською.

5. Хрещення за вірою є виразом послуху Христові (Ів. 15: 14).

5а. Хрещення дітей доконується насильно без юдної їхньої згоди.

6. В хрещенні за вірою людина сама за себе дає Богові обітницю доброго сумління (1 Пет. 3:21).

6а. Дитина ж не може скласти юдної обітниці, а тому доручають це чужим людям, яких звуть кумами (по турецькому “кум” — це друг, коханий).

7. Про хрещення за вірою людина знає з власного досвіду.

7а. Про хрещення в дитинстві охрещені нічого не знають, а довірюються про це допіро від інших.

8. Хрищені за вірою, радуються (Дії 8: 39; 16: 34).

8а. Охрищені ж немовлята — плачуть.

9. Охрищені за вірою живуть новим життям для Бога (Рим. 6: 4, 11).

9а. Охрищені ж в дитинстві живуть таким са-мим старим грішним життям, як і погани та без-божники.

10. Охрищені за вірою приєднуються до живої Христової церкви, яка кохалась у святих речах (Дії 2: 41-47).

10а. Охрищені ж без віри творять з себе мертву церкву, з людськими назвами й цілями, не маючи добрих учників.

11. Охрищені за вірою мають Святого Духа й знають про це (Дії 2: 38; 19: 1-6).

11а. Але охрищені немовлята не мають Святого Духа, ані нічого не знають про Нього.

12. Охрищені за вірою є спасеними й знають про спасіння (Дії 2: 40-41, 47; 16: 30-34).

12а. Але нічого не знають про спасіння ті, що охрищені без віри в дитинстві.

13. Охрищені за вірою є християнами з переко-нання (Дії 11: 21-26).

13а. Охрищені ж в дитинстві без віри є хрис-тиянами тільки з назви.

14. Охрищені за вірою були однодушні, мали братерську спільність, любили один одного (Дії 2: 41-45).

14а. Охрищені ж в дитинстві є самолюбні, за-жерливі й ненависні.

15. В охрищених за вірою можна бачити Христ-та (Гал. 3: 27).

15а. В охрищених же без віри можна бачити дуже часто диявола (Ів. 8: 44, Єоф. 2: 1-3).

Таке порівняння можна було б робити в безко-нечність, але немає потреби. Цих кілька порівнянь вистачає, щоб кожен побачив і пригадав собі все те, що в цій книжці виложене.

IX

КІЛЬКА ТЕКСТІВ ПРО ХРИЩЕННЯ БЕЗ ПОЯСНЕНИЙ

1) Матв. 3: 13-16; 21: 25-26; 28: 19.

2) Марка 16: 15-16.

3) Луки 7: 29-30.

4) Івана 3: 22-23; 4: 1-2.

5) Дії Ап. 2: 38; 8: 12, 36-38; 10: 47-48; 16: 33-34; 18: 8; 19: 1-5.

6) Рим. 6: 1-5.

7) 1 Петра 3: 21.

Книжку "Хрищення по вірі", а також інші видання видавництва "Дорога Правди" можна виписувати по такій адресі:

"DOROHA PRAWDY"
148 Tecumseth St., Toronto, Ont.
Canada

ЗМІСТ

Вступ	3
I. Загальні відомості про хрещення.	8
1. Що таке хрещення?	8
2. Що не є хрещенням?	11
3. Чим хрещення не є?	12
4. Важливість хрещення	30
5. Хрещення Духом	32
II. Чи належиться христити немовлят чи дорослих?	35
I. Аргументи дітохрищенців:	
1. “Одне хрещення”	35
2. “Заповіт милосердя”	38
3. Чи хрещення замінило обрізання?	41
4. Чи Христос хрестив дітей?	48
5. Обітниця для дітей	51
6. Були хрещені цілі родини	52
7. Дух Святий дається немовлятам	54
8. Діти є членами церкви.	54
9. Чи князі церкви не знають, як і кого христити?	55
10. Святі й побожні люди признають хрещення дітей	56
11. У Св. Писанні немає заборони христити дітей	57
12. Хрещення не змінює старої натури	63
13. Христова наука чи формальності?	65
III. Духовне значення хрещення	68
1. Наслідування Христа	68
2. Обітниця Богові доброго сумління	70
3. Хрещення — це похорон	78
IV. Умови хрещення	81
1. Наука	81
2. Віра	86
3. Прийняття Слова	89
4. Покаяння	91
V. Православне передання і хрещальний чин	94
VI. Наука отців церкви про хрещення	102
VII. Як довго існувало хрещення дорослих?	113
VIII. Розвиток відступництва	117
IX. Кілька текстів до хрещення без пояснень	119